

Whel'a'ne Bube 'Ut'en K'oh

Luke Theophilus hadih yulhni

¹ Syadan Theophilus, hadih. 'Udechoo 'ook'une'úguz 'uk'unusúsguz-i Sizi nts'oh te ne'úst'en 'ink'ez nehodulh'eh 'et huwun ndet dude 'ut'en whe' yudilh'en,

² 'ink'ez ndet dzin ndo yak'uz whenája 'et whuts'un. 'Et ndo yak'uz natiltelh whutso ndunne dune whel'a'ne ubulh'tsi, 'enne Ndoni gha buba núhizye'.

³ Sizi dazsai hukw'élh'az dit whunizyat dzin ndoohoolyiz lhat whe bunalh'ts'et nusúya 'et whuz un'a 'alha khuna 'aw whuts'u hoodódlai' ait'oh. Hinilh'en 'ink'ez Yak'usda dune k'úne' bul'en-un huwun bubulh yálhduk.

Ndoni buts'u yoosdzi

⁴ 'Et la 'ilhoh hudilh'ts'i whe bugha khúni nin'ai whe ubúlhni, "Jerusalem huwu toohdilh junih! SBá ye nóhts'u náhizya-i, 'i ooba oolh'é'. Ndai la nohgha tít'alh-i huwun nohdúsni inle'.

⁵ John dune too be 'ulh'en-un, 'en too be too be' nohulh'en inle', 'et hoonts'i 'aw lhadzin iloh inle' de, 'et whusawhútilts'ulh, sBá 'en Ndoni nohts'o t'l'aiduti'alh 'ink'ez nohyudútilts'ulh. 'Et whuz un'a too bé' nohtilelh," ubúlhni.

⁶ 'Et whel'a'ne Sizi te 'ilhunahosdil whe 'et Sizi huyoodulh'kut, "NeMoodihti, 'awet eh whusahónzut Israel oots'u hainzutne doo cha za 'uyoonne yun k'ut whut'enne bumoodih nahutidleh?"

7 'Et Sizi ubúlhni, “Nts'o whude 'uwhutánelh-un 'aw nohni t'eoonózin huba lhe'hóot'oh. SBá, 'en za t'ewhunínzun.

8 'Et hoonts'i Ndoni nohyudíls'tut de soo nohdzi ulhtus whe Jerusalem 'et si sba dune whunulhtunne tihle, Judea yun k'ut ndulcho whe cha, Samaria yun k'ut cha, 'ink'ez ndi yun k'ut ndulcho whe cha,” ubúlhni.

Sizi Gri yak'uz whenája

9 'Et ndi yughu yatílhduk whe 'awet ndo yak'uz whenája. 'Et hinilh'en whuz za kw'us yo ts'e hooloh suli'.

10 'Et 'awhuz ndo yat ts'e hika itís'en whe khunsul nane dune ulhyul 'i be dune unlíne buzih bube hóodiltsai.

11 “Galilee whut'enne, di ha 'et núdulhya 'ink'ez ndo yat ts'e whunulh'en? Ndun Sizi ndo yak'uz ts'e nohghu whenája-un 'andit nulh'en ndo yak'uz whenája, whuz un'a za whusanátidalh,” ubuhútni.

Tenahudutidli huba 'et 'iluhodulh

12 'Et la whel'a'ne dzulh Olive huyúlhni-i hiye nádidil whe Jerusalem ts'e nahoosdil keyoh whuts'un dzoh nilhdza' whe' hoont'oh.

13 Jerusalem ts'e náhoosdil whe, 'aho ndo yoh huwhut'i-un danáhundil. Peter, John, James 'ink'ez Andrew, Philip 'ink'ez Thomas, Bartholomew 'ink'ez Matthew, James Alphaeus ooye', Simon Lizwifne ba huwu daóodit'owh-un, 'ink'ez Judas James ooye', 'enne 'et yoh hudilhts'i.

14 'Ahoohyiz 'iluhodulh tenahudutidli hukwa. Ts'ekoo bulh cha, Sizi bulhutsinke cha, 'ink'ez Mary ooloo cha, ts'iyawh tenahududli.

Judas k'enádija-un

15 'Et 'oh da' dzin yugha hodil'e'ne 'ilhúhozdil ('alhgoh 120 at'éenne dune). 'Enne butoh Peter bubulh yátilhduk ha dudinya,

16 'ink'ez ubúlhni, “Sulhutsinke ndi Yak'usda ooghuni 'uk'unusgúz-i 'et lhaóodotneh huba' hoont'oh. Ndet David hón'en Ndoni 'en gha Judas datínelh 'et yughu yalhduk. Judas 'en húbunilhtan whe 'oh da' Lizwifne Sizi huyílhchoot inle'.

17 'En cha nebulh 'óot'en ha 'utahálti inle'. 'Et huwa Judas wheni k'un'a en cha whel'a'-un inle'.”

18 (Ndi sooneya Judas oogha íninkat ninta' 'ant'en huwa 'i be yun lhadínt'oh-i onket. 'Et Judas nadílduz 'ink'ez ooyust'e ndulcho whe bé ha-hoortal.

19 Jerusalem whut'enne ts'iyawh whulh 'úhudants'o 'inka nahahoozi “Akeldama” huwhútni. 'I khuni, “'Uskai' Yun” ni whe 'utni.)

20 Peter 'et cha ndutni, “Yak'usda ooghuni 'uk'unusgúz-i k'ut 'Shun' huyúlhni, 'i ndutni, 'Ooyoh 'aw dune lhuhóot'ih hoole'.'
'Ink'ez cha ndutni,
'Oobe 'ut'en k'oh 'uyoon yuk'enádooja'.”

21-22 “'Et huwa 'uyoon netaóoya' Sizi Gri dunadija-un huwun nela ts'ih'un 'udooni' ha. Mbe la dune 'utaháztihltel-un, 'en 'ahoolhyiz huba nebulh 'ít'en inle', 'en 'uztilelh. 'Udechoo Sizi neMoodihti nebulh tizya da' 'et whuts'un, 'et ndet la John dune too be 'ulh'en-un too bé' yinla da' 'ink'ez ndo yak'uz negho whenája 'et whuts'un.”

23 Hukw'elh'az Peter budáni'-un, 'inka nane dune, 'enne 'utahábalhti. 'Ilhoghun Joseph 'en

la Barsabbas huyúlhni, Justus cha huyúlhni. 'Et 'ilhoghun cha 'en Matthias huyúlhni.

²⁴ 'Et tenahudidli whe nduhútni, “NeMoodihti nyun ts'iyanne dune budzi yo téoonínzun. 'Et huwa whunénilhtun k'us umbe 'en neba 'utuhaílti.

²⁵ Judas ninta' 'ant'en whe nts'e huba 'ant'oh ts'e wheínya, 'et huwa ndun yuk'enádutidalh-un, 'en whel'a'-un whunénilhtun mbe suba 'uts'ooleh.”

²⁶ 'Et nahúlt'oh buboozi' tse k'ehúyinguz 'ink'ez huyuntílhgai k'us umbe boozi' ndo nádilhts'ut-un, 'en 'utahatíltelh. 'Et ndúja whe Matthias 'en whel'a'ne whunizyane 'on 'at 'ilhoghun hinli whe butanínya.

2

Ndoni mbe la ooba 'álha' hoont'ohne, 'enne buyudílt's'ut

¹ 'Et la Lizwif budzenis whuti, Pentecost* huwhútni-un, whusahóolts'ut whe ts'iyanne Sizi ooba 'alha' hoont'ohne 'ilhoghun yoh 'ilhuhozdil.

² Khunsul ndo ya t'ah ts'e 'uhuduzts'ai 'ants'i nilhts'i cho dilts'ulh le'whutni. 'Ink'ez nyo yoh hudilhts'í-un ndulcho whudutni.

³ 'Ink'ez la 'ants'i kwun dult'oh-i hitilh'en 'ink'ez lhawh tizkat whe yoh dilhts'íne 'ilhone hinli whe buk'édinkat.

⁴ 'Et la dilhts'íne ts'iyawh Ndoni buyudílt's'ut 'ink'ez khuni whutso da' t'ehinúszun-i be yawhehúnilhduk, 'et Ndoni bugha óonin'ai ndo dooni' ha.

* **2:1** Njan dzin dakelh k'un'a Ndoni dzin huwhútni. 'Oh da' Lizwifne budzenis whuti 'i ha'nukat-un huwhútni.

5 'Et 'awet lhane Lizwifne, Yak'usda yunidúlhne hinli Jerusalem húdilhts'i nilhdza' keyoh ts'e hahándil njan dzenis whuti 'et wheni.

6 'Et la keyoh whut'enne 'ants'i whudutni 'et huwhudánts'o ha, whe la ts'iyawh lhelhts'un keyoh whut'enne bughuni be bubulh yáwhehunilhduk tube whe bughá 'unjaz.

7-8 Buba hooncha k'et lhdulhyo 'uhudutni, “Nts'en'a 'uwhutát'elh? Ndunne Galilee whut'enne lhe'hutni nek'uyáhulhduk wheni nek'un'a ubuzdits'o,” hutni.

9 “Wheni Parthia, Media, 'ink'ez Elam whut'enne ts'inli. Mesopotamia whuts'un, Judea 'ink'ez Cappadocia whut'enne cha ts'inli. Pontus whuts'un, 'ink'ez Asia ts'u haíndilne cha ts'inli.

10 Phrygia whuts'un, 'ink'ez Pamphylia whut'enne cha ts'inli. 'Et Egypt whuts'un, 'ink'ez Lybia whunat Cyrene whuzih whut'enne cha, whulohne cha Rome ts'e hats'ándil.

11 'Alhguh Lizwifne 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne, mbe la Lizwif ts'u nálhyane, netoh whulohne cha Crete 'ink'ez Arabia ts'u haíndilne ts'inli. 'Et hoonts'i dáhoolcho 'i be Yak'usda ne'úst'en-un, 'et ndúhoolcho whe whenich'oh neghuni k'un'a, whuz un'a ubuzdits'o,” hutni.

12 Bughá ne'usjaz 'ink'ez 'uhoot'e' ts'e hooloh whe ts'iyawh lhuhoodulkut, “Dawhútanelh whe suba 'uwhutni?” lhodutni.

13 'Et 'uyoonne, 'enne la Sizi ooba 'alha' 'unt'ohne ghu hidloh, “Ndunne dune yatahinátnai',” whe' hutni hubuhútni.

Peter Lizwifne bubulh yálhduk

14 'Et Peter whel'a'ne butoh dudinya 'ink'ez 'il-hozdilne bubulh whe nduniltul, "Sulh dunene 'ink'ez nohni Jerusalem whut'enne cha ts'iyawh soo zúlhts'ai, 'et la nohdósni' dáhooja njan 'et huwun.

15 Ndunne dune 'aw talhahunítnai' nohni ndunáhzun hoonts'i, ts'ant'ez 'andit ts'iya dzetniz whutso 9:00 'uhoont'oh.

16 Njan dawhút'en-un, 'et la Yak'usda be nus hón'en-un, Joel, huwu yailhduk whe ndutni,

17 'Nts'en'a la 'andit dune ts'inli 'etsul 'uhóoja de, ni Yak'usda,

'et de syughi si sgha 'en ts'iyanne dune yududútilts'ulh.

Nohuzkehke nus daóotanelh-un 'et huwu yahutilhduk.

Nohchilke cha bubenghun newhúlt'suk-un t'ehontázin.

Nohduneti 'enne cha nótitus whe t'ehóntizeh.

18 'Ink'ez 'oh de sba 'ut'enne,

'enne hoonts'i dune cha ts'ekoo cha ts'iyawh syughi si sgha 'enne buye ídutilts'ulh 'et huwa 'enne cha nus daóotanelh-un huwu yahutilhduk.

19 Ndo yat 'et cha 'ink'ez ndi yun k'ut cha huwa 'ít'en te né'whutis'en.

'Et la 'uskai' cha, kwun cha,

'ink'ez lhut lhai cha whutáleh.

20 Sa 'i cha tsálhgus yudútilts'ulh

'ink'ez 'ulhdzis ooza' 'i cha 'uskai' k'un'a dulk'un tileh,

ndet la whéwhunujut 'ink'ez whudíztí dzin neMoodihti whusatíyalh 'et whutso

'uwhutánehl.

21 'Et ndet la whusahónzut-un,

'et whusaóotilts'ulh mbene la neMoodihti hudutijih hits'u hukwa 'utnine, 'enne hudutijih.' ”

22 Peter 'et cha ndutni, “Israel oots'u hainzutne sghuni soo cho oozúlhts'ai, Sizi Nazareth whut'en-un, Yak'usda nohts'ítih'a'-un, 'en Yak'usda gha huwa 'ít'en te ne'út'en, 'et whe whunóhnilhtun njan nohtoh 'uhoot'en 'et huwa t'ewhunáhzun.

23 Yak'usda nanínízut 'ink'ez 'uda' t'eooninzun-un, 'i be 'uda' Sizi nohtl'atítelh néwhunin'ai. Nohni nohgha lubeshi 'ulh'enne Sizi tulalhgus 'uhídunilht'o 'et whuz un'a súlhghi.

24 'Et hoonts'i nahuyílhna'. Be dats'útsaih-i yuch'a nilde, 'aw 'ilhiz daootsah huba lhe'hóot'oh 'et huwa.

25 'Et la 'uda' David yughu yailhduk ínle' whe ndutni,
‘Ahoodhyiz neMoodihti szih nus'en.

Nailhni ts'unk'us szih usyin dzoh noszut whuch'a.

26 'Et huwa 'ahoolhyiz sdzi hóont'i',
'ink'ez whuníni bulh cha yasduk,
'ink'ez si 'atsul yinka susda.

Datísah de 'aw whénoozjut aít'oh.

27 Natnilh keyoh si szul 'aw 'et neóolhtelh aít'oh
'ink'ez mbe la ts'ih'un mba 'únt'oh-un 'aw ooyust'e oolhjut aít'oh.

28 'Ilhiz khutisnalh-un, 'et whusúnilhtan.

Sulh 'ínt'oh 'et huwa hoonúst'i' satalhtselh.' ”

29 Peter 'on 'un cha ndutni, “Sulh dunene David netsoda'-un keyoh whuduchun unlí-un, 'en ghun ts'ih'un un'a whunóhnoostun hukwa' nuszun. David dazsai 'ink'ez 'uháyálhti 'ink'ez oots'un k'ut 'awhuz nezih whuz'ai.

30 'En Yak'usda be nus hoo'en-un 'unt'oh 'ink'ez Yak'usda ye yúts'u nahizya t'einínzun. 'Ink'ez Yak'usda whuz un'a yuba néwhunin'ai whe yúlhni, 'David oots'u haínzut-un, 'en 'ilhudzin David k'un'a ookw'uts'uzda cho dizti-i k'utidalh,' 'en Christ 'unt'oh.

31 David nus hón'en whe Yak'usda datínelh la t'oonanzin 'inka Christ dunáduátádalh 'et huwu yailhduk whe ndutni,
'Yaidlane toh 'aw néyolhtelh aít'oh,
ooyust'e cha 'aw oolhjut aít'oh.'

32 'Et ndun Sizi 'en za dazsai whe Yak'usda nahuyílhna' inle' 'ink'ez wheni oogha hodul'ehne ts'iyawh khuna whe ts'an'en 'et huwa. 'Alha nahítna' t'ets'onínzun.

33 Ndo yak'uz 'uk'enus whudízti'-un, 'et Yak'usda oonailhni ts'e natl'aidalhda' 'ink'ez nets'ú yoozi-i, 'i gha Yak'usda duYe' yutl'ahón'ai. 'Inka 'en Ndoni nets'ítih'a' 'ink'ez neyudílt's'ut. 'Ink'ez 'alha 'unt'oh 'andit dzin ndi 'i oozúlhts'ai 'ink'ez nulh'en.

34 'Aw David yak'uz nulhiyal, 'et hoonts'i nja dutni,
'Moodihti 'en sMoodihti 'et ndúyulhni,
"Njan nailhni ts'e sghu sinda,

35 Ndet la nch'az ditnine buch'a' nusde hukw'élh'az 'et la 'ilhiz bumoodih onle'."

36 'Et huwa Israel oots'u hainzutne ts'ih'un nohdúsni, 'alha ndun Sizi tulalhgus undunulht'ó-un, 'en Yak'usda Moodihti 'ink'ez Christ yulhtsi."

37 'Et Peter hidánts'o whe soo ts'ih'un budzi t'aíznai. 'Ink'ez Peter 'ink'ez 'uyoonne whel'a'ne bulh hubuhoodulhkut, "Neulhutsinke, Peter nedani'-un huwun dáztinelh?"

38 'Et Peter ubulhni, "Ilhone ahli whe lht'ananahdilh 'ink'ez Sizi Gri boozi' gha too be

'úlhneh. 'Et la nohlubeshi nohunaodeh 'ink'ez la Ndoni nohyudóolts'it.

³⁹ Mbene la Yak'usda neMoodihti buka' dutinelhne, 'ilhone ahli whe Ndoni nohts'ú yoozi inle', nohuzkeh cha 'ink'ez nilhza' yun k'ut whut'enne, 'enne hoonts'i."

⁴⁰ 'Et Peter sa' whe bubulh yálhduk 'ink'ez buba nus whúnilt'i 'ink'ez ubúlhni, "Ududúlhyis! Ndunne ntsi'ne buch'az nálh'ah, 'ink'ez bubulh áht'en iloh, Yak'usda dzoh nubutilhdeh whe' hoont'oh."

⁴¹ Lhane huhóont'i' whe highuni huyílhchoot 'ink'ez too be' hulya. 3,000ne at'enne, 'enne buts'únne hudindil.

⁴² 'Ahoohyiz 'iluhuhodulh, 'ink'ez whel'a'ne whubuhodulh'eh. Ts'iyawh 'alghoh lhulh 'uhut'en. 'Ink'ez 'udek'elhaz hulhgha na'hit'al-un whe whunahulnih ha lhla'hut'alh 'ink'ez 'alghoh tenahududli.

Nts'en'a la ooba 'alha' hoont'ohne yinka hudilhts'i

⁴³ Whel'a'ne huwa 'ít'en te ne'hust'en 'et whe 'on nus ts'iyane ba hooncha.

⁴⁴ Ooba 'alha' hoont'ohne ts'iyawh 'ilho nuhúdilh 'ink'ez huyut'í-i ts'iyawh huyé lhla'ut'en.

⁴⁵ 'Ilhoghun yut'i-i be 'óokuk te 'i la ts'iyanne mbene la 'en dunidzítne, 'enne ndi sooneya butahuyudzih.

⁴⁶ Lizwif bulugliz whucho 'et dzin totsuk 'iluhuhodulh. Duyoh 'et 'alghoh budzi únzoo 'ink'ez huhóont'i' whe lhla na'hut'ulh.

⁴⁷ 'Et mbene la ooba 'alha' hoont'ohne Yak'usda ba hodílt'i, 'ink'ez Jerusalem whut'enne, 'enne cha buts'un hínzoo. Mbene la dijízne, 'enne

neMoodihti dzin totsuk 'on nus 'uhuniltsuk
bubulh tsíh.

3

Whel'a'ne nulhúsyoh-un soo ná'hinla

¹ 'Et la 'ilhudzin Peter 'ink'ez John bulh dzetniz hukw'elh'az, 3:00 at'en 'uhúnit'o Lizwif bulugliz whucho ts'ótiz'uz, tenahududli neóninzut 'et wheni.

² Hukwuti hoonzoo huwhútni-un, 'et la dune yinka usda ndulyiz whe nulhúsyoh-un usda. Dzin totsuk whuz huyookaih. Mbene la Lizwif bulugliz whucho ts'e túdilhne sooneya ha buts'u dátso.

³ 'Et la Peter 'ink'ez John bulh yoh ts'e hútiz'az whe ubutílh'en 'ink'ez hoonliyaz higha óo'alh ha buts'u dátso.

⁴ Soo cho hinilh'en whe la Peter utni, “Nenilh'en!” yulhni la.

⁵ 'Inka la ubunilh'en hoonli higha ti'alh ha buts'e úka tse hooli.

⁶ 'Et Peter uyúlhni, “Aw silver 'ink'ez gold cha lhust'i, 'et hoonts'i ndai la ust'i-i ngha tís'alh. Sizi Gri Nazareth whut'en-un whelhtus 'ink'ez boozigha neghá whults'ut-un huwa didinyaih 'ink'ez ninya!”

⁷ 'Ink'ez Peter ndun dune nulhúsyoh-un nailh-nih ts'e yula ilhchoot 'ink'ez dedilhya ibulh ooke, ookechunoh tubulh hoolhtus nawhusdli'.

⁸ 'Aho dudillhoh 'ink'ez nádinya. 'Et Lizwif bulugliz whucho ts'e bubúlh tiz'az. Nuya whe ndo túllhuk cha 'ut'en 'ink'ez Yak'usda dílhiti'.

⁹ Ts'iyanne yunilh'en nuya 'ink'ez Yak'usda dílhiti'.

10 Ndun dune nulhúsyoh-un nahuyóolhts'it Lizwif bulugliz whucho hukwuti hoonzoo 'et usda-un, 'en 'únt'oh. Soo whe búgha 'unjaz whe hinilh'en 'ink'ez buba hooncha.

Lizwif bulugliz whucho ts'e Peter bubulh yálhduk

11 Peter, John bulh 'awhuz ndun dune soo na'yinla-un uboontun za 'unt'oh whe dune ts'iyawh njan Solomon oobuntsilh bet huwhútni-un ts'e whuz buts'ú hoolhghaz.

12 'Et la Peter ubunilh'en 'ink'ez ubúlhni, "Israel oots'u hainzutne, di ha nenulh'en 'ink'ez whe nógha 'unjaz? 'Aw whenich'oh be ts'inzoo k'us be ts'íltus 'i gha iloh ndun dune nuya nats'úlhtsi.

13 Netsoda'ne Abraham, Isaac, 'ink'ez Jacob lhan'un te lhuzkehke hinli whe 'uhoont'oh. 'Ink'ez buYak'usda Sizi Gri yuk'úne' 'ust'en-un, 'en ncha yulhtsi 'ink'ez yudálhti'. Lizwif huwunlíne tl'álhti Pilate yulanadutitnih 'et hoonts'i nohni ooch'az nedihdil inle'.

14 'En lubeshi ooghu hooloh 'ink'ez ts'ih'un dune cha unli, 'et hoonts'i ooch'áz nedihdil 'ink'ez dune silhghí-un, 'en Pilate nohts'u yúlanadootni oots'o húkwa' dahni.

15 Mbe la oogha ts'ú khuna-un, 'en úhla súlghgi, 'et hoonts'i Yak'usda nahuyílhna' 'et ndulcho whe wheni nena be ts'uhon'en.

16 'Et Sizi ooba 'alha' yint'oh 'ink'ez ndai la yé ulhtus 'i gha ndun dune soo ná'uja. 'En 'unt'oh nilh'en. 'Alha 'i be hoont'oh ndun dune nohbut usyin-un, 'en Sizi ooba 'alha' yint'oh-un, 'et 'i be soo na'uja.

17 'Et 'awet sulhutsinke t'ewhunúszun nohni 'ink'ez nohtso whudilhdzulhne te Sizi dálh'en la t'éoonuzúhzun 'et huwa 'íht'en.

18 'Et 'uda' whe Yak'usda dani' 'et ndunne Yak'usda be nus hoo'enne 'et la, Christ dzoh nutizut, hutni. 'Et whuz un'a 'uhooja whulhsi.

19 'Andit noheni nahandunahle 'ink'ez Yak'usda oots'u nálhyeh, 'awet de za la nohlubeshi nohunáyóolhdeh.

20 'Et whe la Yak'usda nohdzi ulhtus nohba yoolhtselh 'ink'ez Sizi Gri 'en cha nohts'ítoolh'a'. Whut-soda' 'uda' 'et yughun nohodáni' inle'.

21 'En ndo yak'uz 'et usda ndet la ts'iyantsuk doo cha soo ná'whutileh nasdli' 'et whuts'un. 'Uda' Yak'usda be nus hoo'enne huwu yuhalhduk inle'.

22 Nilh'en 'uda' Moses ndutni inle', 'Yak'usda neMoodihti 'ilhoghun Yak'usda be nus hoo'en-un si sk'un'a 'unt'oh-un, 'en nohts'ítih'alh. Nohkeyoh 'ilhoghun 'en 'utinelh. Daja nohdutánelh-un ts'iyawh oozólhts'ai'.

23 Mbene la ndun Yak'usda be nus hoo'en-un lhuhuyoozilhts'aine, 'enne la Yak'usda oodune'ne buch'a buhuzdla 'ink'ez gak ubotilhtselh.' ”

24 'Et Peter 'on 'un ndutni, “Mbene la Yak'usda be nus hoo'enne ndet la 'uwhutánelh-un huwu yahalhdud da', Samuel cha 'ink'ez 'uyoonne la yuk'élh'az khana'ne cha, ts'iyawh whuz un'a za 'uhutni inle'.

25 Nohni cha Yak'usda be nus hoo'enne buts'u háhde 'ink'ez ndai la Yak'usda nohtsoda'ne khuni buba lhaídinla-i, nohni cha nohba 'unt'oh. Ndi khuni buba lhaídinla-i, Abraham cha tl'adílts'ut inle', 'Nts'u haínzut-un, 'en gha dune ndi yun k'ut buba hoonzoo tileh,' 'et Yak'usda Abraham yulhni.

26 'Ink'ez Yak'usda duYe' Sizi, 'en dunaidilhti whe nohni 'udechoo 'en nohts'ú wheyalh'a'. 'Et dutsun-i be túne' aht'en-un whuch'a nanóhuzdla.

'Et huwa Yak'usda Sizi 'udechoo nohts'ítilh'a' whe nohba hoonzoo oole' ha."

4

Peter John bulh nahíyilhne but nébonilhti

¹ 'Et 'awhuz Peter John bulh dune bulh yahulhduk whe lubretne, lugliz whucho howunlíne bumoodih cha, 'ink'ez Sadducee* hubuhútnine bugho nindil.

² Whuts'odutni ndunne nane whel'a'ne Sizi dazsai 'ink'ez dunadija 'et huwun whubuhodulh'eh. 'Et whe yaidlánne dunahudutádulh 'alha' hoont'oh.

³ 'Inka 'om bun whuts'un 'abuhan'ai 'awet hulgha ts'un yoo 'un hoozulh 'et huwa.

⁴ 'Et hoonts'i lhane ubudánts'one Sizi dazsai 'ink'ez dunadija-un buba 'alha' hoont'oh sulí'. 'Et 'awet 'alhgoh buba 'álha' hoont'ohne 5,000ne at'enne sulí'.

⁵ 'Et la 'awet 'om bun dzin Lizwif bumoodihne, butso whúdilhdzulhne cha, 'ink'ez Moses be 'udustl'us 'uk'ununáguzne Jerusalem 'et 'ilhúhozdil.

⁶ 'Ink'ez la lubret 'uk'enus dízti'-un Annas huyúlhni-un Caiphas cha, John cha, Alexander cha, 'ink'ez la lubret 'uk'enus dízti'-un' ts'u haíndene, 'enne cha, ts'iyawh Jerusalem 'ilhuhozdil.

⁷ Whel'a'ne 'ink'ez soo na'huyinla-un, 'en cha dubut nébodinla 'ink'ez hubuhoodulhkut "Dáhla whe ahla? Ndai be úlhtus-i be uht'i? Mbe boozi' gha ndun dune soo na'uhla?"

⁸ Ndoni Peter 'on nus ulhtus yulhtsi whe ubúlhni, "Israel oodune'ne bumoodihne 'ink'ez butso whúdilhdzulhne cha,

* **4:1** Sadduceene, 'enne la 'uhutni, 'Dats'úzsai 'ink'ez 'aw nats'uhótnalh aít'oh.'

⁹ ndun dune nulhúsyoh-un, 'en ba 'ut'en unzoo-i 'uts'ínla-i 'ink'ez dats'ínla whe soo ná'ts'inla whe 'i 'andit ooka neoodulhkut.

¹⁰ 'Et huwa nohni 'ink'ez Israel oots'u hainzutne ts'iyawh soo cho nohdutásnelh, Sizi Nazareth whut'en-un, 'en tulalhgus k'eílhti, 'en Yak'usda nahuyílhna'. 'En boozi' 'ink'ez whélhtus-un 'i be ndun nulhúsyoh-un, 'en soo ná'ts'inla.

¹¹ Sizi, 'en 'unt'oh Yak'usda 'uk'unusguz-i k'ut ndutni whe ooghu yaduk,

'Nohni yoh 'uwhulh'enne tse 'úndutulh'uz-i,

'i la 'uja 'uk'enus tse† ooka dáhotni-i sulí.'

¹² Yinka ndulcho whe Sizi Gri 'en gha za uzduti-jih. 'Aw 'uyoonne yé ulhtus-i gha uzdoojih aít'oh. 'Et whuz un'a Yak'usda neghá whunin'ai."

¹³ 'Et nahíyilhne t'ehonínzun Peter 'ink'ez John 'enne 'ants'i 'oh dune, 'aw whulhodí'elne 'uhint'oh. 'Aw lhoníljut whe yahulhduk, 'et huwa buba hooncha, 'ink'ez t'ehonanzin Sizi Gri yulh nusudilne hinli.

¹⁴ Ndun nulhúsyoh-un soo ná'uja 'ink'ez Peter John bulh buzih usyin hinilh'en whe 'et huwa 'aw dája hudooni' aít'oh.

¹⁵ 'Et 'inka yaduk bayoh tenábonilh'a' 'ink'ez la hukw'u nuhúhulhye'.

¹⁶ 'Ink'ez la luhoodulkut, "Ndunne dune dábuztilelh?" hutni la, "Jerusalem whut'enne ts'iyawh t'ehonínzun 'uk'enus huwa 'ít'en-un, 'et 'uhuhóonla. 'Aw whuts'uts'oodódlai aít'oh.

¹⁷ 'Et huwa 'aw 'on 'un 'uyoonne t'eeonoozeh whuch'a, ndunne dune tube cho bube'

† 4:11 Ndi tse 'undutulh'uz-i Sizi Gri 'unt'oh, ni whe utni.

ts'oonolhjoot Sizi Gri boozi' gha 'aw 'on 'un 'uyoonne dune bulh yáhoolduk junih.”

18 'Et yoh danáboninla 'ink'ez ubuhútni, “Nts'oh dáhoont'oh 'et hoonts'i, 'aw Sizi boozi' gha yahoolhduk k'us dune húhodoolh'eh íloh!”

19 'Et Peter John bulh 'uhútni. “Nohnich'oh hukw'u nuni nulhzut, nohk'un'a tilah k'us Yak'usda ook'un'a tilah 'uztinelh? Ndet la Yak'usda nalh ts'ih'un 'uhoont'oh?”

20 Nts'en'a suba ts'uhon'en-un 'ink'ez ts'odánts'o-un huwu yalhts'oolhduk?”

21 Nahíyilhne soo khuni ulhtus-i be doo cha, “Sizi ghu yahoolhduk junih!” ubuhútni, 'ink'ez bulanahuditni. 'Aw huwa dzoh nubuhoolhdzut-un hooloh, dune ts'iyanne Yak'usda ba hodílhiti' njan dáhooja 'et huwa.

22 Nduun dune huwa 'ít'en k'un'a soo ná'huyinla-un, 'en dit whunizyat 'on 'un be yus k'ut whe 'unt'oh.

Oobá 'alha' hoont'ohne hunooljut-un whuch'a ténahadudli

23 'Et soo bulanahuditni ibulh, Peter John bulh bubulh nudilhne butsu náhoost'az 'ink'ez lubret 'uk'enus diziti'un 'ink'ez butsó whudilhdzulhne cha dája ubuhútni la 'et hukw'ú nuhuhoolnuk.

24 'Et hodánts'o whe ts'iyawh lhgha Yak'usda ts'un tenawhehúndunidli, “NeMoodihti nyun Yak'usda 'int'oh t'éts'onínzun, yat, ndi yun, yatoo', 'ink'ez bungun cha ínla, 'ink'ez ndai la bulh 'úhoonla-i tubulh.

25 Netsoda'-un David mba nye'ustlen-un, Ndoni gha mba yalhduk ínle' whe ndutni, “Udun yun k'ut whut'enne,

di ha howunílch'e? Di ha ndunne dune
Yak'usda ch'az yáhalhduk?

26 Ndi yun k'ut lerwene,
'enne cha lhotigan wheni.

'Ink'ez yun moodihne cha 'ilhúhozdil Yak'usda
'ink'ez OoChrist,
'enne hich'az nedindil whe' hut'en.' ”

27 'Et 'on 'un tenahududli whe 'uhutni, “Et 'alha'
'i be njan Jerusalem 'et Herod 'ink'ez Pontius Pilate
bulh 'udun yun k'ut whut'enne cha 'et Israel oots'u
hainzutne cha ts'iyawh 'ilhuhozdil whe nYe' Sizi
lubeshi ooghu hooloh-un, 'en ooka tse hóodli neba
yulhtsí-un, 'en hich'az nedindil 'et wheni.

28 'Et 'uda' be ilhtus-i 'ink'ez nyeni be ndunínzun
inle' whe lhawhudinla. 'Et 'andit 'ilhuhozdil
'ink'ez daóotanelh dini ínle' 'et 'oh whuya
lhe'hit'elh.

29 'Et huwa neMoodihti, neye' hoonulhjoot-un,
'andit dzin buboozílhts'ai 'ink'ez 'aw lhts'uníljut
whe wheni, mba' ts'ut'enne, nghuni unzoo-i be
yats'oolhduk neghá whunin'aih.

30 'Et huwa neMoodihti, be ílhtus 'i be dune ílhyis
'ink'ez nYe' Sizi, lubeshi ooghu hooloh-un, 'en
yé ulhtus-i, 'i gha ts'iyanne bunalhts'et hooncha
'ink'ez huwa 'ít'en tune' whut'en hóle'.”

31 'Et 'awet tenáhúdúdli 'etsul 'uhudíja whe,
nyo 'ilhúhozdíl-un dulcho nahúhoosnai 'ink'ez
Ndoni buyudílt's'ut whe 'aw lhoníljut whe Yak'usda
ooghuni be bubulh yáwhehunilhduk.

Ooba 'alha' hoont'ohne alhgoth lhghuhudli

32 Ooba 'alha' hoont'ohne 'alhgoth ts'iyanne
lhgha za' hut'en. 'Aw ooch'e'ne hooloh. Ndai la
huyut'i 'alhgoth huyé ne'ut'en.

33 'Aw lhoniłjut whe whel'a'ne soo khuni ulhtus-i be, “Alha' hoont'oh whe Sizi neMoodihti 'en dunadija,” hutni, 'ink'ez Yak'usda tube buts'un únzoo.

34 'Aw 'ilhoghun butoh 'endunidzit-un hooloh. Mbene la yoh k'us yun lhadínt'oh ut'íne, whe'honket,

35 'ink'ez la sooneya bugha yúłts'uk-i, whel'a'ne butl'aháyudzih. 'I la 'alghoh mbene la 'en dunidzítne butáháyúdzih.

36 'Et whuz un'a 'uja 'ilhoghun dune, Joses huyúłhni, 'en Levite-un† 'unt'oh 'et Cyprus whuzdlí-un, 'en whel'a'ne “Barnabas” huyúłhni, ndi boozí 'i la, “En nedzi ulhtus ilh'í-un,” ni whe 'utni.

37 'En cha yun yut'i-i be 'ónket 'ink'ez whel'a'ne butl'ayándzai.

5

Ananias du'at Sapphira bulh dahútinelh la

1 'Et hoonts'i 'ilhoghun dune, Ananias huyúłhni-un, 'ink'ez oo'at Sapphira bulh yun huyut'í-i, 'i ye 'ónket,

2 'ink'ez la sooneya yuloh dich'oh duba yílchoot. 'Et oo'at cha t'oonínzun. 'Ink'ez yuloh 'i la whel'a'ne butl'ayándzai, 'ink'ez la, “Ndi sooneya 'i ts'iyawh 'unt'oh,” 'ubúłhni.

3 'Et Peter uyúłhni, “Et di ha Satan* ook'úne' tant'en hukwa' nizun? 'Ink'ez lhe'dini sooneya ooloh ílhchoot 'ink'ez Ndoni ts'un honts'it’

† 4:36 Levite 'enne lubret 'uk'enus diziti-un la'ut'enne 'uhint'oh.

* 5:3 'En netsudule 'unt'oh.

4 Ndi yun be 'óotahkulh whutso nohch'e' unli ínle'. Be 'óhket whe oozooneya 'i cha nohch'e' 'unt'oh. 'Ink'ez di ha ndzi yo whe njan ninta' nint'en? Yak'usda ts'un honts'it 'aw dune ts'un iloh!"

5 Soo Ananias whudánts'o íbulh, nadílduz 'ink'ez dazsai. Mbe la whulh údants'one tube cho whehunilhjoot.

6 Chilke 'enne la dahánindil 'ink'ez hizi highá 'ozduz, téhinilhti, 'ink'ez 'aháyálhti.†

7 'Et tat sadzi hukw'u hoonist'o at'en inle', 'et oo'at 'aw dáhooja t'éoonúszun whe danínya.

8 'Et Peter uyúlhni, "Sudíni ndi sooneya, nki netl'ayándzai-i be 'óhket-i oozooneya, ts'iyawh tilah 'unt'oh?" "A, ts'iyawh 'únt'oh," yúlhni.

9 'Et Peter uyúlhni, "Et di ha nki bulh Ndoni ólhdzih hukwa' aht'an? Ndunne chilke nki 'ailhtíne dati nódilhya, nyun cha whuz un'a tenányotalhtelh!"

10 'Et 'aho 'en cha yubut nált's'ut 'ink'ez dazsai. Chilke dahánindil 'ink'ez 'en cha dazsai hinilh'en. 'Inka 'en cha téhinilhti 'ink'ez ooki hizih 'ahuyalhti.

11 'Et ooba 'alha' hoont'ohne 'ink'ez 'uyoonne dune tubulh ts'iyawh hodánts'o whe 'uk'enus whé hunilhjoot.

Whel'a'ne huwa 'ít'en te né'hut'en

12 'Et dune toh whel'a'ne lhat-un huwa 'ít'en te né'hut'en. Solomon oobuntsilh bet huwhútni-un, 'et la ts'iyanne ooba 'alha' hoont'ohne whuz 'ilhuhozdil.

13 Ts'iyanne 'unt'ohne ubuhuninzun, 'et hoonts'i 'aw ooba 'alha' hoont'ohne 'uyoonne dune buta-hoodilh aít'oh. Njan lhe'hóoja 'et huwa whehíntsaz.

† 5:6 Dune dahátsai te, 'aho 'abuhulhtih ínle', keyoh whunulwus 'et huwa.

14 Sizi Gri ooba 'alha' yint'ohne 'on nus huldlai sulí', dune cha 'ink'ez ts'ekoo cha.

15 Whel'a'ne huwa 'ít'en tené'hut'en 'et huwa ti whuzih ndudáne hik'ustez 'i bulh tébuhulih khun si Peter 'oh whuya uyalh de ootsin 'i hoonts'i buk'ut lhúyolts'it.

16 Lhane whe dune Jerusalem whunat keyoh whut'enne, 'enne cha whusahúdilh. Ndudáne cha 'ink'ez ntsi'-i nudúdeh buyudúlts'ine cha whusábuhule 'ink'ez ts'iyawh soo ná'buhulh'en.

Whel'a'ne dzoh nubuhulhdeh

17 'Et 'awet Lizwif lubret 'uk'enus dizti'-un, 'ink'ez yuts'ú ditnine Sadduceene hinli 'enne la whel'a'ne tube bughe' hoolni sulí'.

18 'Et la 'awet whel'a'ne ubuhílhchoot 'ink'ez 'oh dune 'adinla-un, 'et la 'abuhanla.

19 'Et hoonts'i la 'et 'ulhdzis neMoodihti oolizas 'aha' dinla-un dáha' dantan, tenábuninla 'ink'ez la ubúlhni,

20 “Ahdulh 'ink'ez Lizwif bulugliz whucho núdulhya 'ink'ez ndi 'andit be ts'úkhuna-i ghun bubulh yálhduk.”

21 'Et whel'a'ne hik'oh ts'e 'uja. Soo yulhkai 'et Lizwif bulugliz whucho dahánindil 'ink'ez 'awet dune whuba hodulh'eh.

'Et la Lizwif lubret 'uk'enus dizti'-un 'ink'ez yuts'ú ditnine, 'enne Lizwif butso whúdilhdzulhne 'ink'ez nahíyilhne cha bughú nahúzya yahatilhduk-un huwun. 'Et 'ink'ez whel'a'ne 'ahudinla ts'e dudune'ne bukuwhenábuhalh'a' bubut nébotalelh ha.

22 'Et la whuz hoozdil whe whel'a'ne 'ahudinla-un, 'et hoohooloh hotilh'en. 'Et la nahíyilhne butsu náhoosdil 'ink'ez ubodáni',

23 “Dune 'ahudinla ts'e ts'oozdil whe 'awet dá'dinla ts'e dóohoont'oh. 'Ink'ez huwunlíne cha 'awet huwuhinli 'et dáha' uzdan'ai whe 'aw nyoonne whel'a'ne huhooloh!”

24 Lugliz whucho huwunlíne bumoodih, Lizwif lubret 'uk'enus dizti'ne, 'ink'ez Lizwif bulubret moodih tubulh whulh 'úhudants'o whe 'et huwu yahulhduk, “Whel'a'ne dahúja suba 'uhint'oh?” hutni.

25 'Et 'ilhoghun dune danínya 'ink'ez ubúlhni, “Whunulh'en ndunne dune 'abihláne nghuz lugliz whucho ts'e dune huhodulh'eh!”

26 Lugliz whucho huwunlíne bumoodih, dudune'ne tubulh whuz whe handilh, 'et ndunne 'ilhozdíne bubé hunuljut doo ka la tse be bubuhooghan, 'et huwa whel'a'ne nánilhtsulyaz nabuhílhchoot.

27 'Et whel'a'ne dunáboninla 'ink'ez nahíyilhne bubut néboninla 'ink'ez lubret 'uk'enus dízti'-un, 'et uboodulhkut,

28 “Soo khuni ulhtus-i be nohba nats'úhizya ínle' ndun Sizi ghun dune hubodulh'eh íloh nohts'útni inle'. 'Andit whunulh'en lhe'ahja, Jerusalem ndulcho whe 'awet hubodilh'e'. 'Et ndun dune dazsai whe ndulcho whe wheni nek'éwhuh'ai!” hutni.

29 Peter 'ink'ez 'uyoonne whel'a'ne bulh whuz yahatilhduk, “Yak'usda za ook'uné' ts'oot'en huba' hoont'oh, 'aw dune ook'uné' ts'oot'en huba lhe'hóot'oh,” hutni.

30 “‘Et Sizi tulalhghus-un undunulht'o whe súlhghi 'et hoonts'i netsoda'ne buYak'usda 'en nahuyílhna'.

31 'Et Yak'usda yak'uz whenáyalhti dunailhni ts'e duzih 'et yulhda, 'ink'ez Moodihti 'ink'ez neulhyís-un cha yulhsti. 'Et Israel oots'u hainzutne dudeni

náhondunooleh, 'et de la bulubeshi buba 'ún yutoolhdilh.

³² 'Et wheni Yak'usda ne'ust'en-un hon'enne ts'inli 'ink'ez huwu yats'ulhduk. 'Ink'ez Ndoni, 'en Yak'usda k'une' 'ut'enne bugha ínin'ai-un, 'en cha nela'ut'en," 'et ndúbulhni.

³³ 'Et la nahíyilhne njan huwhudánts'o whe, tube cho 'on nus hukwa howunílch'e k'et whel'a'ne ubotuzilhghelh hukwa' huninzun, 'et howu yahalhduk.

³⁴ 'Et hoonts'i 'ilhoghun dune, Gamaliel huyúlhni-un, 'en Pharisee unli ts'iyanne ba ncha, 'en butoh dudinya 'ink'ez ubúlhni, "Atsulyaz 'az úbilhlelh."

³⁵ 'Et 'ink'ez nahíyilhne ndúbulhni, "Israel whuduné'ne huwa 'óohli whe ndunne dune né'bulh'en.

³⁶ Dzoh sa' inle' 'ilhoghun dune Theudas huyúlhni-un, 'en la ninya 'Dune ncha-un usdli,' ni whe dune bulh yálhduk. 'Et la 400ne at'en 'enne hits'ú nedindil, 'et hoonts'i hizilhghi, 'ink'ez yuts'ú nedindil inle'ne ts'iyawh 'ants'i yanahadil. 'Et nduhúja whe gak huzdli'.

³⁷ 'Et whuz un'a za 'uyoon dune cha nduja, Judas Galilee whut'en-un huyúlhni, 'et dune naoolto whe 'et ninya. 'Et cha lhane dune hits'ú nedindil. 'En cha hizilhghi 'ink'ez yuts'ú nedindil ínle'ne, 'enne cha ts'iyawh yanahadil.

³⁸ 'Et ndúhooja inle' 'et huwa nohdúsní, ndunne dune hoonli uboohleh junih, buts'ú halhozah'ai! 'Et dich'oh duba 'uhut'en 'ink'ez whunohodulh'eh de, 'aho gak naóotadleh.

39 'Et hoonts'i Yak'usda ndi 'ut'en k'oh ts'e bugha inin'ai de, 'aw buch'a' oolhdeh aít'oh, doo ka si Yak'usda ch'a ne'aht'en oohle'."

40 'Et la nahíyilhne buba 'alha' dija. Whel'a'ne danáboninla 'ink'ez "Bubuholhtsas," ubuhútni. 'Ink'ez hukw'elh'az, "Sizi boozi' gha dune huhodoolh'eh junih!" ubuhútni, 'ink'ez la bulanahuditni.

41 'Et la whel'a'ne nahiyílhne bughu tenáhundil. Yak'usda Sizi Gri ba dzoh nuhude 'et huba soo' hul-zoo' didutch'oh 'et nduna'hundunudzun, 'ink'ez howu nílhni.

42 'Et dzin totsuk Lizwif lugliz whucho 'ink'ez dune buyoh te 'awhuz Sizi Yak'usda OoChrist, 'en ghun dune huhodulh'eh 'ink'ez khuni unzoo-i be dune bubulh yá hulhduk, 'aw 'etsul lhe'hudínel.

6

Lhtak'ant'i dunene whel'a'ne la'ut'enne

1 'Et 'oh da' yugha hodul'ehne 'on nus huldlai suli'. Yugha hodul'ehne Lizwif nawh la hudid-owh, Greek bughuni k'uyalhdukne 'ink'ez Lizwif dich'oh dughuni k'uyalhdukne, 'enne la lhdul-hyoh nehúwhunt'ai. Greek k'uyalhdukne hutni, "Netsandilhne 'aw bugha lhé'hus'ai dzin totsuk sooneya dune huye la'ut'en-i whutahudzih te."

2 'Et whunizyane 'on 'at nane whel'a'ne Sizi Gri yugha hodul'ehne, ts'iyawh 'ilhubuhozdla 'ink'ez 'uhutni, "Aw lhe'hóozoo' Yak'usda ooghuni be yats'ulhduk whulazdutitni 'ink'ez sooneya dune be la'whut'en-i za 'uts'oolh'en aít'oh.

3 'Et huwa sulhutsinke lhtak'ant'ine dune nohtoh mbene la t'ebunáhzun Ndoni buyudínda 'ink'ez huwhunih cha 'uhint'ohne 'utahábuhle

'enne ndi 'ut'en 'uhuyoolh'en wheni 'enne huwu hinli buts'oolhtselh.

⁴ 'Et la wheni tenazdudli 'ink'ez Yak'usda ooghuni be yáts'ulhduk-un, 'et za 'uts'otilh'elh," 'ubuhútni.

⁵ 'Et 'ilhozdílne ts'iyawh whel'a'ne buba soo' hudija 'inka Stephen 'en 'utahahúyalhti soo cho be 'alha' hoont'oh ut'i-un 'únt'oh 'ink'ez Ndoni ooyudínda. 'Et Philip, Prochorus, Nicanor, Timon, Parmenas cha, 'ink'ez Nicolaus, 'en la 'udun yun k'ut whut'en-un, Antioch whut'en-un 'unt'oh 'en la Lizwif ts'ú nenadinja inle', 'enne 'utahábahanla.

⁶ 'Et la whel'a'ne but néboninla whe whel'a'ne buba tenahudidli 'ink'ez buk'odálni.*

⁷ 'Ink'ez Yak'usda ooghuni 'awet ndulcho t'enidzin. Yugha hodul'ehne, Jerusalem whut'enne cha 'on nus huldlai huzdli'. Lhane Lizwifne bulubret 'enne cha Yak'usda ooghuni huyílhchoot.

'Awet Stephen huyílchoot

⁸ 'Et la Stephen be 'alha' hoont'oh ut'i 'ink'ez Ndoni ye óolhtus ha yugha ínin'ai 'i gha dune toh hooncha huwa 'ít'en túne'ust'en.

⁹ 'Et hoonts'i whulohne dune hich'az nédindil Lizwifne Cyrenia 'ink'ez Alexandria ts'u haíndilne, 'enne 'uhint'oh. 'Enne, 'et 'ulhna unlíne oolanaditníné 'ilhoghun lugliz 'et whehúhoozi 'et 'ilhuhozdil. 'Uyoonne Cilicia 'ink'ez Asia ts'u haíndilne, 'enne cha Stephen hidulhyoh 'utni.

¹⁰ 'Et hoonts'i Stephen Ndoni gha whunih k'et yalhduk te 'aw hich'a oolhdeh aít'oh.

* **6:6** 'Et whuz un'a ts'iyanne t'ehininzun bubulh 'ilhughi hinli'.

11 'Inka 'ants'i 'oh dunene, 'enne buba k'elha whuhalhtsi Stephen Moses ooghuni 'uk'unusguz-i 'ink'ez Yak'usda ch'az yalhduk hudooni' ha.

12 'Et nduhútni whe, butso whúdilh dzulhne, Moses be 'udustl'us 'uk'ununáguzne cha, 'ink'ez 'onghunne cha buba hodín'ai, 'enne ts'iyawh Stephen huyulh húnílh'e. Highu nindil, huyílhchoot, 'ink'ez nahíyilhne but néhinilhti.

13 'Et la whulohne dune hiba hoots'it ha whusábahanla 'ink'ez nahíyilhne nja dubuhútni, “Ndun dune nelugliz whucho whudizti' 'ink'ez Moses huwa néulh'a-un 'ahoolhyiz whuch'az yálhduk.

14 Nja dutni whe uzdits'o. ‘Ndun Sizi Nazareth whut'en-un nelugliz whucho nawhúduhtiyus 'ink'ez Moses khuni netl'aídan'ai-i cha ts'iyawh 'uts'un un'a za na'whutilelh,' 'et ndutni whe uzdits'o.”

15 Mbene la nahíyilhne ts'iyawh Stephen 'en za hínílh'en oonin unzoo k'et 'ants'i lizas nin 'et ndunt'oh.

7

Stephen yé búbulh yalhduk-i Butsoda'ne Egypt 'et hudáls'i'

1 'Et Lizwif bulubret 'uk'enus dízti'-un Stephen yoodulhkut, “Et ndunne 'alha' hutni whe eh hutni?”

2 'Et Stephen uyúlhni, “Sulhutsinke 'ink'ez 'ubákene soo zúlhts'ai! Netsoda'-un Abraham 'awhuz Mesopotamia usda, Haran ts'e natídalh whutso whe, Yak'usda oots'u hayánduz-un, 'et oonalhts'et ahóolts'ut.

³ 'Et la Yak'usda uyúlhni, 'Nyunatneke 'ink'ez nkeyoh cha whuch'a sinyaih 'ink'ez nts'e la keyoh whúnyuntistun whuz inyalh.'

⁴ 'Et la Abraham Chaldea yun k'ut whuch'a súya 'ink'ez Haran ts'e oozya. 'Et hukw'elh'az oobá dazsai whe ndi yun 'andit ook'udúlhts'i Yak'usda whuz wheyálh'a'.

⁵ 'Aw Yak'usda yun ntsool-iyaz hoonts'i yughá lhi'al 'et hoonts'i yuts'ú yoozi whe ndúyulhni, 'Nyun 'ink'ez mbe la nyedútadulhne, 'enne ndi yun buch'e' tileh.' 'Et 'oh da' Yak'usda ndúyulhni whe Abraham 'aw buzkeh hooloh inle'.

⁶ 'Et la Yak'usda ndúyulhni, 'Nyedútadulhne 'uts'un yun k'ut ts'e whuz 'ulhna hutileh 'ink'ez 400 naoodizut 'et dune dzoh nubutilhdoh.'

⁷ 'Et Yak'usda ndúbulhni, 'Mbene la 'ulhna ubut'íne sich'oh buba nahutisyeh. 'Et hukw'elh'az whuch'a nahúsdil 'ink'ez njan keyoh si za sk'úne' hutit'en.'

⁸ 'Et Yak'usda Abraham ndi ye yuts'u nahizya-i, 'i gha oots'u haínzutne, 'enne hika dune unli-i k'ut ubuhít'us. 'Et whuz un'a Yak'usda hiyulh 'ílhughi huzdli'. 'Et la Abraham ooye' Isaac whuzdli 'ink'ez whulh lkh'udit dzin 'et la huyúzt'us. 'Ink'ez la Isaac cha ooye' Jacob whe Jacob, 'en cha ndunne duye'ke whunizyat 'on 'at nane, 'enne cha netsoda'ne whuníhne ndúbuhinla.

⁹ 'Et doo cha nohtsoda'ne, Joseph bulhutsinke, 'enne la highe 'oolnih 'inka la Egypt ts'e hiye 'ónket 'ulhna tileh ha 'et hoonts'i Yak'usda yulh 'út'en,*

¹⁰ 'ink'ez la dzoh nutizut-un whuch'a nayulhti. 'Et Pharaoh, Egypt whulerwe, yubut nenínya whe

* 7:9 Butso da'ne Egypt 'et hudáls'i'.

Yak'usda whunih cha yulhtsi, 'ink'ez lerwe yót'e' ha 'et cha yugha óonin'ai. 'Et huwa la lerwe Pharaoh 'en duyoh cha 'ink'ez keyoh dulcho whe cha whumoodih yulhtsi.

11 'Et la Egypt 'ink'ez Canaan whulh dulcho whe dai whuzdli'. Tube dune dzoh nudeh k'et netsoda'ne 'aw t'alh-i nahólelh ait'oh.

12 'Et la whulh údants'o Egypt ts'e whuz 'ut'alh-i 'ilhúhozda 'inka la duzkeh, netsoda'ne, 'enne 'udetso whuz whebalh'a'.

13 Whúlh nat 'ukunáhududilh whe 'et la 'ants'iya Joseph bubulhutsin unli bubut t'éoonalhdzin 'ink'ez la lerwe Pharaoh Joseph oonatnéke 'ants'iya bubulh údants'o.

14 'Et la Joseph dubá Jacob yuts'ótl'a khuni in'ai, dich'oh 'ink'ez dumatnéke te ts'iyawh whusahóodilh, ubúlhni. 'Alhguh lhtak'ant'i whunizyai 'on 'at kwulane, 'enne hinli.

15 'Et la Jacob Egypt ts'e hoozdil, didut cha 'ink'ez netsoda'ne cha 'et hudálts'i' 'et keyoh yahadla.

16 Buzi 'i la keyoh Shechem huwhútni ts'e whuz nabuhoozda. 'Et whutso da' Abraham keyoh Hamor whut'enne yunyaz bubonket-i inle', 'i k'ut 'abuhanla.

17 'Et la ndi yun Yak'usda Abraham ye yúts'u nahizya-i bengho whúdizulh 'ink'ez nedune'ne Egypt dilhts'íne 'on nus huldlai suli'.

18 'Et 'ants'iya 'uyoon lerwe suli'. 'En 'aw Joseph be 'ut'en k'oh 'aw t'éwhunúszun. 'En la Egypt whut'enne bumoodih suli'.

19 Nedune'ne bubé' whulhts'it 'ink'ez netsoda'ne dzoh nubulhdeh whe buchalhts'ulne tébuholelh yahódlah ha, 'et úbulhni, lerwe Pharaoh.

20 'Et 'oh da' la Moses whuzdli, 'en tube dune zoo' 'ink'ez tat sanun 'et la dubá ooyoh hinalhyai.

21 'Et 'awet téhinilhti whe Pharaoh ootse' 'en la ílhchoot 'ink'ez didutch'oh duyaz k'un'a yunilhyai.

22 Egypt whut'enne ndai la huyé whunih-i ts'iyawh la whuhuyodalh'e'. 'Et dune ncha-un sulí' ooghuni gha cha 'ink'ez be 'ut'en cha.

23 'Et la dit whunizyat be yus k'ut sulí' whe ndun Israel oots'u hainzut-un Moses, 'en dudulh whut'enne, 'enne butun nanátidalh hukwa' nínzin.

24 'Et whuz oozya whe 'ilhoghun bulh whút'en-un, 'en la yunilh'en whe ndun Egypt whut'en-un dzoh nuyulhdzut 'en yuk'ut duneh whe k'ut ja 'ink'ez nyoon Egypt whut'en-un yuzilghí.

25 Moses dich'oh ndunínzun, 'Sdune'ne, njan t'ewhunuszun si Yak'usda buts'un sútilh'a', si sgha bulánáhúdítitnih ha.' 'Et hoonts'i 'aw t'elhonízil Moses Yak'usda buts'ú wheyalh'a'.

26 'Et 'om bun dzin 'et la nane Israel oots'u hainzutne l'ehút'us 'et la, 'Dah!' ubúlhni, 'Soo zúlhts'ai sulh dune lhulhutsin ahli, di ha lhéht'us?' ubúlhni.

27 'Et la nyoon ooghá' whut'en-un Moses 'un be' yunilhtsut 'ink'ez la, 'Mbe nemoodih 'ink'ez nahíyilh-un nyulhtsi whe 'int'en?

28 Hulhda' nyoon Egypt whut'en-un lhé'inla sílghí! Whuz un'a si cha sutuzalghel'h nínzun whe 'int'en?' yúlhni.

29 'Et Moses whudánts'o whe, 'et la whetsélhya, 'ink'ez keyoh Midian huwhút'ni ts'e whuz whinya, 'et dune unli, 'ink'ez 'et la nane ooye'ke whúzdlí'.

30 'Et doo cha dit whunizyat yus k'ut nadle' whe dzulh Sinai huyúlhni 'i oozih dune lhuhóot'ih

ts'e 'et la whus dilhtán-i dízk'un 'i toh neMoodihti oolizas in'en.

³¹ 'Et Moses ba hooncha-un hon'en 'inka whuz wheínya, soo cho whuntilh'elh ha. 'Et Yak'usda yulh yátilhduk whe ndutni,

³² 'Si 'ust'oh, ntsoda'ne buYak'usda usdli. Abraham 'en ooYak'usda 'ust'oh, 'ink'ez Isaac cha Jacob cha buYak'usda 'usdli.' Moses nuljut k'et dutlut 'ink'ez 'aw whunoolh'en aít'oh.

³³ 'Et Yak'usda ndúyulhni, 'Ke hain'es, njan yun whudíztí'-un 'int'oh hukw'usinyin.

³⁴ Egypt hudilhts'i sdune'ne ubunus'en dalcho-i be dzoh nuhudeh 'ink'ez 'ubudústs'o lhelcho-i be tehududli 'enne ubutisyih 'et wheni 'usja ndus hasya. 'Anih 'awet Egypt ts'e nyutís'alh.' ”

³⁵ 'Et Stephen 'on 'un ndutni, “Moses 'en 'unt'oh Israel oots'u hainzutne hich'az nálhya inle', 'Mbe nemoodih 'ink'ez nahíyilh-un nyulhtsi whe 'int'en?’ huyúlhni inle'. 'En uyinla Yak'usda buts'ítílh'a' ndun lizas whus dízk'un-i toh yan'en-un, 'en yula'ut'en whe Moses bumoodih 'ink'ez whuch'a nabuzdla-un yulhtsi.

³⁶ 'Et hooncha 'ink'ez huwa 'ít'en te ne'út'en-un, 'et huwa Egypt whut'enne bula k'éhanabanla, 'et dulk'un bun huwhútni, yatoo' loh 'unt'oh, 'et cha 'ink'ez 'et dit whunizyat yus k'ut 'et dune lhuhóot'ih-un lhék'unabutulih whuz za inle'.

³⁷ Moses 'en 'unt'oh Israel oots'u hainzutne ubúlhni whe ndutni, 'Yak'usda be nus hóo'en-un, sundult'oh-un, 'en Yak'usda nohts'ítílh'alh. Nohkeyoh 'ilhoghun 'en 'utinelh. 'En la oozólhts'ai'.

³⁸ Moses 'en dune lhuhóot'ih-un 'et Israel oots'u hainzutne huyulh 'ílhodulh inle'. Netsodá'ne butoh

'it'en 'ink'ez 'en za 'unt'oh Sinai dzulh k'ut lizas yulh yaílhdúk inle' Yak'usda ooghuni netl'aídoo'alh ha. Ndi Yak'usda ooghuni oolatos hooloh whe 'unt'oh.

³⁹ 'Et hoonts'i netsoda'ne Moses hik'éne' oot'en hukwa lhe'hunízun, hich'az nálhya, 'ink'ez Egypt ts'e nahutidulh za hukwa' hunínzun.

⁴⁰ 'Et 'inka Aaron 'uhuyúlhni, “Uk'éltsi neba inleh! Yak'usda ts'oot'e-i k'oh nanetoolelh ha. Moses whusáneanla-un, 'en dája suba 'aw t'ets'onúszun 'et huwa.’

⁴¹ 'Oh da' 'et la musdoosyaz k'eltsi 'uhínla inle' 'ink'ez loodel k'ut hits'e' dilhk'un. 'Et la huhóont'i' whe la honílhni dula be nyoo 'uhuyínla-i 'et huwa.

⁴² 'Et Yak'usda buch'az nálh'a 'ink'ez n'un hubu-tilhdíl ndo yat sum 'i la hits'un téni' noolhzin ha. 'Et huwa Yak'usda be nus hóo'enne 'i k'ut 'uk'unusguz inle' whe ndutni,

‘Dune Israel oots'u hainzutne,
ndi khuna-i uhghan 'aw si sts'un iloh loodel k'ut dulhk'un whe 'unt'oh njan dune lhuhóot'ih-un dit whunizyat yus k'ut whutoh.

⁴³ 'Et nimbali 'i nohyak'usda Moloch 'i 'ulh'en nuhle 'ink'ez sum k'eltsi 'i cha nohyak'usda Rephan hiyulhni-i,

'i 'unt'oh whe la 'uk'eltsi 'uhla-i oots'un téninulhzun 'et huwa 'awet Babylon 'on 'un ts'e nohtis'alh.’”

⁴⁴ 'Et Stephen 'on 'un ndutni, “Et la netsoda'ne dune lhuhóot'ih-un ts'e nimbali be yoh whucho Yak'usda bubengho' 'unt'oh-i, 'i la nahúyule. 'Et nts'en'a Moses Yak'usda 'uyúlhni whe whuz un'a 'uyínla, nts'en'a 'uk'ehóoltsi 'et la Moses wheínilhtan inle'.

45 'Ink'ez k'at le netsoda'ne nimbali be yoh whucho bubáke butl'ahúhon'ai. 'Et Yak'usda 'udun yun k'ut whut'enne yun k'unábuntízyoot whe hidune'ne ndi yun huyílhchoot inle'. 'Ink'ez ndi nimbali be yoh whucho 'et whuz'ai Joshua huyulh tizdil David whusatíyalh whuts'un.

46 'En Yak'usda ba unzoo 'inka Yak'usda oodulhkut, "Aw eh 'udun yoh mba néhos'alh aít'oh? 'Ilhiz wheni 'et whutá'alh-un.' Ndun Yak'usda David 'ink'ez ootsoda'-un Jacob, yuts'u ténadidli-un, 'en za 'unt'oh.

47 'Et hoonts'i Solomon 'en la 'uja Yak'usda ba yoh 'uhóonla inle'.

48 'Et hoonts'i 'uk'enus Yak'usda dizti'-un 'aw dune yoh 'uhóonla-un lhídoh. 'Et Yak'usda be nus hóo'en inle'-un 'et ndutni,

49 'Moodihti utni, yak'uz whuts'un ts'iyawh k'úne' whuz'en 'ink'ez ndi yun ske ookw'usudla huba' 'unt'oh.

Nts'en'a usutilhlelh yoh sba' whutilhlelh 'ink'ez nts'en'a natizyis-un,
'et sba naootáh'alh?

50 'Aw t'eóonuzúhzun sich'oh ts'iyaitsuk 'usdla inle',
ni whe utni."

51 'Et Stephen 'on 'un ubúlhni, "Ndi Yak'usda ooghuni be nohbulh yasduk, tube 'uts'un únahzunne uhli whe 'aw oozólhts'ai aít'oh, 'ink'ez Yak'usda 'aw bulh 'ilhoghun lhúhlo! Nohni cha nohtsodá'ne dahánt'e' la 'et daht'oh. Ndoni ook'úne' tiht'en 'aw hukwa lhe'náhzun!

52 Ts'iyanne Yak'usda be nus hóo'enne nohtsoda'ne bube húzula inle'. 'Ink'ez nyoonne Yak'usda be nus hóo'enne, mbe la Yak'usda ba ts'ih'un un'a-un 'unt'oh whusatíyalh-un huwun

bunalh hútni whe, nohtsodá'ne hizilhghi inle'.
Ndun 'en 'unt'oh be 'óhket 'ink'ez súlhghi inle'.

53 Nohni 'uht'oh, Yak'usda ooghuni oolizas
nohtl'aídan'ai 'et hoonts'i 'aw ook'únulhe'aht'el!"
ubúlhni Stephen.

Stephen tse be hizilhghi

54 'Et la dune nahíyilhne Stephen hidánts'o whe
'on nus huyulh húnilch'e k'et 'et huwa hituzil-
hghelh hukwa' huninzun.

55 'Et hoonts'i Ndoni Stephen soo yuyudíls'tut,
ndo yak'uz ts'e yután'en whe Yak'usda oots'u
hayánduz-i, 'i yutilh'en 'ink'ez Sizi Yak'usda nailhni
ts'e yughusyín.

56 'Ink'ez utni, "Ndo lhe'hóoja whunulh'en,
yak'uz dáha' dankez 'ink'ez yinka whudune'ne
ye'† Yak'usda nailhni ts'e yughusyín whe
whunus'en!"

57 'Et la soo 'uhultus whe 'uhúldzul 'ink'ez
dudzeh whuduhúdílni 'ink'ez ts'iyawh 'alhgoh
huyúlh tilhtsut

58 whe la Jerusalem tenáhinino, 'ink'ez tse
be whehúyoonilh'uz. 'Et la mbene Stephen
neínulh'uzne‡ nahuyits'úz-i ts'ahaháyilya 'et dune
chilh, Saul huyúlhni-un, 'en zih néhininla yughole'
ha.

59 'Et whuz un'a za Stephen tse be nahínulh'uz
'ink'ez neMoodihti yulh yálhduk, "Sizi neMoodihti
szul ilhchoot!" yúlhni.

† 7:56 Sizi Gri whuz un'a cha huyoozi. ‡ 7:58 Nduenne
neínulh'uzne, 'enne Stephen hich'az yalhdruk inle'ne 'uhint'oh.

60 'Et dugwutsi be nenínya 'ink'ez soo 'ultus-un utni, “SMoodihti ndi lubeshi 'uhuyínla-i, 'i buba 'un yutolhdilh!” Ndúdíja 'ink'ez dazsai.

8

1 'Et la nyoon Saul hiyeni k'un'a uyínla.

Saul ooba 'alha' hoont'ohne bube zúla

'Et la 'et dzin za Jerusalem ts'e Sizi ba 'ilhozdílne bube túzilalh 'ink'ez dzoh nótizut. 'Et ts'iyanne ooba 'alha' hoont'ohne Judea 'ink'ez Samaria whut'enne bukeyoh ts'e whuz ts'iyawh whutabonínyoot. Whel'a'ne, 'enne za 'awet hudilhts'i.

2 Whulohne soo Yak'usda ts'un téninilhzunne Stephen 'uhuyalhti tube oogha budzi únduda 'ink'ez hutso.

3 'Et hoonts'i Saul Sizi Gri gha 'ilhozdílne gak hubutilhtselh hukwa' ninzun. Yoh totsuk dune cha, ts'ekoo cha tébugus 'ink'ez abule.

Ndi khuni unzoo-i Philip ye yátilhduk

4 'Et 'awet ooba 'alha' hoont'ohne ndulcho whe nuhúdilh 'ink'ez ndi khuni unzoo-i huye yálhduk.

5 'Et la Philip 'en keyoh Samaria whuz'ai-un whuz oozya 'ink'ez Christ, 'en ghun dune bubulh yálhduk.

6 'Et la 'ilhozdílne Philip yalhduk hidántso 'o 'ink'ez huwa 'ít'en te ne'út'en cha hinilh'en whe, ts'iyawh t'ehudusnih 'ink'ez huyoozílhts'ai.

7 'Et whe ntsi'-i nududeh-i buyáhanainanyoot whe 'ahúldzul. 'Ink'ez lhane dune délhudusnine cha 'ink'ez dzoh nudilhne cha 'enne soo ná'balh'en.

8 'Et huwa nyo keyoh Samaria whuz'ai-un ts'iyawh huhóont'i'.

9 'Et hoonts'i whuz 'ilhoghun dune, Simon huyúlhni-un, 'et usda. 'En 'ahoolhyiz duyun 'ink'ez buba né'dulhde 'et whe, “Si dune unchá-un 'ust'oh!” ubúlhni whe Samaria whut'enne buba hooncha.

10 'Ink'ez ts'iyanne keyoh dilhts'íne hoonzoo' 'unt'ohne cha 'ink'ez tel'enne cha hinilh'en 'ink'ez huyoozílhts'ai. 'Et, “Ndun Simon 'en la 'unt'oh Yak'usda ba hooncha túne'ut'en-un unli,” hutni.

11 Soo sa' whe buba duyun unli 'ink'ez buba hooncha 'et huwa soo hits'u níyazan.

12 'Et hoonts'i Philip ooghuni buba 'álha' utni-un, 'et huwa dune cha, ts'ekoo cha, ts'iyawh too bé' hulya. 'En khuni unzoo-i be yaílhdúk inle'. Ndi khuni Yak'usda dune k'úne' bul'en-un huwun 'ink'ez Sizi Gri boozi' ghun, 'i ye bubulh yaílhdúk inle'.

13 'Et huwa Simon 'en cha ooba 'alha' hoont'oh sulí'. 'Et la too be' úlya whe Philip yulh za' 'ut'en. Nts'oh la huwa 'ít'en 'ink'ez hooncha te ne'út'en-un ts'iyawh 'et huwun la Simon ooba hooncha.

14 'Et la whel'a'ne Jerusalem ts'e whulh uhúdants'o Samaria whut'enne Yak'usda ooghuni huyílhchoot 'ínka la Peter 'ink'ez John bulh whuz whebuhalh'a'.

15 'Et whuz hooz'az whe 'et la ooba 'alha' hoont'ohne Ndoni buyudóolts'it ha buba tenahudidli.

16 'Awhuz Ndoni buyúlh dulhts'it, Sizi boozi' 'i gha za too be' hulya.

17 'Et la Peter 'ink'ez John bulh buk'ehúdilni whe 'awet Ndoni buyudílts'ut.

18 'Et la Simon ubunilh'en whel'a'ne dune buk'odílhni te Ndoni buyudúlts'uk. 'Et la Peter John bulh sooneya bugha óo'alh hukwa' bulh'en.

19 'Ink'ez ubúlhni, “Si cha ndi be ts'ílhtus-i sghu náh'aih 'et huwa la buk'udúznine Ndoni buyudóolts'it.”

20 'Et hoonts'i Peter uyúlhni, “Ndi Yak'usda negha óonin'ai-un sooneya be ootankulh ninzun de, nyun 'ink'ez nzooneya bulh hukw'elha dutáhk'un whe' hoont'oh!

21 Ndi ne'ut'en 'aw nela'olh'en huba lhe'ínt'oh 'ink'ez Yak'usda nalh 'aw ndzi ts'ih'un lhe'ít'oh 'et huwa, 'aw nets'úlh dintni cha 'int'oh.

22 Njan tank'us un'a nuní ninzut-un lht'ananadaih 'ink'ez neMoodihti oots'un ténadinli njan dunínzun-un, khun tilah mba 'ún whutooldilh.

23 Whuz un'a t'enyunúszun, daint'oh la 'oonih ntsi-i dimbun 'ink'ez lubeshi 'etsul onleh aít'oh!”

24 'Et la Simon, John 'ink'ez Peter bulh ubúlhni, “Daja sudáhni-un 'et dósneh hukwa lhe'núszun, 'et wheni nohMoodihti ts'un sba tenadahdli.”

25 Soo bughuni ulhtus whe neMoodihti ooghuni ghu yáhálhduk hukw'elh'az John 'ink'ez Peter bulh Jerusalem ts'e nahoost'as. Hi'us whe Samaria whutoh keyoh whuyaz totsuk khuni unzoo-i be dune bubulh yá hulhduk.

Philip Ethiopia moodih yuyátilhduk

26 'Et la neMoodihti oolizaz Philip yulh yátilhduk whe 'uyúlhni, “Lhadíntneh 'ink'ez ndet la Jerusalem whe diti n'az Gaza ts'u ti ts'e whuz ti inyalh,” whuz dune lhuhóot'ih ts'e.

27-28 'Inka Philip lhadúja 'ink'ez whuz whenya. 'Et la Ethiopia dune, 'en eunuch hubuhútnine,* 'en

* 8:27-28 'Aw ts'ekoo t'aóonalh aít'oh huyulhtsi-un ni whe 'utni.

la duyoh ts'e nádalh. Ethiopia whulerwe ts'eke†
'en ba sooneya ghunli-un dune ncha huyilh'i.
Jerusalem ts'e la Yak'usda ts'un teni noolhdzin
ha whuz nusúya, luwagin be whuz de nágooh.
'oh whuya ugooh whe la Isaiah, Yak'usda be nus
hóo'en-un, 'en yuk'une'úzguz-i, 'i la yuk'uyalhduk.

29 'Et la Ndoni Philip yulh yátilhduk, “Whuz
oots'ínyalh 'ink'ez luwagin oozih k'ut tainyaih,”
yúlhni.

30 'Et la Philip yughulgai 'ink'ez la Isaiah
'uk'unéyuzguz 'i k'ut 'uk'uyalhduk yuduzts'ai,
'inka yoodulhcut, “Ndai la ook'uyailhduk-i daja
ni-un, 'et t'eoonínzun eh?” yúlhni.

31 “Nts'én'a t'entászin? Dune hiye súnulhtun de,
'et de za la daja ni whe 'utni-un nahós'alh,” yúlhni.
'Ink'ez la Philip, “Sghu dinyaih, 'ink'ez szih sinda,”
yúlhni.

32 Nyoo Yak'usda ooghuni ook'unusgúz-i, 'il-
hoghun 'et la hukw'u yalhduk-un ndutni whe,
“Usbai hituzilhghelh ts'u hítulhtih-i, soo dant'oh la,
'ink'ez 'usbaiyaz hahitit'us te t'edusnih,
'et ndunt'oh 'aw yalhtíldih.

33 Ts'iyanne nalhts'et 'et hooncha whe hukwayá
hoonli tuné' huyulh'en,
'ink'ez 'aw ts'ih'un un'a nulhé'huyilh'el.
Ndi yun k'ut ye khúna-i, 'i ooghu yílchoot 'et
huwa 'aw ye kédindene, 'enne cha dune
t'ebunúszun.”

34 'Et la eunuch Philip 'ulhni, “Sudíni ndun
Yak'usda be nus hóo'en-un mbe ulhni, dich'oh tilah
na'dudútni k'us 'uyoon dune tilah 'ulhni?”

† 8:27-28 Ndun lerwe ts'eke Candace cha huyúlhni.

35 'Et la Philip yawhénilhduk ndi dune yuk'uyailhduk-i Yak'usda ooghuni 'et whe' dini' whe khuni unzoo-i Sizi ghun ts'iyawh yudáni'.

36 Higooh whe la too hoonli-un hugho nin-goo. 'Et la nyoon moodih 'utni, “Njan too hooni. Dáhoont'oh huwa 'aw too be' 'óoznih aít'oh?”

37 'Et la Philip uyúlhni, “Ndzi ndulcho-i be, be 'alha' hoont'oh int'i de, 'et too be' talnelh.” “Sizi Gri 'en Yak'usda ooYe' 'unt'oh, 'et sba 'álha' hoont'oh!” yúlhni.

38 'Et la nyoon eunuch luwagin 'ilhiz nenintan 'ink'ez nahult'oh Philip nyoon eunuch bulh déhahan'az 'ink'ez tahán'az. 'Et la Philip eunuch too be' yinla.

39 'Et la too hanáhit'az ibulh Philip Ndoni be whedánde 'ink'ez nyoon eunuch 'aw 'on 'at nal-huyít'el whe la didut tube cho whunílhni whe dukeyoh ts'e whenágo.

40 'Ink'ez la Philip keyoh Azotus huwhútni 'et nuya whe hitilh'en. 'Et whunat keyoh wheyaz whut'enne keyoh Caesarea ts'ootayalh whuts'un ts'iyawh khuni unzoo-i be bubulh yálhduk.

9

Saul Sizi Gri ts'u nálh'a

1 'Et hoozulh whu la Saul neMoodihti yugha hodul'ehne húnilh'e k'et ts'iyawh butighan huwu yalhduk 'inka la Lizwif lubret 'uk'enus dízti'-un ts'ú whenya,

2 'ink'ez yoodulhkut keyoh Damascus huwhutni ts'e Lizwif bulugliz whulubretne duba buts'ó k'ehoo'ooges buts'u húkwa' utni, ndunne Sizi k'un'a uninzunne ts'iyawh dune 'ink'ez ts'ekoo

cha abule, 'ink'ez Jerusalem ts'e nabutoola' ha 'et wheni.

³ 'Et la Saul Damascus whenghoh uyalh whe, 'et khunsul ndus de whuts'un oonat tube kwun ulhtus dult'oh-i diznukw.

⁴ 'I gha yun 'et nált's'ut 'ink'ez la' whutni, “Saul di ha dzoh nusíldzut whe 'int'en?”

⁵ “Moodihti mbe inli?” ni Saul. “Si Sizi 'ust'oh. Si 'usilh'en dzoh nusíldzut. Mbe la tutsus nulé-un ook'únulhe'zint'en de, nyunch'oh za dzoh nuná'dudildzut,” yúlhni.

⁶ 'Et dutlut 'ink'ez ooba hooncha, 'ink'ez 'utni, “SMoodihti ndet datínelh-un sts'u hukwa' ninzun?” 'Ink'ez neMoodihti 'uyúlhni, “Dunadindaih 'ink'ez keyoh ts'e ínyalh. 'Et la dune datánelh-un nyodóni',” yúlhni.

⁷ Nyoonne dune Saul bulh nudilhne 'ilhiz nehúnindil 'ink'ez t'ehudínel, yaduk hodidts'o hoonts'i 'aw dune luhis'en.

⁸ Saul dunadija 'ink'ez yután'en whe lhuhoos'en sulí'. 'Inka hila ilhchoot 'ink'ez Damascus ts'e huyoolhya.

⁹ Tat dzin 'et 'aw lhuhoos'en. 'Et dulyiz whe 'aw lhe'us'al 'ink'ez too hoonts'i lhusnai'.

¹⁰ 'Et keyoh Damascus 'et la 'ilhoghun ooba 'alha' hoont'oh-un, Ananias huyúlhni, 'en la benghun néwhults'ut whe la neMoodihti yulh yátílduk 'ink'ez ndutni, “Ananias” yúlhni. 'Et la 'aho Ananias, “SMoodihti, njan susda,” yúlhni.

¹¹ 'Et la neMoodihti uyúlhni, “Lhadíntneh 'ink'ez ti lhts'eoodiz'a huwhutni ts'e whuz inyalh Judas ooyoh ts'e, 'ink'ez dune Tarsus whut'en-un, Saul huyúlhni-un, 'en ooka' oodolhkut. 'Et tenadudli whe 'unt'oh.

12 'En cha bengahun néwhults'ut whe Ananias huyúlhni-un, 'en la daninya yunilh'en 'ink'ez yutsi k'ut dilhni hoon'en naoodle' ha.”

13 Ananias 'et la uyúlhni, “NeMoodihti nts'en'a 'utisnelh, lhane dune ndun Saul 'en ghun sodáni'. Njan 'et ndúja, Jerusalem whut'enne, nch'e'ne, lhe'ulcho 'i be dzoh nubulhde whe 'unt'oh.

14 'Et 'ink'ez ndiz Damascus ts'e oozya lubret moodihne mbene la ooba 'alha' hoont'oh ilhchootne 'ink'ez nyoozi' be yalhduk, ts'iyawh aboolelh ha higha óonin'ai.”

15 Moodihti 'et uyúlhni, “Inyalh 'ink'ez dája nyudúsni-un 'uhoonleh. Si Saul 'utahásti whe 'unt'oh, sba' tit'elh 'et wheni. 'Udun yun k'ut whut'enne, lerwene cha 'ink'ez Israel oots'u hainzutne cha ts'iyawh si sghun t'ehonózin 'et whúbuntilhtun 'et wheni.

16 'Et 'ink'ez sich'oh whúntistun dat'en whe si sgha dzoh nutizut-un huwun.”

17 'Inka Ananias whuz whenya 'ink'ez yoh danínya whe Saul yek'édilni 'ink'ez ndutni, “Saul, sulhutsin neMoodihti sutílh'a', Sizi dich'oh, ndiz ínyalh whe ti nyenghun be hóodilts'ai-un, 'en sutílh'a' hon'en naoodle' 'ink'ez Ndoni nyudóolts'it ha.”

18 'Et 'aho hoonliyaz 'ugoos dult'oh-i Saul oona k'éhayankat, 'ink'ez 'aho hoo'en nasdli'. Dudinya 'ink'ez too bé' 'ulya.

19 'Et hukw'elh'az 'an'al 'aho ulhtus násdli'. 'Et la Saul Sizi yugha hodul'ehne dzoh sa' dzin Damascus 'et buzih inda'.

Damascus 'et Saul khuni unzoo-i be bubulh yálhduk

20 'Et 'aho Lizwif bulugliz ts'e danínya 'ink'ez Christ ghun bubulh yáwhenilhduk, “En Yak'usda ooYe' 'únt'oh,” ubúlhni.

21 Mbene la yudits'óne ts'iyawh buba hooncha 'ink'ez 'ulhodutni, “Ndun dune Jerusalem 'et ndi yoozi' be yalhdukne, 'enne ubughan 'en 'unt'oh 'ink'ez 'et huwa za ndiz oozya ndunne ubitálhchulh 'ink'ez lubret moodihne ts'u nábutilelh 'et wheni.”

22 'Et hoonts'i Saul ooghuni 'on nus ulhtus whe dune bubulh yálhduk 'ink'ez Sizi 'en Christ 'unt'oh ts'ih'un buba 'álha' hoont'oh ubulhtsi k'et Lizwifne Damascus whut'enne 'aw dája hidóni' ait'oh.

23 'Et la lhat dzin inle' whe Lizwifne 'ilhúhozdil 'ink'ez Saul nts'en'a la hituzilhghelh huwun lhahóduleh.

24 Dzin 'ink'ez 'ulhdzis ibulh njan keyoh hukwuti-un 'ahoolhyiz huwu hinli hituzilhghelh ha, 'et hoonts'i Saul dahítilelh-un 'et t'ewhunanzin.

25 'Et la 'ilhe 'úlhdzis Sizi yugha hodul'ehne Saul huyílhchoot 'ink'ez si keyoh whunasú'a-i ookonín'a-un, 'et hukwa húyalhti 'ink'ez chalhyal cho be húyalhti 'ink'ez yoo 'az ts'e nahúyalhdlukw.

Saul Jerusalem ts'e oozya

26 'Et Saul Jerusalem ts'e oozya 'ink'ez Sizi yugha hodul'ehne buts'ú nedoja' hukwa' 'ut'en, 'et hoonts'i 'en 'aw Sizi yugha hodul'eh-un 'unt'oh lhonízun, 'ink'ez tube huyé nuljut.

27 'Et la Barnabas yughu ninya 'ink'ez yula 'uja whe whel'a'ne buts'ú yoolhti 'ink'ez la ubudáni' dája whe Saul ti uyalh whe neMoodihti in'en 'ink'ez yulh yaílhduk cha 'uja. 'Ink'ez ubúlhni dat'en whe 'aw lhníljut whe Damascus whut'enne Sizi boozi' gha bubulh yálhduk.

28 'Et la Saul buzih netl'adinda' 'ink'ez Jerusalem ndulcho whe nuya, 'aw lhníljut whe Sizi boozi' gha Yak'usda ooghuni be bubulh yálhduk.

29 Lizwif, Greek k'uyalhdukne, 'enne cha bubulh yálhduk 'ink'ez bubulh húkw'u nuhúlhye' 'et hoonts'i hizoolhghelh hukwa' huyulh'en.

30 'Et la ndunne ooba 'alha' hoont'ohne náhuhoon'ai whe Saul Caesarea ts'e buch'a húyoolhti. 'Ink'ez la dukeyoh Tarsus huwhútnei ts'e whehúyalh'a'.

31 'Et la ndulcho whe Judea, Galilee, 'ink'ez Samaria whulh Sizi ba 'ilhúhozdilne 'aw dzoh nulhuldehne hooloh. 'Et whe la buba hoonzoo whe lhódizut 'ink'ez cha Ndoni gha ooba 'alha' hoont'ohne ulhtus úbulhtsi. 'Et huwa 'on nus lhane huzdli' 'ink'ez neMoodihti za hudílhti' sulí'.

Keyoh Lydda 'ink'ez Joppa huwhútnei-un, 'et Peter huwa 'ít'en tune' 'út'en

32 'Et 'awet Peter soo ndulcho whe nuya. 'Et la 'ilhoh Yak'usda ooch'e'ne, Lydda whut'enne,

33 'enne la buts'ú nuya whe 'ilhoghun dune, Aeneas huyúlhni, ghu ninya. 'En la lhk'udit yus k'ut délhodusni 'ink'ez la sulhti za 'unt'oh.

34 'Et la Peter uyúlhni, "Aeneas Sizi Gri soo na'unyinla! Dunadinyaih 'ink'ez nlili k'ut soo ná'hoonleh," yúlhni. 'Aho Aeneas dudinya.

35 Mbene la keyoh Lydda 'ink'ez Sharon huwhutnei-un whut'enne ndun dune Aeneas huyan'en whe ts'iyawh neMoodihti hits'u nálhya.

36 'Et la keyoh Joppa huwhútnei-un 'ilhoghun ts'eke 'et whut'en-un Tabitha huyulhni. 'En ooba 'alha' hoont'oh-un. Boozi' Greek k'un'a "Dorcas" huyúlhni 'et "yests'e" ni whe 'utni. 'En 'ahoolhyiz hoonzoo túne'ut'en, 'ink'ez tel'enne cha la'ut'en.

37 'Et 'oh da' nduda sulí 'ink'ez dazsai. Hizi tunáhuyulhti 'ink'ez howhut'í-un dohyo 'et nehinihiti.

38 Joppa Lydda whuts'un 'aw lhnildza' 'et la Sizi yugha hodul'ehne, Peter Lydda usda whulh 'úhudants'o nane dune, 'enne la whuz whe bahalh'a', "Awhe' soo 'a nets'ínyalh!" huyúlhni.

39 'Et 'aho Peter lhadúja 'ink'ez bubulh whenát'az. Whuz oozya whe ndo dune whut'i dohyo ts'e, whuz whenya. Ts'iyawh tsandilhne higha óozdil, hutso whe nyoon ts'eke, Dorcas huyúlhni-un, khuna da' dzoot'an 'ink'ez dzoot te buba 'uyalh'en-i, hinalhts'et nahúyule.

40 'Et Peter ts'iyanne 'az whenaílh'a', dugwutsi be nenínya 'ink'ez tenadidli. Nyoo nezi yuts'u nálh'a 'ink'ez utni, "Tabitha, dudinyaih!" 'Et yután'en ibulh Peter yutilh'en whe 'aho dó netl'adinda'.

41 'Et Peter yula ilhchoot 'ink'ez didilhya. 'Et la Yak'usda ooch'e'ne, tsandilhne tubulh, bukahizya 'ink'ez khuna whe butl'anáyalhti.

42 'Et Joppa dulcho whe njan whulh 'úhudants'o whe lhane neMoodihti buba 'álha' yint'oh sulí'.

43 'Et la Peter, Simon 'uzus 'úlh'en-un, 'atsulyaz yuzih inda'.

10

Peter Cornelius khuni unzoo-i be yulh yálhduk

1 Caesarea 'et la 'ilhoghun dune Cornelius huyúlhni-un 'et usda. Roman lhuganne, 'enne la, "Italy bohne" hubuhútni 'enne ndun bumoodih unli.

² 'En la teni' nilhdzun-un dune unli, 'ink'ez Yak'usda énułjut-un 'unt'oh. Didut 'ink'ez ook'ekooke ts'iyawh Yak'usda za hudílhti'. Lizwif tel'enne, 'enne cha tube bula 'ut'en 'ink'ez 'ahoolhyiz Yak'usda ts'un tenadudli.

³ Dzetniz hukw'elh'az, 3:00 at'en, 'et la 'uja hoonli benghun néwhults'ut. 'Et soo ts'ih'un Yak'usda oolizasne 'ilhoghun 'en danínya 'ink'ez, "Hadih Cornelius," yúlhni.

⁴ Tube oogha 'únjaz whe la lizas yunilh'en 'ink'ez la, "Dáhooja?" yúlhni la. 'Et la lizas utni, "Yak'usda ntenadudli yudánts'o, 'ink'ez nye 'ugha té'nizeh cha unzoo, 'et huwa Yak'usda nyunalni.

⁵ Dugwe', Joppa ts'e 'ilhoghun dune Simon, 'en la Peter cha huyúlhni, 'en ookunáhoolh'a'.

⁶ Ndun dune, 'uzus 'úlh'en-un, 'en cha Simon huyúlhni, yatoo' ba whut'i, 'en zih usda, 'ink'ez datánt'elh-un, 'et huwun nyudutánelh."

⁷ 'Et hukw'elh'az ndun lizas yulh yaílhduk-un whenádide whe Cornelius nane yoh 'ut'enne, dich'oh oodune'ne, 'ink'ez 'ilhoghun lhugan-un, 'en soo Yak'usda za díłhti', 'en cha dich'oh yunat ne'út'enne tahayálhti.

⁸ Daja-un huwun ts'iyawh ubudáni' 'ink'ez Joppa ts'e whébalh'a'.

⁹ 'Et 'om bun dzin ndunne tane keyoh Joppa 'awet whenghoh hidulh, 'et 'oh whuya hoozulh whu za Peter 'en cha Joppa usda whe, dzetniz at'en 'et ndo bun k'ut* whuz dugha ínya tenadutidli 'et wheni.

* **10:9** 'Et keyoh bun k'ut lhts'e whudiz'a-un huhoohl'i.

10 'Et la Peter ooye'ílts'ul, 'uti'ulh hukwa' ninzun t'alh-i lhahíduleh whutoh, 'et la hoonli bengahun néwhults'ut.

11 Ndo yat ts'e lhch'az 'úhooja 'ink'ez la ts'ut cho dult'oh-i, didun whédint'i, 'i t'az ndus de haímbal, 'ink'ez la yun nenimbal.

12 'I bet la khuna didowh-i, tl'ughus, 'ink'ez yinka dut'ai cha, 'i ts'iyawh yuk'udilhts'i.

13 'Ink'ez la, “Peter dudinyaih, 'inghan, 'ink'ez 'in'alh,” whutni.

14 'Et hoonts'i Peter ndutni, “SMoodihti ndi khuna-i me ts'útni ooch'az nijoot whe' hoont'oh, 'et huwa 'aw oos'alh aít'oh!”

15 'Et doo cha za 'uwhútni, “Ndaí la Yak'usda oot'alh ni-i, 'aw, 'Lait'i 'unt'oh,' dini iloh!”

16 Soo tat whucho 'et njan bengahun nenáwhults'ut 'ink'ez ndi naímbal inle'-i ndo whenáalts'ut.

17 'Et Peter njan bengahun néwhults'ut-un 'et dawhút'en whe' whut'en, 'et huwu nuní nuzut whe 'ink'ez la ndunne Cornelius whuz whe-balh'a'ne nts'e Simon ooyoh 'et t'ehonanzin 'ink'ez la hukwuti 'et nódilhya.

18 Húháyh 'ink'ez 'uhoodulhkut, “Aw Simon 'en Peter cha huyúlhni-un njan lhido?”

19 'Et Peter 'awhuz njan hon'en-un beni taóodolts'it hukwa' 'ut'en whe Ndoni uyúlhni, “Oozílhts'ai, njan tane dune, 'enne nkáhitís'en.

20 Dunadindaih 'ink'ez nyo naíndalh. Buch'a tsédoni junih bubulh 'útanelh, si whuz whebís'a' whe' hut'en,” yúlhni.

21 'Et Peter nanája 'ink'ez nyoonne dune ubúlhni, “Si 'ust'oh, dune ookaitáh'en-un. Di ha ndiz tihdil?”

22 'Et 'uhuyúlhni, “Lhuganne moodih, Cornelius, 'en netíl'h'a' whe' ts'ut'en. Dune unzoo 'ink'ez 'ahoolhyiz Yak'usda ts'u ténadudli, Lizwifne cha ts'iyawh hidílh'ti'. Yak'usda oolizas 'ilhoghun 'en duyoh ts'e nka'doni' yulhni, 'ink'ez dája dutanelh 'et nyoozólhts'ai 'et wheni.”

23 'Et la Peter yoh dábaninla 'ink'ez 'et hantez.

'Et 'om bun dzin lhadúja 'ink'ez bubúlh nátist'az whe whulohne ooba 'alha' hoont'ohne Joppa whut'enne, 'enne cha bubulh lhunáhusdil.

24 'Et 'om bun dzin la Caesarea ts'e oozya. 'Et la Cornelius yuba sulh'i duk'ekene 'ink'ez dunatneke cha, “Anih,” hubudáni'.

25 Soo Peter yoh ts'u tizya whe Cornelius yududziza 'ink'ez yubut nacháni.

26 'Et Peter, “Dunadindah. 'Ants'i 'oh dune 'ust'oh,” yúlhni.

27 'Et la yoh ts'e hóota'us whuts'un Peter Cornelius bulh yálhduk za utni 'ink'ez yoh ts'u hooz'az whe lhane dune 'ilhúhozdil whunilh'en.

28 'Et ubúlhni, “Nohnich'oh soo cho t'éoonáhzun, Lizwifne whuch'az nijoot 'udun yun k'ut whut'enne buyoh dats'óoya' 'ink'ez bubulh né'ts'oot'en huba lhe'hóot'oh. 'Et hoonts'i, Yak'usda whusúnih'tan 'aw 'uyoonne dune me sba hinli doosni' aít'oh.

29 'Et huwa skunaóozulh'a' whe 'aw tselhdúsní whe nohts'u whúsasya. 'Inka nohóoduskut di ha 'ahja skunaóozulh'a'?”

30 'Et Cornelius utni, “'Et ndowheya hoozulh at'en tat dzin inle' whe dzetniz hukw'elh'az 3:00 at'en 'uhunit'o whe syoh sóo hoosni 'ink'ez tenadusdli whe khunsul dune naih soo ulhyul-i be usda-un

³¹ sbut usyin 'ink'ez súlhni, 'Cornelius, Yak'usda ntenadudli yudánts'o, 'ink'ez nye 'ugha té'nize cha unzoo, 'et huwa Yak'usda nyunalni.

³² Dugwe', Joppa ts'e 'ilhoghun dune Simon, 'en la Peter cha huyúlhni, 'en ookunáhoolh'a'. Ndun dune 'uzus 'ulh'en-un, 'en cha Simon huyúlhni, yatoo' ba whut'i, 'en zih usda, 'ink'ez whusáinya de la nyulh yátalhduk,' 'et njan lizas sudáni'.

³³ 'Et huwa 'aho nka whenáhoos'a', 'ink'ez soo 'ínja nets'u whúsainya. 'Ink'ez njan 'awet ts'iyawh Yak'usda bulh 'úts'int'oh mba ts'ilh'i dája neMoodihti huwá nyulh'a-un huwun nebulh yátalhduk."

Peter khuni unzoo-i be bubulh yálhduk

³⁴ 'Et 'awet Peter yawhénilhduk whe ndutni, "Soo ts'ih'un t'éooníszin 'et 'álha' hoont'oh 'alghoh lhgha Yak'usda nenilh'en. 'Aw 'ilhoghun dune 'on nus yuts'úlh ditni-un hooloh.

³⁵ Mbene la ndi yun k'ut Yak'usda za dílhiti'ne 'ink'ez tank'us 'utit'elh whénuljutne, 'enne Yak'usda buka datni nts'oh 'udun yun k'ut whut'enne 'et hoonts'i.

³⁶ Israel oots'u hainzutne bubulh 'údahts'o la dahúja whe khuni unzoo-i butl'adílts'ut 'ink'ez Sizi Gri, 'en gha, dahúja whe ndi khuni unzoo-i be budzi dinghel, 'en ts'iyanne dune buMoodihti unli whe 'unt'oh 'et huwa.

³⁷ 'Ink'ez cha Israel oots'u hainzutne bukeyoh ndulcho whe nts'oh te hooncha tune' whust'en, ndet la John too be' ts'ul'ih huwu yailhduk whe Galilee 'et whuts'un whe' whudit'en, ts'iyawh t'éoonáhzun.

³⁸ T'enahzun Sizi Nazareth whut'en-un, 'en daja whe Yak'usda Ndoni 'ink'ez be ts'ilhtus-i cha

yuyudán'ai 'et huwa ndulcho nuya hoonzoo te ne'út'en 'ink'ez mbene la netsudule k'une' bul'en 'enne cha soo na'bulh'en, Yak'usda Sizi yulh 'unt'oh 'et huwa.

³⁹ Lizwif bukeyoh nts'oh te ne'úst'en t'ets'onínzun, nenalh 'úhoot'en 'ink'ez Jerusalem 'et tulalhgus 'uhíndunilht'o whe hizilhghi.

⁴⁰ 'Et hoonts'i, whulh tat dzin 'et Yak'usda nahuyílhna' 'ink'ez nenalhts'et noya' yulhtsi,

⁴¹ dune ts'iyawh iloh, wheni za mbene la nenalh 'úhoot'enne Yak'usda 'utahanéyanla ínle'. Dunadija hukw'elh'az bulh uts'an'ulh 'ink'ez bulh 'úts'itnai' ínle'.

⁴² 'Et huwa ndi khuni unzoo-i dune be bubulh yáts'oolhduk, huwa néulh'a 'ink'ez 'et 'uzdooni' Yak'usda Sizi 'en 'utahayálhti dune yaidlanne 'ink'ez khunane cha huba nahooyeh ha.

⁴³ Yak'usda be nus hoo'enne ts'iyawh highu yailhduk mbene la ooba 'alha' hoont'ohne Sizi Gri 'en gha bulubeshi buba 'únyutilhdulh."

'Udun yun k'ut whut'enne Ndoni buyudílt's'ut

⁴⁴ 'Et Peter 'awhuz yalhduk whe mbene la yoozílhts'aine Ndoni buyudílt's'ut.

⁴⁵ Ndunne Lizwif ooba 'alha' hoont'ohne, Peter bulh whusaindilne, buba hooncha 'uhooja 'udun yun k'ut whut'enne hoonts'i Ndoni but's'ó t'l'aidilts'ut 'ink'ez buyudilts'ut.

⁴⁶ 'Ink'ez 'enne khuni whutso da' t'ehinúszun-i be yawhehúnilhduk whe Yak'usda hudílhti' whe hubodíts'o. 'Ink'ez 'et Peter uboodulhkut,

⁴⁷ "Ndunne, 'enne cha wheni nek'un'a Ndoni buyudílt's'ut. Ndunne too be' tilnelh de mbe dah dutinelh?"

48 'Inka 'et bugha óonin'ai neMoodihti boozi' gha too be' hutilnelh. 'Et hukw'elh'az la Cornelius Peter yughu tedudli 'atsulyaz buzih ooda' ha.

11

Jerusalem ooba 'alha' hoont'ohne Peter bubulh yátilhduk

1 'Et whel'a'ne 'ink'ez ndunne ooba 'alha' hoont'ohne te Judea ndulcho whe 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne cha Yak'usda ooghuni huyílhchoot 'ink'ez hits'u nálhya 'et whulh úhudants'o.

2 'Et la Peter Jerusalem ts'e oozya, whulohne Lizwif ooba 'alha' hoont'ohne Peter hidulhyoh utni,

3 “'Udun yun k'ut whut'enne, Lizwif lhilohne, 'enne buzih hoont'i 'ink'ez bula 'an'al cha 'inja inle,'” huyúlhni.

4 'Inka Peter ndulcho whe 'udechoo whuts'un bulh dahooja-un huwun ts'iyawh bubulh náhoolnuk.

5 “Keyoh Joppa 'et tenadusdli whe hoonliyaz senghun néwhults'ut ts'ut cho didun whedint'i, 'i ndus de haímbal 'ink'ez szih nenimbal.

6 Soo cho nis'en whe khuna-i didowh whe tl'ughus, 'ink'ez yinka dut'ai cha 'i yuk'udilhts'i nus'en.

7 'Ink'ez sulhyá 'e'dutilhduk, 'Peter dudinyaih, 'inghan, 'ink'ez 'in'alh,' whutni.

8 'Et hoonts'i, 'SMoodihti 'awundooh, ndi khuna-i me ts'útni, ooch'az nijoot whe' hoont'oh, 'et huwa 'aw oos'alh aít'oh,' dusni.

9 'Et doo cha za ndus de 'úwhutni, 'Ndai la Yak'usda oot'alh ni-i, 'aw lait'i 'unt'oh dini iloh!'

10 Soo tat whucho 'et njan bengahun nenáwhults'ut 'ink'ez ndi naímbal inle'-i ndo whenáalts'ut.

11 'Et 'oh whuya hoozulh whuza tane dune Caesarea whuts'un sts'ú botilh'a'ne 'awet yoh susda ts'e hoozdil.

12 'Et Ndoni 'usúlhni, "Aw buch'a tséldini whe bubulh ín'us.' 'Ink'ez ndunne lkh'utáne ooba 'alha' hoont'ohne, 'enne cha Caesarea ts'e sulh hütizdil 'ink'ez ts'iyawh Cornelius ooyoh ts'e dázndil.

13 'Et nedáni' ndun lizas duyoh usyin whe yunilh'en 'ink'ez uyúlhni, 'Joppa ts'e whuz ndun dune Simon Peter huyúlhni, 'en ookunáhoolh'a'.

14 'En la nohdutánelh datíhnelh 'et whe la nyun 'ink'ez nk'ekoone te dutihjih.'

15 'Et 'awet yawhéusduk whe 'udechoo whe wheni lhe'ts'uja whuz un'a 'enne cha Ndoni buyudíls'ut.

16 'Et whunazni neMoodihti 'et ndutni inle', 'John dune too be 'ulh'en-un, 'en too be too be' nohulh'en inle', 'et hoonts'i 'et whusawhútilts'ulh, sBá 'en Ndoni nohts'ó t'aiduti'alh 'ink'ez nohyudútilts'ulh 'et whuz un'a too be' nohtilelh.'

17 'Et 'alha' hoont'oh wheni danéinla inle' Sizi Gri neba 'alha' 'unt'oh sulí' whe Yak'usda hoonzoo negha óonin'ai, ndunne 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne cha whuz un'a 'ubínla. Mbe usdli ha suba Yak'usda ooch'áz dosni?"

18 'Et Jerusalem ooba 'alha' hoont'ohne hodánts'o whe Peter hich'az yálduk 'etsul 'uhudíja 'ink'ez 'enne cha Yak'usda hudílhí'. 'Ink'ez nja nduhútni, "Udun yun k'ut whut'enne, 'enne cha lht'anahunoodilh 'ink'ez 'ilhiz hukhoona'. 'Et whuz un'a Yak'usda bughá whunin'ai," hutni.

Antioch whut'enne Yak'usda ooghuni hidutáts'o

19 Stephen hizilhghi hukw'elh'az ndunne Yak'usda k'une' 'ut'enne ube húzula, 'et 'oh da' Yak'usda k'une' 'ut'enne ts'iyawh yahándil. 'Inka whulohne nilhza' Phonecia ts'e, Cyprus 'ink'ez Antioch ts'e cha whehándil. Khuni Unzoo-i Lizwifne za be bubulh yá hulhduk.

20 'Et hoonts'i whulohne ooba 'alha' hoont'ohne dune Cyprus 'ink'ez Cyrene ts'e haíndilne, 'enne Antioch ts'e whehándil 'ink'ez 'et 'udun yun k'ut whut'enne bunalh húdani' khuni unzoo-i Sizi neMoodihti 'en ghun ubulh yá hulhduk.

21 NeMoodihti hiyé ulhtus-i bugha ín'in'ai 'et whe la lhane dune Yak'usda ooghuni hílhchoot 'ink'ez hits'u nálhya.

22 'Et la Jerusalem ooba 'alha' hoont'ohne whulh 'úhudants'o, 'inka Barnabas 'en Antioch ts'e whehúyah'a'.

23 'Et whuz oozya whe whunilh'en daja whe Yak'usda ndunne dune ye unzoo-i be buts'un unzoo. 'Et hóost'et 'ink'ez buba nus whúnilt'i, "Nts'oh dáhoont'oh 'et hoonts'i neMoodihti soo bulh za 'ooht'e," ubúlhni.

24 Barnabas 'en la soo Ndoni yudínda 'ink'ez tube dune ooba 'álha' hoont'oh. 'Ink'ez la lhane dune neMoodihti hits'u nálhya.

25 'Et la Barnabas keyoh Tarsus ts'e whenya Saul 'en kunúta.

26 'Et nayilhti 'ink'ez Antioch ts'e nayoolhti. 'Et 'iloh náwhudizut whe nahúlt'oh dune Sizi Gri yugha hodul'ehne butoh dune hubuhodalh'e'. 'Ink'ez Antioch 'et la Sizi Gri yugha hodul'ehne, 'enne 'udechoo Sizi Gri oodune'ne ubuwhútni.

27 'Et 'oh da' za Yak'usda be nus hoo'enne Jerusalem whehúdindil whe Antioch ts'e hoozdil.

28 'Et butoh 'ilhoghun Agabus huyúlhni-un, 'en la dudinya 'ink'ez Ndoni gha, “Awet nilhdukw yun k'ut ndulcho whe dai whútale,” hubúlhni la. 'Et Claudius lerwe 'uk'enus dízti'-un unli whe 'et la ndúhooja.

29 'Inka Sizi Gri yugha hodul'ehne lhgha 'úhudija whe 'ilhoghun hinli whe bubulh ooba 'alha' hoont'ohne, Judea dilhts'ine, ndet 'úhint'oh whe bula 'hutit'elh hutni.

30 'Et la nduhúja whe la Barnabas 'ink'ez Saul bulh nyoo sooneya butl'aháyudzih whe ubuhútni, “Ndi sooneya nebulh ooba 'alha' hoont'ohne be búla'tiht'en, dune tso whudilhdzulhne butl'ayóohdzaih.”

12

Lerwe Herod ooba 'alha' hoont'ohne bube túzilalh suli'

1 'Et 'oh da' at'en Lerwe Herod ooba 'alha' hoont'ohne bube zúla suli'.

2 'Et la James, John bulhutsin huwá balh'a' whe saluzti be hizilhghi.

3 'Et Herod t'eeonanzin Lizwif huhóont'i' whe honilh'en 'inka Peter 'en cha 'ayan'ai, lhes lhuntildoh-i ut'alh-un whewhúnahulnih 'et 'uhooja inle'.

4 'Et Peter huyílhchoot hukw'élh'az, 'uhayan'ai whe huwunline dine whe lhuganne lhk'enáhudidulh, 'enne highole' ha butl'aháyalhti. Njan Butus Lhuseya-un hukw'elh'az ts'iyanne nalh huyootálhzihi 'et wheni.

Peter 'adin'ai-un lizas tenínilhti

5 'Inka Peter 'uhidilh'ai 'et hoonts'i ooba 'alha' hoont'ohne soo ndet 'úhint'oh-un, 'et hiba tenadudli.

6 'Et Peter dune ts'iyanne but nehítalhtelh whutso 'ulhdzis, 'et la Peter nane huwunlíne bube guz nanisti, sih nanistl'oo-un whenkuti 'et cha nane lhuganne huwunli.

7 Khunsul neMoodihti oolizas benghun be hóodiltsai, yoh cha hoot'en suli'. 'Et lizas Peter 'ún be nilhni whe ts'enainílhzut 'ink'ez, “Soo 'ah dudinyaih!” yúlhni. 'Et 'aho nyoo lhuztih t'l'ool be yulhghel-i oola oots'u hayáncat.

8 'Et la lizas, “Tsunadil'oooh 'ink'ez kenadil'oooh cha 'ineh,” yúlhni. 'Et Peter ndúja 'et la lizas, “Nlu-glok cha t'unásilchoos, 'ink'ez sunanyalh,” yúlhni.

9 'Et Peter 'adin'ai-un yutéनिया 'aw t'éoonúszun dat'en-un ndun lizas 'alha tilah 'unt'oh k'us 'ants'i benghun néwhults'ut ninzun.

10 'Udechoo huwunline zih lhunáhust'az, 'et whulh nat-un cha. 'Et la lhuztih dádintan-i cho keyoh datí-un hugho nin'az whe dich'oh ndi dati buba dáha'dankez. 'Et tenáhant'az 'ink'ez ti hutiz'az ibulh lizas hooloh suli'.

11 'Et la Peter beni naóodisdli 'ink'ez la 'un-inzun, “Awet t'ooniszin 'alha' hoont'oh, neMood-ihti dulizas whusayálh'a' 'ink'ez Herod Lizwifne tubulh dzoh nusotilhzut-un, 'et whuch'a súlhyih.”

12 'Et njan howu nuní nizut whe Mary ooyoh 'et howu ninya, 'en John Mark ooloo. 'Et la lhane dune 'ilhúhozdil 'ink'ez tenahududli.

13 'Et la Peter yoo 'az ts'e dati dunulkw'uz whe ts'ekeyaz, 'et 'ut'en-un Rhoda 'et huyúlhni-un, 'en la dati nenínya whe yudánts'o.

14 'Et 'aho Peter 'utni natséyoodílhts'it whe hóont'i k'et, 'aw dáhalhe'ditel 'ink'ez 'ants'i yoh danálgai 'ink'ez, “Peter dati usyin!” ubúlhni.

15 “Nyeni hooel whe 'udini,” huyúlhni. 'Et hoonts'i, “Alha' dusni,” ni za 'utni whe, “Awundooh, oolizas la 'ut'en,” hutni.

16 'Et whutoh Peter dati dunulkw'uz za 'utni. 'Udek'ez te hiba daha' dantan, tube buba hooncha hitilh'en whe.

17 'Et buba núlhni whe t'ehudoosni ubulhni 'ink'ez buba hukw'u nuhúlhye' daja whe neMood-ihti 'adin'ai whe tenaínilhti. “James 'ink'ez 'on 'unne ooba 'alha' hoont'ohne ts'iyawh ubodóhni,” ubúlhni. 'Et 'awet 'uts'un bughu whenája.

18 'Et bundada' la lhuganne huwunlíne Peter hik'énintai whe whewhunujut whe lhtahúwhunt'ai, “Peter 'en dája,” lhodútni.

19 'Et la Herod, “Peter hikunoota,” ubúlhni. 'Aw nahayólhelhtel ait'oh 'inka mbene la yughinle'ne ubuhoodalhkut 'ink'ez, “Uboohooghan,” ubúlhni.

'Et hukw'elh'az la Herod Judea ts'e whenya 'et whuts'un la Caesarea ts'e cha 'ít'en.

'Et 'awet Herod datítsah

20 'Et ndunne nat-un keyoh Tyre 'ink'ez Sidon whut'enne, 'enne Herod tube cho bubulh húnilch'e 'inka lhane hinli whe Herod highu nindil. Blastus 'en la lerwe yoh yuba huwunli, 'en ts'ú nehidilti. 'Et la 'ants'iya Herod highu nindil 'ink'ez buba soo' hooleh-un hits'u húkwa' 'utni lerwe ookeyoh ts'e whuz de za huya'alh-i whuz hakat 'et huwa.

21 'Et dzin buba hoozi-un Herod 'et dulerwe naih yé naja 'ink'ez kw'uts'uzda ooba' yint'oh-i yuk'etl'adida'. 'Et whuts'un la dune bubulh yálhduk.

22 'Et 'ahúldzul whe huhuyih, “Aw dune iloh utni, yalhduk, Yak'usda unli-un utni!” huyúlhni.

23 'Et 'on nus óost'et, 'et 'aho Yak'usda oolizas Herod nduda yulhtsi 'ink'ez 'usgo yúlh hanildo 'et hukw'e dazsai.

24 Yak'usda ooghuni lhane dune buba 'alha' yint'oh 'ink'ez ndulcho whe t'enudzun suli'.

Barnabas Saul bulh Ndoni 'atahábalhti 'ink'ez whebalh'a'

25 Barnabas Saul bulh 'uhuwulh'en-un lhahódinla whe Jerusalem ts'e hanáhidil John Mark 'en dulh 'úhuyul'en.

13

1 'Et la keyoh Antioch Sizi gha 'ilhozdíline whulohne Yak'usda be nus hoo'enne 'ink'ez Yak'usda ooghuni hodulh'ehne cha hudilhts'i. Nduenne dune, 'enne whulohne 'uhint'oh, Barnabas, 'ink'ez Simeon, 'en la dune dulhgus huyúlhni, Lucius cha, Cyrene whut'en-un 'unt'oh, Manaen, 'en la yun whu moodih, Herod yulh dúnduninyai-un, 'ink'ez Saul cha 'unt'oh.

2 Soo húhoonih 'ink'ez neMoodihti hiba 'út'en whutoh, Ndoni ubúlhni, “Barnabas Saul bulh sba 'udun nébutalhtel, ndi 'ut'en bugha ínus'ai-i 'uhuy-ooleh 'et wheni.”

3 'Et doo cha za soo húhoni 'ink'ez tenahudidli whe butsi k'ódalni 'ink'ez whébahalh'a'.

Barnabas, Saul 'ink'ez bubulh 'út'enne te, Cyprus noo k'éhindil

⁴ 'Et Ndoni ubutílh'a' whe Barnabas 'ink'ez Saul bulh Seleucia ts'e hoozdil, 'et whuts'un noo Cyprus huyúlhni whuz hoozki.

⁵ 'Et keyoh Salamis ts'e hoozdil whe Lizwif bulgliz 'et Yak'usda ooghuni be yáhalhduk. John Mark 'en cha bula 'ut'en 'et wheni dulh 'úhuyul'en.

⁶ 'Et la ndi noo ndulyiz whe hik'oozdil 'ink'ez Paphos ts'e hoozdil. 'Et la ndun ne'dulhdeh-un, Joshua ooye' huyúlhni-un, Lizwif unli, 'en Yak'usda be nus hóo'en-un na'dudil'i, 'en cha 'et usda.

⁷ 'Ink'ez njan noo k'ut whumoodih, Sergius Paulus huyúlhni, dune beni hoonli-un 'unt'oh, 'en ndun ne'dulhdeh-un ooyadan unli. 'En la Barnabas Saul bulh, "Anih," hubudáni' Yak'usda ooghuni dutáts'o hukwa' ninzun 'et wheni.

⁸ 'Et hoontsi' ndun ne'dulhdeh-un, Greek bughuni k'un'a Elymas cha huyúlhni, 'en Yak'usda ooghuni yuch'az yúnoolht'i hukwa' yulh'en.

⁹ 'Et Saul, 'en Paul cha huyúlhni, Ndoni k'une' yul'en whe soo cho yunin ts'e yunilh'en

¹⁰ 'ink'ez uyúlhni, "Netsudule ooye", ndai la unzoo-i ts'iyawh ooch'az dintni. Soo hoontsi' whe dune nanin'ah ts'iyawh hoont'i, Yak'usda ooghuni 'i cha whuts'it khuni naoolhtselh hukwa' ilh'en.

¹¹ Yak'usda nyulh húnilch'e 'inka soo ts'ih'un whuzan'en tanleh 'atsulyaz wheni!"

'Et 'aho ndun Elymas dulh'gus-i oona k'eínde, 'ink'ez hoos'en sulí'. 'Ink'ez la dune yula t'az nítilhyalh-un hahuyih.

¹² 'Et la noo k'ut whumoodih njan dahooja hoon'en whe Yak'usda ooba 'alha' yint'oh sulí'. Ndai la neMoodihti ghun whuhuyodalh'e'-un tube huwun ba hooncha.

Barnabas Paul bulh Antioch Pisidia buyun k'ut whuz'ai-un whuz hoozdil

¹³ 'Et Paul 'ink'ez yulh nudilhne tubulh Paphos 'et nus huzki whe Perga 'et la Pamphylia whuz'ai-un whuz hoozki. 'Et John Mark buk'enaja 'ink'ez Jerusalem ts'e whenája.

¹⁴ 'Et Perga whehúndil whe 'on no Antioch, Pisidia whuz'ai-un, whuz hoozdil. 'Et la Lizwif nahulyis-un dzin bulugliz dahúnindil 'ink'ez nátl'ahudilts'i.

¹⁵ Moses ooghuni 'uk'unusguz-i 'ink'ez Yak'usda be nus hoo'enne bughuni cha hik'eyailhduk hukw'elh'az, Lizwif lugliz whumoodihne Paul, Barnabas cha 'enne ubuhútni, “Neulhutsinke, khuni huye tílhtus-i bugha dútán'alh aht'i de, ndunne dune bubulh yátilhduk hukwa' uzninzun.”

¹⁶ 'Et la Paul dudinya 'ink'ez buts'u dúdilni whe bubulh yáwhenilhduk 'ink'ez ubúlhni,

“Sulh dunene 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne cha, mbene la Yak'usda dilhti'ne soo zúlhts'ai.

¹⁷ Israel oots'u hainzutne buYak'usda 'en netsoda'ne 'utahábanla 'ink'ez Egypt whut'enne bunalh híncha ubulhtsi. 'Et hukw'elh'az Yak'usda whelhtus-un 'et whe ndunne Egyptne bukeyoh whuts'ahanábanla.

¹⁸ 'Ink'ez dune lhuhoot'ih ts'e 'et dit whunizyat yus k'ut whutoh 'et hich'a ne'ut'en, 'et hoonts'i k'úne' bulh'en whe inle'.

¹⁹ 'Et lhtak'ant'it didowhne, 'enne Canaan whuyun k'ut whuzdla-un, 'et dilhts'ine, 'enne Yak'usda gak hubulhtsi, 'ink'ez 'et ndunne dudune'ne, 'enne bukeyoh whulhtsi.

²⁰ 'Et 450 naoodizut whutoh 'et dune hanle'.

'Et hukw'elh'az Yak'usda be nus hoo'en-un Samuel whusatíyalh whuts'un lthane whe bumoodih inle'.

21 'Et lerwe ha' hutni whe, Saul Kish ooye', 'en Yak'usda bugha ínilhiti. 'En Benjamin ekédinzut-un 'ilhoghun 'unt'oh, 'ink'ez dit whunizyat yus k'ut 'et bulerwe inle'.

22 'Et Saul Yak'usda whusanáyalhti hukw'elh'az whe 'et la David 'en bulerwe yulhtsi 'ink'ez Yak'usda 'en yughun ndutni, 'David Jesse ooye' 'en sdzi k'oh ts'e dune unli. Ts'iyantsuk whe sk'úne' tit'en whe 'unt'oh.'

23 Sizi David ekédinzut-un, 'en la Israel oots'u hainzutne ubutilhyis wheni Yak'usda buts'ítilh'a' buts'úyoozi inle' 'et huwa.

24 'Et Sizi whe'dutat'elh whutso 'et la John dune too be 'ulh'en-un Israel oots'u hainzutne bubulh yálhduk, dudení náhondunooleh 'ink'ez too be' hoolneh, ubúlhni.

25 'Et 'awet John dune too be 'ulh'en-un dude 'ut'en lhai dutileh whe 'et ubúlhni, 'Mbe usdli nahzun? 'Aw ndun ooba sulh'í-un, 'en iloh 'ust'oh, 'et hoonts'i whunulh'en, suntiyalh whe 'unt'oh. Ooke hana'tisdlelh-un 'et wheni hoonts'i 'aw huba soo lhe'uzdzoo', ' ubúlhni.

26 'Et Paul 'on 'un ubúlhni, "Sulhutsinke, Abraham ekédinzutne, 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne, mbene la Yak'usda ts'un tenadudline, nohni ts'iyawh, wheni cha, ndi khuni 'i netilhyis wheni nets'ó tl'adilts'ut.

27 Jerusalem 'et whut'ine 'ink'ez bumoodih unline cha 'aw t'éhinúszun neulhyis-un 'únt'oh. Lizwif nahulyis-un dzin totsuk ndi Yak'usda be nus hoo'enne 'uk'unuháyuzguz-i ook'uyaduk 'et

hoonts'i 'aw bubeni tálhodulhts'it. Sizi datítsah ts'e be' hininya, 'et huwa Yak'usda be nus hoo'enne bughuni 'alha' 'unt'oh huyulhtsi.

28 'Et 'aw huwa hizoolhghelh-un hooloh 'et hoonts'i Pilate 'en highu tédudli hizoolhghelh ha.

29 'Et ndi ooghun 'uk'únusgúz-i dája ni 'oh te ne'huyulh'en whe tulalhgus k'ut nehinilhti, 'ink'ez 'uhayalhti.

30 'Et hoonts'i Yak'usda yaidlánne toh nahuyílhna'.

31 'Et la Galilee 'ink'ez Jerusalem whuts'un yúlh lhusudilne, 'enne hukw'elh'az lhat dzin hiyan'en. 'Enne Israel oots'u hainzutne highun whúbontilhtunne hinli.

32-33 'Et wheni njan whusats'ándil khuni unzoo-i ook'unohbulh nats'otilnuk. 'I Yak'usda netsoda'ne, 'enne buts'un datínelh ni-un 'andit wheni, bube uzdindilne, nenalh 'ít'en whe Sizi nahuyílhna'. 'Ink'ez ndi bulh nanki Shun 'uk'unusguz-i cha ndutni,

'Nyun Si SYe' 'int'oh,

'andit dzin, mBá susdli,' ni.

34 'Et Sizi nahuyílhna' 'ink'ez 'aw oozi tilhjut ts'e natoolt's'it aít'oh 'et huwun Yak'usda njan dutni.

'Ndai la oogha 'ít'en unzoo-i David oots'u yóozuszi inle'-i,

'andit nohgha tís'alh.'

35 'Et 'udun 'uk'unusgúz-i cha ndutni,

'Yak'usda 'aw dulh 'únt'oh dízti'-un ooyust'e oolhjut aít'oh yulhtsi.'

36 'Et David soo whe Yak'usda k'úne' 'ust'en khuna whutoh. 'Et dazsai whe mbene la oot-soda'ne 'uhudinla-un, 'et 'ahuyalhti 'ink'ez ilhjut.

37 'Et hoonts'i mbe da' Yak'usda nahuyílhna'-un, 'en 'aw ooyust'e lhílhjut."

38-39 'Et Paul 'on 'un ndutni, "Sulhutsinke nohni, ts'iyawh, 'alha' hoont'oh ndun Sizi dája la 'et huwa nohlubeshi nohunatidoh. 'Et t'ewhunóhzin ndai la Moses ye náhizya-i, 'i gha whuloh te nohlubeshi nohunaodeh aít'oh inle'. 'Et hoonts'i Sizi Gri 'en gha nohlubeshi ts'iyawh gak nohba whulhtsi.

40 Huwuhli ndet la Yak'usda be nus hoo'enne huwu yuhalhduk-un, 'et nohbulh 'úhoneh junih!

41 'Et ndutni,
'Ughudlohne ndet la huwú nuni untihzut,
'ink'ez yaitáhdlah.
Ndi khuhna whutoh 'ut'enusdleh-i,
'i lhk'uz te whunóhonilhtan,
'et hoonts'i 'aw nohba 'alha hot'e' aít'oh
tileh.'"

42 'Et Paul Barnabas bulh Lizwif lugliz huwu nahutist'az whe 'udun yun k'ut whut'enne, "Nats'ulyis dzin de nets'u nátoht'as, 'ink'ez doo cha za ndi ooghu yalhduk-i ooghun nebulh yaóolhduk," ubuhútni.

43 'Et yanahadil hukw'elh'az Paul Barnabas bulh nahutist'az whe Lizwifne 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne, Lizwif ts'u nálhyane, bubontizdil 'inka Paul Barnabas bulh bubulh yáhulhduk whe, "Yak'usda nohts'un yé unzoo-i, 'i za gha yinka dólhts'i," ubuhútni. 'Et whe budzi ulhtus ubuhulhtsi.

44 'Et 'on 'at nats'ulyis dzin 'ankw'us ts'iyawh keyoh dilhts'íne Yak'usda ooghuni huyootuzálhts'ilh wheni 'ilhuhozdil.

45 'Et Lizwifne 'ilhozdílne hubonilh'en, 'oonih za hudzibun sulí' whe Paul huye dúdulh 'ink'ez hiba whuts'it. Daja ni-un, 'et cha whuch'az yá hulhduk.

46 'Et hoonts'i Paul Barnabas bulh 'on nus hoolhtus whe yahulhduk, "Ndi Yak'usda ooghuni 'i nohni cho be nohbulh yaóoduk huba' hoont'oh. 'Et hoonts'i ookalhe'náhzun de, 'ink'ez 'ilhiz khutihnalh-un huba soo lhe'ulhzoo' na'dunáhdzun de, 'ants'i nohba' dítni, 'et huwa 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne buts'un tat'us!

47 'Et ndi khuni 'i neMoodihti ye néts'u nahizya 'i 'unt'oh, 'et nja ndutni,

'Nohni ndunne 'udun yun k'ut whut'enne be hoot'en-i buba tihle.

'Et whuz un'a yun k'ut ndulcho whe cha no-gha dune hudutijih,' "

ni, Paul.

48 'Et la 'udun yun k'ut whut'enne hodánts'o whe, huhoont'i' whe neMoodihti ooghuni hiba oodálhti' 'ink'ez mbene la 'ilhiz khutinalh huba utahályane buba 'alha' hoont'oh sulí'.

49 Ndulcho whe 'et keyoh neMoodihti ooghuni nudúlts'ut sulí'.

50 'Et la dune 'unt'ohne, 'ink'ez ts'ekoo un-chane hoonzoo' 'unt'ohne, 'enne, Yak'usda ts'un tenadudline hinli, whulohne Lizwif bughe' hoolnihne 'uts'un úbonilht'i whe Paul Barnabas bulh bube húzula sulí', 'ink'ez duyun k'unabontizyoot.

51 'Et 'inka 'et keyoh whulez ch'a dukegon naháyanghat 'ink'ez keyoh Iconium ts'e hooz'az.

52 'Et Sizi yugha hodul'ehne Antioch dilhts'íne Ndoni be hilhtus súli' 'ink'ez tube cho honílhni.

14

Iconium whut'enne khuni unzoo-i hudánts'o

¹ 'Et la Iconium ts'e hooz'az whe 'et cha ndúhooja. Paul, Barnabas bulh Lizwif lugliz ts'e hooz'az whe 'uk'enus soo bubulh yáhalhduk, 'et huwa tube lhane Lizwifne 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne cha Sizi buba 'alha' 'unt'oh huzdli'.

² 'Et hoonts'i ndunne Lizwifne be 'alha' hoont'oh lhílhchulhne 'udun yun k'ut whut'enne 'uts'un úbonilht'i whe ndunne ooba 'alha' hoont'ohne buch'az náhulhya.

³ 'Et hoonts'i ndunne whel'a'ne sa' 'et hanke'. 'Aw lhoníljut whe neMoodihti ghun bubulh yáhulhduk daja whe Yak'usda ndunne dune ye únzoo-i be buts'un únzoo howu yahalhduk. 'Et Yak'usda njan hooncha 'ink'ez huwa 'ít'en te né'hut'en ubulhtsi. 'Et huwa bughuni 'alha' 'unt'oh t'ehonínzun sulí'.

⁴ 'Et keyoh 'ilhozdilne whulohne, 'enne Lizwif ts'u nehudindil 'ink'ez whulohne cha whel'a'ne ts'ú nehudindil.

⁵ 'Et la 'udun yun k'ut whut'enne, Lizwifne cha, 'ink'ez bumoodihne tubulh, whel'a'ne tebotilh'en 'ink'ez tse be ubotuzilhghelh hukwa' huninzun.

⁶ 'Et whel'a'ne whulh 'úhudants'o whe, keyoh Lystra 'ink'ez Derbe, Lycaonia 'oh whuzdla-un whuz buch'a whetsehalhdil, 'oh ho whunat cha.

⁷ Whuz khuni unzoo-i be bubulh yáhulhduk Lystra 'ink'ez Derbe whut'enne whel'a'ne khuni unzoo-i be bubulh yáhulhduk.

Lystra 'ink'ez Derbe whut'enne khuni unzoo-i hudits'o

⁸ Lystra 'et la 'ilhoghun dune ooke délhdsun-un 'et whut'i, 'en la whuzdli whuts'un 'aw nulhúsyo.

⁹ 'Et usda 'ink'ez Paul yalhduk yoozílhts'ai. 'Et Paul yunilh'en, t'éoonínzun ndun dune ooba 'alha' hoont'oh 'et whe soo ná'titnelh ninzun 'inka soo cho yunin ts'e yunilh'en whe

¹⁰ soo 'ultus-un uyúlhni, “Dudinyaih 'ink'ez ts'ih'un un'a sinyin!” 'Et nyoon dune dudillhoh 'ink'ez 'awet nádinya.

¹¹ 'Et la ndunne 'ilhozdílne Paul daja hinilh'en whe soo 'ultus-un dughuni, Lycaonia k'un'a, 'uhutni, “Neyak'usdane, 'enne cha yinka dune' k'un'a 'uhint'oh huzdli' 'ink'ez ndus de nets'un hahán'az.”

¹² Barnabas 'en buyak'usda Zeus be náhuyoozi 'ink'ez Paul cha 'uyoon buyak'usda Hermes huyúlhni-un, 'en be náhuyoozi, 'en yalhduk-un 'unt'oh 'et huwa.

¹³ Buyak'usda Zeus huyúlhni 'en oolubret, soo keyoh yoo'az ts'e 'et lugliz huwhulh'ai, 'en la musdoos dune 'ink'ez 'indai 'i la keyoh datí-un whuz huyoozdla. Ndunne 'ilhozdílne whel'a'ne butse' hudutalk'un 'et wheni.

¹⁴ 'Et Barnabas Paul bulh 'awet ndunne dune dahútinelh whulh 'úhudants'o whe, buba dzoh k'et dunaih k'uhidutilhch'ul* 'ink'ez 'ilhozdilne nus buniz 'et nehúlgai 'ink'ez soo 'ultus-un 'uhutni,

¹⁵ “Di ha 'et ndaht'en? Wheni cha nohk'un'a dune ts'inli, 'aw Yak'usda lhts'íloh whe' ts'int'oh. Njan khuni unzoo-i nohghá uzti'alh 'et wheni whusats'án'az. Ndi galdus unli-i nohyak'usdane ooch'az nálhyeh 'ink'ez Yak'usda khuna-un oots'un

* **14:14** 'Et whuz un'a Lizwif bube 'ut'en buba dzoh te.

nálhyeh. 'En 'unt'oh yat, ndi yun k'ut, yatoo' cha, 'ink'ez ndai la ook'ut whuyoonli-i ts'iyawh 'uyínla whe 'unt'oh.

¹⁶ 'Et whuts'o da' k'úne' hut'en 'et hoonts'i buts'u halhuwhus'ai.

¹⁷ 'Et hoonts'i 'ahoolhyiz dunábunultun whe ndus de 'ut'en unzoo-i 'uyulh'en, 'i be ndi chan nalhtih-i 'ink'ez haníyeh 'i cha soo 'et 'ut'en ilh'i. 'Et whuz un'a t'alh-i cha nohghat'aih whe nohdzi cha hoont'i' ilh'i."

¹⁸ Ndunne 'ilhozdílne whel'a'ne buts'é' hudutalk'un-un, 'et whuch'a 'ankw'us ubuhotun aít'oh, 'et hoonts'i Paul dughuni be k'oh 'uboohoontun.

¹⁹ 'Et la whulohne Lizwifne Antioch Pisidia whuz'ai ts'e hahándil 'ink'ez Iconium whuz de cha 'ink'ez nyoonne 'ilhozdílne, 'enne ts'iyawh ts'u nebodoldilh hukwa' hut'en. Paul tse be whe hínuzilhghi 'ink'ez dazsai za huninzun 'inka keyoh yoo 'az ts'e 'et nehininguz.

²⁰ 'Et hoonts'i Sizi Gri yugha hodul'ehne higha óozdil whe dunadija 'ink'ez keyoh ts'e whenaja. 'Et 'om bun dzin Barnabas bulh keyoh Derbe ts'e whehán'az.

Paul Barnabas bulh Antioch Syria whuz'ai-un ts'e whuz nahutit'us

²¹ 'Et Paul Barnabas bulh keyoh Derbe 'et khuni unzoo-i be bubulh yáhulhduk whe lthane Sizi k'úne' hut'en huzdli'. 'Et la 'awet Lystra ts'e whenáhit'az. 'Et Iconium ts'e cha 'ink'ez Antioch, Pisidia whuz'ai-un 'oh whuya cha lhuhúz'az.

²² Mbene la yugha hodul'ehne soo budzi ulhtus whe ndet la buba 'alha' hoont'oh-un whulh hóoyin bubuhulhtsi. "Lhat-un whe dzoh nuts'ude de,

'aw 'et de za nts'e la Yak'usda whe lerwe unli-un dáztidulh," hutni whe whubuhodulh'eh.

²³ Ndet la Sizi Gri gha 'ilhozdíne hoonli-un dune tso whudilhdzulhne buba 'utahahánla. 'Et tenadudli 'ink'ez soo húhoonih, 'ink'ez whuz un'a la neMoodihti tl'ábahanla 'enne Sizi soo hit'anínintan.

²⁴ 'Et Pisidia whuyun k'ut lhuhuz'az hukw'elh'az 'et Pamphylia ts'e hooz'az.

²⁵ 'Et Perga whut'enne cha Yak'usda ooghuni be bubulh yá hulhduk 'ink'ez nyo Attalia ts'e hooz'az,

²⁶ 'ink'ez 'et whuts'un Antioch ts'e nahooski. Ndet la keyoh Paul Barnabas bulh Yak'usda be 'ut'en k'oh butl'aháhonla inle'. 'Awet ndi 'uten lhahídinla whe 'uhoont'oh.

²⁷ 'Et Antioch ts'e nahoost'az whe Sizi Gri yugha hodul'ehne, ts'iyawh 'ilhubuhozdla 'ink'ez nts'oh te la Yak'usda gha né'hust'en-un 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne cha be 'alha' hoont'oh-i hut'i sulí hutni whe bubulh nahuwhulnuk.

²⁸ Sa' yugha hodul'ehne butoh hanke'.

15

Paul, Barnabas bulh Jerusalem ts'e whel'a'ne 'ink'ez dune tso whúdilhduzhne bubulh 'ilhuhozdil

¹ 'Et whulohne dune Judea whédindilne keyoh Antioch ts'e hoozdil 'ink'ez ndunne ooba 'alha' hoont'ohne Moses ooghuni 'uk'unusguz-i ghun ooka dune ahli-i k'ut nohahúzt'us de, 'aw 'et de za dutihjih, ubuhútni.

² Paul Barnabas bulh tube cho Moses ooghuni 'uk'unusguz-i ghun dája hutni 'et huwun lhdulhyo nehúwhunt'ai, ndunne Judea ts'e haíndilne

tubulh. 'Inka huwu lhgha 'úhudija whe Paul, Barnabas, 'ink'ez 'uyoonne Antioch whut'enne tubulh, Jerusalem ts'o toodilh 'ink'ez whel'a'ne ndunne dune tso whudilhdzulhne bulh huwu yahoolhduk ubuhútni.

³ 'Et 'awet Sizi Gri gha 'ilhozdílné, ndunne whel'a'ne whebahalh'a'. 'Et Phoenicia 'ink'ez Samaria whutulhuhúz'az whe 'udun yun k'ut whut'enne dahúja Yak'usda ts'u náhulhya ubuhútni whe tube cho ndunne Sizi Gri k'úne' 'ut'enne huhóont'i' suli'.

⁴ 'Et la Jerusalem ts'e hooz'az whe ndunne Sizi Gri gha 'ilhozdílné tube cho ubúnahunílni. Ndunne whel'a'ne 'ink'ez dune tso whudilhdzulhne, 'enne la bubulh náhuwhulnuk Yak'usda gha nts'oh te la ne'hust'en 'et huwun.

⁵ 'Et whulohne ooba 'alha' hoont'ohne Pharisee ts'ú ditnine dodindil 'ink'ez 'uhutni, “Udun yun k'ut whut'enne hika dune unli-i k'ut ubuhot'as 'ink'ez ndi Moses ooghuni 'uk'unusguz-i k'úne' hoot'en ubuhudóni' huba' hoont'oh.”

⁶ 'Et whel'a'ne 'ink'ez dune tso whudilhdzulhne ts'iyawh 'ilhuhozdil 'ink'ez njan 'uhutni-un hukw'u nuhúhulhye'.

⁷ Sa' hukw'u nuhúhulhya whe Peter dudinya 'ink'ez ubúlhni, “Sulhutsinke t'eoonáhzun 'uda' whe Yak'usda nohtáhasálhti Yak'usda ooghuni unzoo-i ghun 'udun yun k'ut whut'enne bubulh yaóosduk ha, khun si sodóts'o 'ink'ez buba 'alha' hot'e' ha.

⁸ 'Ink'ez Yak'usda dune dahínt'oh la t'ebunínzun, 'et huwa 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne cha buk'entsi' whe wheni danéinla da' whuz un'a ndunne cha Ndoni buyudílt'sut whe' hoont'oh.

9 Wheni Lizwifne ts'inli 'ink'ez 'enne 'udun yun k'ut whut'enne hinli 'et hoonts'i 'aw lhelhts'un un'a lhene'íldzun. 'Et whe la ndunne Sizi Gri buba 'alha' hoont'oh suli' 'et huwa bulubeshi bubunay-alhde.

10 Ndi Moses ooghuni 'uk'unusguz-i wheni 'ink'ez netsoda'ne, 'enne hoonts'i 'aw ts'ih'un un'a hukw'ú nulhe'hit'el inle'. 'Et 'ink'ez 'andit di ha Yak'usda 'en óolhdzih whe' dahni? Ndunne yugha hodul'ehne 'uhót'e' aít'oh te buba né'dahni.

11 'Et nts'en'a 'uwhutát'elh? Neba 'alha' hoont'oh 'ink'ez nts'en'a la 'uhint'oh, whuz un'a wheni cha Sizi Gri neMoodihti ye únzoo-i be uzdoojih ha neghá whunt'ai.”

12 'Et soo dilhts'ine ts'iyawh t'ehudusni Barnabas Paul bulh nahuwhulnuk whutoh 'udun yun k'ut whut'enne butoh nts'en'a la Yak'usda gha hooncha 'ink'ez huwa 'ít'en te né'hust'en 'et huwun.

13 'Et yahulhduk 'etsul 'uhudija whe James dudinya 'ink'ez utni, “Sulhutsinke soo zúlhts'ai!

14 Simon 'andit nohdáni', nts'en'a Yak'usda 'udechoo ndunne 'udun yun k'ut whut'enne dunabunilhtan whe dune butoh utahábanlane. 'Enne 'uhuja Yak'usda boozi' dízti' huyulhtsi.”

15 'Et James 'on 'un ndutni, “Et Yak'usda be nus hoo'enne bughuni 'uk'unusguz-i ts'iyawh lhgha 'uhudija whe ndutni,

16 “Et hukw'elh'az whusanátisdalh,' ni neMoodihti, “Ink'ez David ooyoh naoonankat-un dunaoodutás'alh 'ink'ez yahónkat-un cha soo ná'whutisdlelh, 'ink'ez lhunaoodutisleh.*

* 15:16 David ekédinzutne doo cha za hinja nábulhtsi ni whe utni.

17 'Et whuz un'a ndunne dune 'et nenínkatne
cha skahúnoota' 'ink'ez 'udun yun k'ut
whut'enne,

mbene la sich'oh sba 'udunébonusdlane,
'enne cha skahúnoota', neMoodihti utni.

'En 'unt'oh ndi ts'iyawh 'uhóonla.

18 Yak'usda ndi yun 'itilelh 'et whutso da'
ts'iyantsuk t'ewhunínzun.' ”

19 'Et James 'on 'un ubúlhni, “Si 'et ndunúszun
ndunne 'udun yun k'ut whut'enne, ndunne
Yak'usda ts'u nálhyane, 'aw buba hoontsi' ts'u
holh'e'huba lhe'hóot'oh.

20 'Et hoontsi' buts'ó k'e'ts'ooges 'ink'ez
ubuzdóni', 'Ndai la t'alh-i buyak'usda 'uk'eltsi-i
ts'u hítulhdilh 'et whe ooch'az nijoot whe 'unt'oh,
khun te ooh'alh junih. Ts'ekoo k'us dune bulh
ninta' 'ooh'ten junih. Khuna ooze' 'úsguz-i 'ink'ez
'uskai' bulhitsu-s-i ooh'alh junih, 'ink'ez 'uskai' cha
ooh'alh junih.'

21 'Et 'alha' hoont'oh Lizwif lugliz 'et nats'ulyis
dzin totsuk sa' whuts'un Moses ooghuni
'uk'unusguz-i ook'uyaduk 'ink'ez keyoh totsuk
cha ooghuni huye búbulh yalhdruk,” ni, James.

*Whel'a'ne 'ink'ez dune tso whudilhdzulhne
'udun yun k'ut whut'enne buts'ó k'e'hanguz*

22 'Et la whel'a'ne cha, dune tso whudilhdzul-
hne, 'ink'ez Sizi Gri gha 'ilhozdilne tubulh lhgha
'úhudija whe Paul Barnabas bulh Antioch ts'e
bubulh ti'usne 'utahábotilhtelh. 'Inka Judas, 'en la
Barsabbas huyúlhni, 'en Silas bulh 'utahábahalhti.
'Et ooba 'alha' hoont'ohne butoh ndunne nane,
'enne la soo whuníhne hinli.

23 'Enne la ndi ook'une'úsguz-i butl'aháyan'ai 'i ndutni,

“Wheni whel'a'ne, dune tso whudilh dzulhne, 'ink'ez ooba 'alha' hoont'ohne cha Jerusalem uzdilhts'i wheni ts'iyawh nohts'o k'e'ts'uges, neulhutsinke, 'udun yun k'ut whuzdline, keyoh Antioch, Syria 'ink'ez Cilicia yun k'ut dúlhts'ine, Hadih nohts'utni. 24 Whulh 'úzdits'o whulohne dune netahaíndilne nohts'ú hoozdil 'ink'ez tank'us un'a 'unohuhútni. 'Moses ooghuni 'uk'unusguz-i ook'une' 'ooht'en 'ink'ez ooka dune ahli-i k'ut nohohoot'us.' 'I be nohch'a níntahoninya, 'aw wheni 'ubuts'útni 'iloh whe' hutni. 25 'Et 'inka 'ilhuts'ozdil 'ink'ez ts'iyawh lhgha 'úzdija whe dune whunihne nohts'u uztilh'alhne 'utahábats'alhti 'ink'ez soo nek'ekene Barnabas Paul bulh hubulh hútoo'as 'et wheni. 26 'Enne 'uhuja hukw'é dahootsah tilah t'ehonínzun 'et hoonts'i Sizi Gri, neMoodihti, ooghuni be yáhalhduk. 27 'Et la Judas 'ink'ez Silas nohts'ú buztilh'alh 'enne didutch'oh daja ts'utni whe nohts'o k'e'ts'angus 'et la ts'iyawh nohodóni'. 28 'Et la Ndoni 'en bulh lhgha 'úzdija 'aw 'on 'un cha howu whúlna' nohba ts'uhólh'e' hukwa lhe'uznínzun. Ndet la 'andit nohghá whunt'ai whuz un'a za 'ooht'e' hukwa' uzninzun. 29 T'alh-i buyak'usda k'eltsi ts'u túlh dilh-i 'ooh'alh junih! 'Uskai' cha, khuna ooze' 'úsguz-i buzkaí' búlhitsus-i cha ooh'alh junih! 'Ink'ez ts'ekoo k'us dune bulh ninta' 'ooht'en junih! 'Et whuch'a khahdli de, 'et de la soo 'óoht'e'. 'Et 'awet za.”

30 'Et la khuni na'ane whébahalh'a' whe Antioch ts'e hoozdil. 'Et ts'iyawh ooba 'alha' hoont'ohne

'ilhubuhozdla 'ink'ez 'udustl'us butl'aháyan'ai.

31 'Et whut'enne ndi buts'o k'ehuyanguz-i hik'eyailhduk whe ook'unúyusguz-i, 'i gha budzi ulhtus nasdli' 'ink'ez tube huhóont'i'.

32 'Et la Judas Silas bulh dich'oh cha Yak'usda ba yalhdukne hinli, 'ink'ez la ooba 'alha' hoont'ohne sa' whe Yak'usda ooghuni be hubulh yahalhduk 'et whe la soo budzi unzoo 'ink'ez hilhtus cha hubuhulhtsi.

33 'Et hukw'elh'az dzoh sa' buzih hudáalts'i'. 'Et la ooba 'alha' hoont'ohne ndunne khuni na'ane nts'ez de da' hahándil ts'e whuz budzi hoont'i' whe whel'a'ne buts'u whenábahalh'a'.

34 'Et hoonts'i Silas 'en 'awet tidalh hukwa' ninzun.

35 'Et Paul Barnabas bulh Antioch 'et cha 'et hanke', 'uyoonne cha bulh khuni unzoo-i be bubulh yáhulhduk 'ink'ez neMoodihti ooghuni ghun whubuhodulh'eh.

Paul Barnabas bulh lhch'a hust'az

36 'Et hukw'elh'az dzin Paul Barnabas uyúlhni, “Keyoh totsuk neMoodihti ooghuni be yálhdukne neulhutsinke buts'ú nunaoot'as 'ink'ez nahót'alh dahínt'oh suba.”

37 'Et Barnabas John Mark dudulhtóo'as hukwa' ninzun,

38 'et hoonts'i Paul 'aw ts'ih'un ooba lhe'hóot'oh. 'Oh da' da' Pamphylia bughu whenája 'ink'ez 'ut'en bubulh lhalhídilel, 'et huwa bubulh 'útinelh-un, 'aw Paul hukwa lhe'nízun.

39 'Et tube lhdulhyoh 'uhuditni' k'et, lhch'a nahust'az. Barnabas Mark dulh 'iyilya 'ink'ez Cyprus ts'e whenáki.

40 'Et la Paul Silas za butahaílhti 'ink'ez ooba 'alha' hoont'ohne Yak'usda tl'ábahanla ye únzoo-i, 'i be bughodle' ha', 'et hukw'elh'az whenáhit'az.

41 'Et la Syria 'ink'ez Cilicia whuyun k'ut whutul-hhúz'az 'ink'ez Sizi Gri gha 'ilhozdílne 'on nus budzi ulhtus ubuhulhtsi.

16

Timothy 'en Paul Silas bulh bubúlh tiz'az

1 'Et la Paul 'en keyoh Derbe 'ink'ez Lystra ts'e oozya. Whuz 'ilhoghun dune ooba 'alha' hoont'oh-un Timothy huyúlhni, 'en la 'oh whut'en. Ooloo cha ooba 'alha' hoont'oh-un, 'en la Lizwif 'unt'oh, 'et oobá, 'en la Greek 'unt'oh.

2 Keyoh Lystra 'ink'ez Iconium whut'enne, ooba 'alha' hoont'ohne, 'enne la Timothy soo za highu yalhduk.

3 'Et Paul 'en la Timothy dulh tíl'us hukwa' ninzun 'inka yuka dune unli-i k'ut huyúzt'us. 'Et nduhúyinla whe Lizwifne 'oh whut'enne, 'enne la Timothy oobá Greek unli t'ehinínzun 'et huwa.

4 'Et keyoh whutuhidulh whe 'et ooba 'alha' hoont'ohne ndai la whel'a'ne 'ink'ez dune tso whudilhdzuhlne Jerusalem 'et highu nahizya-i, 'i za k'úne' hoot'en hubuhútni.

5 'Et Sizi Gri gha 'ilhozdilne whe be 'alha' hoont'oh-i, 'i be 'on nus hilhtus huzdli', 'ink'ez 'et huwa dzin totsuk nus lhe'huniltsuk.

Paul Ndoni gha bengahun néwhults'ut Macedonia ts'e tóoya' ha

6 'Et la Phrygia 'ink'ez Galatia yun k'ut 'oh whuya lhuhúzdil whe Asia yun k'ut 'et Yak'usda ooghuni be yáhutilhduk Ndoni whuch'a bunízyoot 'et huwa.

7 'Et 'awet Mysia yun k'ut whan'az nehúnindil, Bithynia yun k'ut ts'e hútoodilh hukwa' hit'en, 'et hoonts'i Ndoni 'aw bugha lhúhoo'al.

8 'Inka Mysia yun k'ut 'oh whuya lhuhúzdil whe keyoh Troas ts'e hoozdil.

9 'Et 'ulhdzis Paul hoonli oonalhts'et ha hóolts'ut whe dune Macedonia yun k'ut whut'en-un yunil'h'en 'et usyin 'ink'ez yughu tédudlih, "Macedonia yun k'ut ts'e nets'ínyalh 'ink'ez nela'ineh!" yúlhni.

10 Soo njan oonalhts'et núwhulhts'ut ibulh lhazduja Macedonia yun k'uz ts'e uztikelh 'ink'ez ndunne 'et whut'enne khuni unzoo-i be bubulh yats'oolhduk ha. NeMoodihti neka' dani' t'ets'onínzun 'inka whuz un'a 'uts'uja.

Lydia ooba 'alha' hoont'oh sulí'

11 'Et Troas 'et la ts'i cho be nus ts'uzki 'et soo ts'ihyan whuz Samathrace ts'e yats'úzki, 'ink'ez 'om bun dzin 'et Neapolis ts'e ts'oozki.

12 'Et whezdindil whe keyoh Philippi ts'e ts'ozdil. 'I la yun 'udechoo tadít'az 'et whuz'ai. 'Et Roman keyoh whuch'e' hoonli whe' hoont'oh. 'Et keyoh Philippi lhat dzin 'et na'ts'alh'ai.

13 'Et Lizwif nats'ulyis-un dzin whe keyoh whuch'a ts'uzdil 'ink'ez 'ukoh whuba ts'e ts'oozdil. 'Et la Lizwifne tenahududli-un hoonli uzninzun 'et huwa 'et nátl'azdilts'i 'ink'ez ts'ekoo 'ilhozdilne bubulh yáts'ulhduk.

14 'Ilhoghun ts'eke, Thyatira whut'en-un Lydia huyúlhni, 'en cha nedánts'o. 'En la naih dulk'un diziti' be 'óoket-un unli, 'ink'ez 'ahoolhyiz Yak'usda ts'un teni' nilhdzun. 'Et huwa neMoodihti Paul

Yak'usda ooghuni ye yálhduk-i soo cho yoozólhts'ai 'ink'ez beni taóodolts'it yulhtsi.

15 'Et la didut 'ink'ez hiyoh dilhts'íne ook'ekoone ts'iyawh too be' hulya. 'Et hukw'elh'az neghu nusuya, “NeMoodihti soo cho oot'anunistan-un nohba 'alha' hoont'oh de, 'anih syoh ts'e szih dulhts'i,” neyúlhni 'ink'ez 'ilhiz nets'ulhé'dits'il 'inka bulh úztizdil.

Paul Silas bulh Philippi 'et 'abahan'ai

16 'Et la 'ilhudzin tenazdudli-un ts'u ts'ídulh whe 'ilhoghun 'ulhna-un, 'en ts'eke nedudzizya. 'En la ntsi'-i nudúdeh-i ooyudínda 'i be nus hoo'en 'ink'ez nus daóotanelh-un ts'iyawh ubúlhni. 'Et whe ndunne yughunline lhai sooneya huye 'úlh'en.

17 'Et la 'ut'en Paul 'ink'ez wheni te neununúya 'ink'ez 'aldzul whe utni, “N dunne dune 'uk'enus ndo Yak'usda oodune' hinli. Nts'en'a la dutihjih 'oh te nohba nuhúhuye!”

18 Lhat dzin ndut'en, 'udek'ez Paul tube taídizni, yuts'u nálh'a 'ink'ez ntsi'-i nududeh-i nja díyulhni, “Sizi Gri booz'i gha ooyáhanadindaih!” 'Et 'aho ntsi'-i nududeh-i yuyáhanadide.

19 'Ink'ez ndunne ts'eke oomoodihne t'ehonanzin ndet whe la sooneya 'uhulh'en-un, 'etsul 'uhooja, 'inka Paul Silas bulh hubuhúzgooh 'ink'ez huba' hoont'oh-un, 'et keyoh moodihne bubut nébonilhti.

20 'Et la lhanne moodih but nebonilhti 'ink'ez ubuhutni, “N dunne Lizwifne 'uhint'oh. Netoh 'ahoolhyiz dune tehuduleh.

21 Ndet la wheni huwun neba nahisda-un ts'iyawh whuch'az un'a whubuhodulh'eh. Wheni

Romanne 'uts'int'oh 'et huwa 'aw buk'oh ts'e 'uts'ooneh ait'oh 'ink'ez 'oh te né'ts'oot'en aít'oh.”

22 'Et 'ilhozdíline ts'iyawh buch'az nehúdíndil, lhuganne moodih Paul Silas bulh bunaih buk'uhidutilhch'ul 'ink'ez ubuholht'ah ubuhútni.

23 'Et soo tube ubuholht'o whe 'adin'ai-un 'et 'abahan'ai 'ink'ez huwunli-un, “Buch'az dana'do'alh,” huyúlhni.

24 'Et 'adinlane ghunli-un huyúlhni whe 'aho soo 'udebez 'adin'ai-un, 'et 'abahan'ai 'ink'ez duchun dindaz huba' 'unt'oh-i bukechun ghu néhininla 'ink'ez hiduna'danla.

25 'Et tuzniz at'en Paul Silas bulh Yak'usda ts'un tenahududli 'ink'ez hujun. 'Et la nyoonne 'adinlane huboohoozilhts'ai.

26 Khunsul tube cho yun náhisnai whe yoh 'ahudinla-un, 'et cha ndulcho nahúwhutnah. 'Et la' hooja dati ts'iyawh dáhadankat 'ink'ez ibulh lhuztih tl'ool huyélhghel-i butsu hayánkat.

27 'Et la 'adinlane ghunli-un ts'enandzut whe dati ts'iyawh 'udun dizdla whutilh'en whe ts'iyawh 'adinlane ninta nahulghaz ninzun, 'inka dusaluzti hayálhtsus 'ink'ez 'awet na'dutuzilghel.

28 Paul soo 'ultus-un 'uidílya, “Dah! 'Udun dóldah junih, ts'iyawh 'awet uzdilhts'i!” yúlhni.

29 'Et 'adinlane ghunli-un kwun nult'ai ha utni whe yoh dálgai 'ink'ez soo dutlut whe Paul Silas bulh bubut nachániti.

30 'Et la tenábunilhti 'ink'ez uboodulhkut, “Soo sudutáhnelh datísnelh whe dutisjih?” ubúlhni.

31 “Sizi Gri neMoodihti 'en mba 'alha' oot'e', 'et whe la dutanjih, nyun 'ink'ez nyoh dilhts'ine cha,” huyúlhni.

³² 'Et la neMoodihti ooghuni ghun huyulh yálhduk 'ink'ez ts'iyawh mbene la 'et yoh dilhts'ine cha.

³³ 'Et 'ulhdzis soo 'oh whúya hoozulh whe 'adinlane ghunli-un dábunilhti 'ink'ez buka k'et tunáwhuzguz. 'Et didut 'ink'ez duyoh dilhts'ine te ts'iyawh 'aho too be' hulya.

³⁴ 'Et la Paul Silas bulh duyoh ts'e náboolhti 'ink'ez bughu na'unt'ai, 'ink'ez tube cho whunílhni didut 'ink'ez duyoh dilhts'ine te ts'iyawh Yak'usda buba 'alha' 'unt'oh sulí' 'et huwa.

³⁵ 'Et 'om bun bundada' lhugan moodihne neilhchukne buts'ú whebualh'a, “Nyoonne dune bu-lanaduhnih!” ubuhútni.

³⁶ 'Inka 'adinlane ghunli-un Paul 'en yudáni', “Lhugan moodihne buts'a ha khuni ults'ut, ‘Nyun 'ink'ez Silas bulh nohlanazdootni,’ hutni 'et huwa soo cho khohdle' whe natooh'tas,” ubúlhni.

³⁷ 'Et hoonts'i Paul 'en neilhchúkne ubúlhni, “Hukwa 'anehoo'alh-un hooloh 'et hoonts'i dune bez nehólhtsus, wheni Romanne keyoh ts'uwhut'en whe' ts'int'oh, 'et hoonts'i 'anehan'ai 'ink'ez 'andit whu'iz 'et nanehutoolh'a' hukwa' hut'en. 'Awundooh, 'aw ndulhúhoot'oh whe' hoont'oh! Lhugan moodihne dich'oh whusahóodil 'ink'ez nelanahudootni huba' hoont'oh.”

³⁸ 'Et la neilhchukne ndi khuni ghun lhugan moodihne hudáni', 'et Paul Silas bulh Romanne keyoh whut'enne 'uhint'oh whulh 'úhudants'o whe tube whehunilhjoot.

³⁹ 'Et huwa buts'un k'eke nahuditni' whe 'ahudinla-un whuch'a nabuhuzdla 'ink'ez keyoh whuch'a nahoodilh hubuhútni.

⁴⁰ Paul Silas bulh 'ahudin'ai-un tenáhunt'az 'ink'ez Lydia ooyoh ts'e hooz'az. 'Et ooba 'alha'

hoont'ohne, 'enne cha 'et hudilhts'i. Khuni be ts'íltus-i be bubulh yáhalhduk 'ink'ez whenáhit'az.

17

Paul 'ink'ez yúlh nudilhne keyoh Thessalonica 'et dzoh nubotilhdzut

¹ 'Et hidulh whuza keyoh Amphipolis 'ink'ez Apolonia whutoh lhuhúz'az, 'et la keyoh Thessalonica ts'e hooz'az. 'Et la Lizwif bulugliz whuz'ai.

² 'Et whutso da' ne'út'en huwa Paul njan Lizwif bulugliz ts'e oozya. 'Et tat nats'ulyis-un dzin whutoh 'et la ndi Yak'usda ooghuni 'uk'unusguz-i ghun whúbunoolhtun hukwa' utni.

³ 'Et buba hukw'ú nuhúlhye' Christ 'en 'utinelh dzoh nutizut, datítsah, 'ink'ez nakhitátnalh. 'Et ts'ih'un 'uhoont'oh buba hoolh'ih, “Ndun Sizi 'andit ooghun nohbulh yásduk-un, 'en Christ, 'en 'unt'oh,” Paul ubúlhni.

⁴ 'Et whulohne la buba 'alha' hooja whe Paul Silas bulh buts'ú nehudindil whe lhane Greekne Yak'usda buba 'alha' 'unt'ohne cha 'ink'ez ts'ekoo 'unt'ohne cha ts'iyawh la buts'ú nehudindil.

⁵ 'Et hoonts'i Lizwifne huwe' hoolnih 'inka gal-dus ti núdilhne, 'enne nabaháldzoo 'ink'ez lhts'un nébodinla keyoh ndulcho whe whudutni buch'az yáhalhduk-i be 'ilhoghun dune, Jason huyúlhni, 'en cha ooyoh ninta' honílh'en Paul Silas bulh nabuhólhtelh hukwa' hut'en 'ink'ez 'az dune ts'un tébotalhtelh 'et wheni.

⁶ 'Et hoonts'i 'aw nalhubuhíhtel whe Jason 'ink'ez whulohne ooba 'alha' hoont'ohne te 'enne la huske bulh keyoh whumoodihne ts'ú buhoolhtsus 'ink'ez hudultul whe nja nduhútni, “Ndunne dune yun k'ut ndulcho whe ninta' huwhulh'ih

'ink'ez 'awet njan nekeyoh cha 'et ndótít'elh wheni whusahándil,

⁷'ink'ez Jason 'en duyoh ubuzdla. Ts'iyawh nel-erwe 'uk'énus dizti'un yugha néulh'a-i k'uhunyis whe' hut'en 'ink'ez 'uyoon lerwe unli, “En Sizi ts'utni, 'nehútni.”

⁸'Et la ndi khuni 'i be ts'iyawh 'ilhozdilne 'ink'ez keyoh whumoodihne tubulh ndulcho 'ants'i whuts'odutni whe huwu yahalhdük.

⁹'Et keyoh whumoodihne, 'enne Jason 'ink'ez 'onghohne cha tenáhutidulh wheni sooneya k'enáhudizai 'et la bulanahuditni.

Paul, Silas bulh Berea ts'e whebahalh'a'

¹⁰'Et soo nadálghel ibulh ooba 'alha' hoont'ohne Paul Silas bulh keyoh Berea ts'e whebahalh'a'. 'Et whuz hooz'az whe, 'et la Lizwif bulugliz ts'e dahánin'az.

¹¹Nyoonne 'et whut'enne, 'enne la Thessalonica whut'enne bubanus hinzoo. Ndi khuni buts'otl'aidilts'ut-i soo hika' nizun whe Paul huyoozilhts'ai, 'ink'ez dzin totsuk Yak'usda ooghuni 'uk'unusgúz-i hik'uyalhdük hiyodool'eh ha, ndi khuni Paul ye yálhdük-i 'alha tilah 'unt'oh t'ehontizeh hukwa' huninzun 'et huwa.

¹²'Et lhane whe ooba 'alha' hoont'oh suli'. Greek ts'ekoo 'unt'ohne 'ink'ez dunene cha.

¹³'Et la Lizwif Thessalonica whut'enne whulh 'úhudants'o keyoh Berea huwhútni 'et cha la Paul Yak'usda ooghuni be hubulh hálhdük whe whuz huyoonizdil 'ink'ez la buch'a ninta' huholh'en hukwa' hut'en.

¹⁴'Et 'aho la ooba 'alha' hoont'ohne Paul yatoo' ba ts'e whenáhuyalh'a' 'et hoonts'i nahúlt'o Silas Timothy bulh Berea 'awet hanke'.

15 Ndunne dune mbene la Paul bulh 'ujane keyoh Athens whuts'un za huyúlhusúdil, 'et la Berea ts'e lht'anahunisdil. 'Et Silas Timothy bulh soo 'a cho duts'un hutoo'as ubúlhni whe buts'otl'a khuni in'ai, 'inka 'aho hits'u whin'az.

Paul Athens 'et yalhduk

16 'Et Paul keyoh Athens 'et la Silas Timothy bulh buba sulh'i 'ink'ez la bukeyoh ndulcho whe buyak'usda k'eltsi za hoonli 'et whe la Paul tube huwun oodzi unduda.

17 'Inka la Lizwifne bulugliz ts'e, 'ink'ez Greek tenadudline cha, 'ink'ez whulohne dune 'ants'i 'az 'oh nudilhne dune 'ilhodulh-un cha, ts'iyawh dzin totsuk Paul nyoo buyak'usda k'eltsi ghun hubunoolhtun hukwa' utni.

18 'Et Epicureanne 'ink'ez Stoicne dune hodulh'ehne huwun huyulh yálhduk whe whulohne howu yahalhduk, “Ndun iloh te ne'duni'-un, daja dutinelh hukwa' ninzun whe 'utni,” hutni.

'Et 'uyoonne cha hutni, “Ndun 'uyoonne buyak'usdane, 'enne bughu yalhduk dududli whe' utni,” hutni. Paul, Sizi 'ink'ez dunadija-un huwun ubulh yálhdak 'et huwa hutni.

19 'Inka Paul shusyaz, Mars huyúlhni, yo whudo huyúlh nenindil 'ink'ez 'uhuyúlhni, “Ndi 'andit buneodilh'eh-i ooghu yailhduk soo cho t'ets'untizeh hukwa' uzninzun.

20 Ndai la ooghu yailhduk-i whulukhi uzdits'o hoonts'i 'aw t'eznuszun, 'et huwa soo cho t'ets'onoozeh hukwa' uzninzun.”

21 Keyoh Athens whut'enne 'ink'ez 'uts'un keyoh whut'enne cha 'et whut'ine, 'enne ts'iyawh 'andit ooghu yaduk-i huhoont'i' whe 'ahoolhyiz wheni

huwu yahulhduk. 'Enne hoonín'enne hinli, 'ink'ez 'ants'i ts'iyantsuk t'ehontizeh hukwa' huninzun.

22 'Et Paul dune dilhts'i-un shuzyaz k'ut, 'et la 'ilhozdilne buniz usyin 'ink'ez 'ubulhni, "Athens whut'enne nohnus'en ts'iyawh 'ahoolhyiz nohyak'usda ts'un tenadahdli.

23 'Et 'az nunadusda whe nohloodel lhe'ultsuk nus'en. 'Ilho loodel k'ut ook'une'úsguz ndutni, 'Yak'usda t'enuszun-un, 'en ba 'unt'oh.' 'En t'enuzuzhun whe oots'un tenadahdli, 'en 'andit ooghun nohbulh yátisduk.

24 Ndun Yak'usda t'énuzuzhun-un, 'en 'unt'oh, ndi yun k'ut 'ink'ez ndai la ook'ut uyint'oh-i ts'iyawh uyínla. Ndo yak'uz 'ink'ez ndi yun k'ut ts'iyawh whumoodih unli, 'et huwa lugliz whucho dune 'uhoonla-un 'et lhídoh whe' hoont'oh.

25 'Et 'ink'ez dune buyiz huye khúna-i 'ink'ez ts'iyaitsuk cha soo dich'oh za huwá yunle whe 'unt'oh. 'Et huwa 'aw dune 'uyinla-i yukalhe'nizun.

26 'Ilhoghun dune 'en la toh ts'e za yun k'ut didowhne ts'iyanne 'ulya inle'. Yak'usda nkede ndi yun dune 'utilelh 'ink'ez nts'e huhutit'elh-un, 'et whutso t'ewhunínzun. 'Et whe la ndi yun k'ut ndulcho whe huwhut'i suli'.

27 'Et whuz un'a 'uja didut hika itó'en 'inka 'et dune hoos'enne k'un'a la 'oh hikudúlni de nahuyólhtelh tilah. 'Et hoonts'i Yak'usda 'aw nilhdza' neghulhe'ít'oh whe 'unt'oh.

28 'Et la 'ilhoghun dune yughun ndúdija inle', "En gha dune ts'inli 'ink'ez ts'ukhuna.' 'Ink'ez la whulohne nohtoh 'uk'une'úgzuzne 'uhutni,

'Wheni cha buzkeh 'uts'int'oh.'

²⁹ Wheni Yak'usda buzkeh ts'inli de, 'aw 'uk'eltsi k'un'a gold k'us silver k'us tse be 'úya-i, 'i Yak'usda uznózen ait'oh. 'I ts'iyawh dune yuhoolh'ai-i 'unt'oh.

³⁰ 'Et 'oh da' dune ndet la t'ehonúszun huwa Yak'usda dzoh nulhúbilhdzulh, 'et hoonts'i 'awet 'andit Yak'usda ts'iyanne dune ndulcho dudeni nahondunooleh ubulhni.

³¹ 'Et la 'ilhudzin 'utahahón'ai ndet la ndi yun k'ut ndulcho whe ye ts'ih'un un'a 'unt'oh-i, 'i be dune ba nahutiyeh ha. Ndun 'ilhoghun dune 'en dune ba nahutiyeh ha 'utahayálhti. 'En dunaidilhti 'et huwa 'alha 'et ndó tanelh."

³² 'Et la Paul hidánts'o ndun dune dunadija yughu yalhdúk whe whulohne cha highudloh, 'ink'ez whulohne 'uhutni, "Doo cha za njan huwun nebulh yaóolhdúk hukwa' uzninzun," huyúlhni.

³³ 'Ink'ez Paul 'awet 'ilhozdilne butahanája.

³⁴ Whulohne dune hits'ú nedindil. Butoh 'ilhoghun, 'en la Dionysius huyúlhni, 'en la nahíyilh-un 'ilhoghun 'unt'oh. 'Ilhoghun ts'eke cha, Damaris huyúlhni, 'ink'ez 'uyoonne cha, 'enne buba 'alha' hoont'oh suli'.

18

Paul Corinth whut'enne khuni unzoo-i be bubulh yálhdúk

¹ 'Et hukw'elh'az Paul Athens huwú natisja 'ink'ez keyoh Corinth huwhút'ni ts'e oozya.

² 'Et la Lizwif 'ilhoghun Aquila huyúlhni-un yughu ninya. 'En la yun k'ut Pontius huwhút'ni-un 'et whuzdli inle', 'andit za yun k'ut Italy huwhút'ni

ts'e whuz de du'at Priscilla bulh whusahán'az. 'Et lerwe Claudius huyúlhni-un Lizwifne ts'iyawh keyoh Rome whuch'a nahoodilh ubúlhni 'et huwa whusahán'az, 'ink'ez Paul buts'ú whenya.

³ 'Et la buzih usda 'ink'ez bubulh 'út'en. Didut dahút'en la whuz un'a nimbali 'ulh'en 'et whe whuch'a na'duldeh.

⁴ Nats'ulyis dzin totsuk Lizwif bulugliz 'et Paul bubulh yaoolduk hukwa' utni. Lizwifne 'ink'ez Greekne tubulh whúbunoolhtun hukwa' utni.

⁵ 'Et la Silas Timothy bulh Macedonia ts'e hanáhit'az. 'Et Paul Ndoni yula 'ut'en whe ndunne Lizwifne soo cho whúbunulhtun Sizi, 'en Christ, 'en 'unt'oh.

⁶ Ndet la buba 'alha lhe'dusnih 'ink'ez hoontsi' te ne'hiduni' de, 'et la bulez ch'a dunaih nayughat 'ink'ez ubulhni, “Ninta nahkat de, nohnich'oh whuzahni whe' tihnelh. Si sk'ého'alh aít'oh. 'Andit whuts'un 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne la buts'u tóosya'!”

⁷ 'Et 'inka bughu whenája 'ink'ez la 'udun yun k'ut whut'en-un, Justus huyúlhni-un, 'en 'ahoolhyiz Yak'usda ts'un teni nilhdzun, 'en la yuzih whutit'elh ha yuts'óozya. Ooyoh 'et la Lizwif bulugliz whuzih whuz'ai.

⁸ 'Et Crispus, Lizwif bulugliz whumoodih, 'en la, ts'iyawh duyoh dilhts'ine te, neMoodihti buba 'alha' yint'oh 'ink'ez lhane Corinth whut'enne, 'enne cha khuni unzoo-i hudánts'o whe buba 'alha' hoont'oh suli', 'ink'ez too be' hulya.

⁹ 'Et la 'ilhe 'ulhdzis Paul benghun néwhults'ut whe la neMoodihti 'uyúlhni, “Whéniljut iloh, yailhduk za' dini, 'aw 'etsul 'udóni' junih,

10 'ahoolhyiz nyulh 'ust'oh 'et huwa. 'Aw dune nyun dólhdahne hooloh, lhané njan keyoh sulh 'únt'ohne hoonli whe' hoont'oh."

11 'Inka Paul 'ilhoh naóodizut 'on 'at lhúhoolcho 'et butoh inda'. 'Et Yak'usda ooghuni ghun whu-bodulh'eh za inle'.

12 'Et yun k'ut Greece huwhútni, 'et la Galio Roman moodih huyulhtsi. 'Ink'ez Lizwifne 'alghoh lhtahundil 'ink'ez Paul huyílhchoot whe nahiyilh-un but néhinilhti.

13 'Ink'ez 'uhutni, "Ndun dune ndai la be néba nahisda-i, 'i dulhyoh dune hodulh'eh. 'Ats'un un'a Yak'usda ba hoot'en hukwa' bulh'en," huyúlhni.

14 'Et Paul soo yatilhduk whe la Galio Lizwifne ubúlhni, "Alha njan tank'us 'úhoont'oh de, k'us 'on nus hooncha whe ninta' whúnt'en whe' dahni de, 'et de da', Lizwifne, 'alha' hoont'oh whe no-hoozósts'ai' oole'.

15 'Et ndi 'i ooghu lhdulhyoh 'uzdooni'-i unli khuni 'ink'ez oozi cha 'ink'ez be néba nahisda-i nohnich'oh lhanádahleh. 'Aw si huwun nahátisyeh-un hukwa lhe'núszun."

16 'Et 'ink'ez nahídilh-un bayoh 'et tenábuninyoot.

17 'Et la Lizwif bulugliz bumoodih, Sosthenes huyúlhni-un Greekne 'en huyúzgooh 'ink'ez nahiyilh-un but 'et la yahuyalht'o, 'et hoonts'i 'aw Galio ooba dalhúhoot'oh.

Paul Antioch ts'e naóosja

18 'Et Paul ooba 'alha' hoont'ohne Corinth 'et sa' butoh nada'. Hukw'elh'az Syria ts'e nahutikelh, Priscilla, Aquila, 'enne cha, hiyulh na'uja. 'Et natikelh whuts'o Cenchrea 'et la Yak'usda ts'un nahizya inle'. 'Et whuz un'a hitsigha' ts'iyawh hahinant'az.

19 'Et Ephesus ts'e nahooski 'et la Priscilla Aquila bulh bughu whénya whe Lizwif bulugliz 'et la daninya 'ink'ez Lizwifne bubulh yaoolhduk hukwa' utni.

20 'Et la 'on nus sa'yaz duzih ooda' huyúlhni 'et hoonts'i 'aw buk'oh ts'e lhe'ínel.

21 “Njan Jerusalem dzenis whuti 'et huwa 'a whuts'u lhunatisdaldh hukwa' nuszun. Yak'usda 'uninzun de, 'et de la nohts'u nátoosja,” ubulhni. 'Et 'awet Ephesus whuch'a naski.

22 'Et Caesarea ts'e naooski whe 'ink'ez la Jerusalem ts'e whénya 'ink'ez whuz oozya whe Sizi Gri gha 'ilhozdilne, “Hadih,” ubúlhni, 'ink'ez 'et Antioch ts'e whénya.

23 Sa'yaz 'et inda' 'ink'ez whenája. Galatia 'ink'ez Phrygia whu yun k'ut 'oh whuya la lhusúya whe Sizi Gri yugha hodul'ehne ts'iyawh budzi do ná'yinla.

Apollos 'en Ephesus 'ink'ez Corinth cha 'et Yak'usda ooghuni be yalhduk

24 'Ilhoghun dune, Lizwif, 'en la Apolos huyúlhni-un, keyoh Alexandria 'et whuzdli inle', Ephesus ts'e oozya. 'En dune soo ooghuni dinzoo whe ubulh yálhduk 'ink'ez Yak'usda ooghuni 'uk'unusguz-i soo cho cha t'einínzun.

25 Nts'en'a la neMoodihti be 'ut'en k'oh huwun hodil'e', 'inka la soo howu daóodit'oh whe Sizi ghun ts'ih'un un'a yalhduk 'ink'ez whubodulh'eh. 'Et hoonts'i ndet la John dune too be 'ulh'en-un too be' úlya inle' 'et za t'éoonínzun whe' utni.*

* 18:25 Sizi Gri be 'ut'en k'oh 'aw soo cho t'ewhunúszun whe utni.

26 Lizwif bulugliz 'et la soo lhníljut whe yawhénilhduk. 'Et la Priscilla Aquila bulh hidánts'o whe, duyoh ts'e náhayoolhti. 'Et soo cho nts'en'a la Yak'usda be 'ut'en k'oh hiba hukw'un nahúhulhye'.

27 'Et la Apolos 'en la Achaia ts'e tiyalh ninzun, 'inka Éphesus whut'enne Sizi Gri yugha hodul'ehne, 'enne ooba 'alha hoont'ohne Achaia ts'e hiba whuts'ó k'e'anguz whe hila 'ooneh ha. 'Ink'ez 'et, "Whuz oozya de, soo cho ooghohle," hubuhútni. 'Et whuz oozya whe mbene la Yak'usda ye únzoo-i gha ooba 'alha' hoont'oh suli'ne, tube cho bula 'it'en.

28 'Et Lizwif 'ilhozdilne hidulhyoh utni whe buch'a' nilhde, daja ni whe Yak'usda ooghuni 'uk'unusguz-i gha Sizi 'en ts'ih'un 'alha' hoont'oh whe Christ, 'en 'unt'oh. 'Et whuz un'a buba hukw'u núhilhye'.

19

Paul Ephesus 'et Yak'usda ooghuni be yalhduk

1 'Et Apolos 'en Corinth ts'e 'ut'en whe, Paul 'en yun k'ut la nukéduzut whe Ephesus ts'e oozya. 'Et la whulohne Sizi yugha hodul'ehne bughu ninya,

2 'ink'ez la ubulhni, "Nohba 'alha' hoont'oh suli' whe Ndoni nohyudíłts'ut inle' eh?" "Aw Ndoni hoonli tilah, 'aw whulhé'uzdusts'ol" huyúlhni.

3 'Et 'ink'ez, "Ndai be too be' ts'ul'ih úlhchoot?" ubúlhni.

"Be too be' ts'ul'ih John dune too be 'ulh'en-un yughu yalhduk-i" hutni.

4 'Et Paul utni, "Be too be' ts'ul'ih John dune too be 'ulh'en-un yughu yailhduk-i, mbene la dulubeshi yuch'az náh'ane, 'enne buba' yint'oh.

'Ink'ez la Israel oots'u hainzutne cha ubúlhni inle', 'Mbe la sk'elh'az whusatíyah-un, 'en nohba 'alha' 'oot'e', 'Christ 'en Sizi 'unt'oh."

⁵ 'Et njan hodánts'o whe, Sizi neMoodihti boozi' be too be' hulya.

⁶ Paul buk'udílhni whe 'et Ndoni buyudílts'ut. 'Ink'ez lhelhts'un un'a khuni be yahalhduk, 'ink'ez Yak'usda gha nus húhon'en.

⁷ Whunizyai 'on 'at nane dune at'enne 'uhint'oh.

⁸ 'Et tat sanun, dzin totsuk Paul Lizwif bulugliz ts'e k'unádaih 'ink'ez lhníljut whe Yak'usda dune k'úne' bul'en-un huwun whubunulhtun 'ink'ez soo cho buba hukw'u nuhúlhye'.

⁹ 'Et hoonts'i whulohne bubeni dúts'o whe 'aw buba 'alha lhe'hóot'oh 'ink'ez neMoodihti be 'ut'en k'oh 'et 'ilhozdíline toh whuch'az yáhulhduk. 'Et 'inka Paul mbene la Sizi Gri yugha hodul'ehne ubílhchoot 'ink'ez bughe whenája. 'Ink'ez la Tyranus dune hodulh'eh bayoh whulh'ai 'et la dzin totsuk Yak'usda ghun whubunulhtun.

¹⁰ Nat naoodizut 'et la 'et za nduhút'en. 'Et huwa la Asia yun k'ut whudune'ne, ts'iyawh Lizwifne 'ink'ez Greekne cha, Sizi neMoodihti ooghuni bulh 'uhúdants'o.

Sceva ooye'ke ntsi'-i nududeh-i hiyáhanahinooyoot hukwa' hut'en

¹¹ 'Et Paul 'en be Yak'usda lhe'whust'en k'un'a huwa 'ít'en te ne'út'en.

¹² Dzezoh 'i hoonts'i but kats'ulhbal te Paul ye 'ít'e'-i, ndunáne ts'u há yoolhchus te, 'aho ndudáne soo na'hut'ih 'ink'ez ntsi'-i nudúdeh ut'íne bughe whenahonuyukw.

¹³ Whulohne Lizwifne la 'ahoolhyiz nukéhududeh, 'ink'ez ntsi'-i nudúdeh ut'ine bughe

whenáhonuyukw. 'Ink'ez la neMoodihti boozi' gha cha 'uhoot'en hukwa' hut'en. 'Et la ntsi'-i nudúdeh 'uhuyúlhni, “Wheni nts'u yútni, Paul yughu yalhduk-un Sizi Gri boozi' gha ooyáhanaindaih!” hutni.

14 Lhtak'ant'ine hinli ndun Lizwif lubret 'uk'enus diziti'-un, Sceva huyúlhni, 'en ooye'ke 'enne 'uhut'en.

15 'Et la nduhútni whe ntsi'-i nududeh-i bubulh yátihduk 'ink'ez ubulhni, “Sizi 'en t'enuszun, 'ink'ez Paul cha ooghun t'éoonúszun, 'et hoonts'i nohni, mbe ahli whe' 'uht'oh?”

16 Nyoon dune ntsi'-i nudúdeh ooyudinda-un soo hoolhtus whe bubenínya. 'Aw hich'a 'oolhdeh aít'oh. Tebudínla, ka ubulhntsi 'ink'ez buk'e'dutilhch'ul 'inka yoh tenátsehuldil.

17 Ts'iyawh Lizwifne 'ink'ez Greekne Ephesus dilhts'íne whulh 'úhudants'o whe ts'iyawh whéhunilhjoot 'ink'ez Sizi neMoodihti boozi' 'on nus buba idízti' suli'.

18 'Ink'ez mbene la dune dedúle unlíne, lhane butoh ooba 'alha' hoont'oh suli'ne. 'Et whusahándil 'ink'ez ts'iyanne nalh khunahahoolnuk.

19 Lhane mbene la dune dedúle huhóolhdzihne ts'iyawh ndi 'udustl'us higha 'ut'en-i 'ilhunahay-ozdla. 'Et ndi 'udustl'us oozooneya huyolhto whe \$50,000 at'en suli'. 'Ink'ez ts'iyanne nalh hidálhk'un.

20 'On nus lhane Yak'usda ooghuni hidánt's'o whe 'et whuz un'a Yak'usda ooghuni hoolhtus whe lhanne dune lhba hodit'ai whe la Sizi hik'úne' tit'en.

Ephesus 'et lhtahuwhunt'ai

21 'Et njan ndulcho ne'whust'en hukw'elh'az, Paul Ndoni nuyúl'h'a' whe Macedonia 'ink'ez Greece buyun k'ut 'oh whuya lhutíyalh 'ink'ez Jerusalem ts'e ootáyalh, whuz un'a dudeni lhaidinla. “'Et whuz oozúsyá de, 'et Rome ts'e cha nutísyalh,” ni Paul.

22 'Et 'inka nane yula'ut'enne, Timothy 'ink'ez Erastus, 'enne dutso whébil'a' Macedonia ts'e 'ink'ez la didut 'awhuz Asia yun k'ut 'et 'atsul'inda'.

23 'Et 'oh da' at'en Ephesus njan nts'en'a la neMoodihti be 'ut'en k'oh 'et huwun tube lhdulhyoh 'uhudutni sulí'.

24 Ephesus 'et lugliz whuz'ai. Ndi ts'eke k'eltsi, Artemis huyúl'hni, hits'u ténadudlih. 'Ilhoghun dune, Demetrius huyúl'hni, silver ulh'uz-un. Ndi ts'eke k'eltsi hits'u ténadudli-un, 'en ndi silver, 'i be yuk'éne'ulh'tsi'. 'I la 'ants'i 'oh dunene dízti' whe hiye but's'e' hooket. Whuz un'a la sooneya lhai 'uhulh'en.

25 'Et 'inka Demetrius yuba 'ut'enne ts'iyawh, “'Anih,” ubudáni'. 'Uyoonne duk'un'a 'ut'enne, 'enne cha 'ink'ez ubúl'hni, “Sulh dunene t'éoonáhzun ndi 'ut'en 'i gha hoonzoo' ts'int'oh.

26 Nohnich'oh whunulh'en 'ink'ez whuduhts'o ndun dune Paul daneh whe 'ut'en, 'Ndi neyak'usda dune 'ayalh'en 'aw yak'usda lhe'ít'oh,' neyúl'hni. Lhane whe buba 'alha' hoont'oh ubulh'tsi, njan Ephesus 'ink'ez Asia yun k'ut ndulcho whe cha at'en buba 'alha' utni.

27 Neba húwa 'óodli sulí'. Njan sooneya whe' ts'ulh'en-un ninta' hot'en la. 'Et za iloh, njan neyak'usda Artemis oolugliz whucho hukwa

lhe'hunízun oole' la, 'ink'ez dich'oh ye dízti'-i cha la hoonli lhiloh oole' la. 'En Asia 'ink'ez yun k'ut ndulcho ndun ts'eke neyak'usda hits'un tenadudli.”

28 'Ink'ez ndunne dune ndi khuni hidánts'o whe tube hahunílch'e whe 'ultus-un uhúldzul 'ink'ez 'uhutni, “Ephesus ts'uwhut'en neyak'usda Artemis 'en za neba dízti' whe' 'unt'oh!”

29 'Et keyoh ndulcho whe huwa lhtahawhunt'ai. 'Enne 'ilhoh nudilhne, 'enne la Macedonia whut'enne, nane Gaius 'ink'ez Aristarchus hubuhútni, Paul bulh na'ásne, ubuhúzgooh 'ink'ez dune nuwhúlyeh huba whuz'ai-un ts'e ubuhinoh whe whuz ubuhoolhti.

30 'Et Paul didutch'oh cha nus 'ilhozdilne bubut netíyalh hukwa' ninzun, 'et hoonts'i Sizi Gri yugha hodul'ehne, “Dah!” huyúlhni.

31 Whulohne Asia yun moodihne, Ephesus dilh-ts'ine, 'enne la Paul ooyadánke hinli, 'enne cha hits'otl'a khuni in'ai highu tedudlih whe dune nuwhúlyeh huba whuz'ai ts'e tóoya' junih.

32 'Et za 'ilhozdílne 'awhuz lhtahuwhunt'ai whe whulohne 'ilhoghun za huwa 'uhúldzul 'ink'ez oolohne cha 'udun huwe' hutni. 'Et k'us lhane 'aw t'ehonúszun ndet huwa 'ilhuhozdil.

33 'Et 'ilhozdílne butoh, 'ilhoghun dune Alexander huyúlhni-un, 'en la Lizwifne nus bubut néhinilhti buba yaoolhduk wheni. 'Et dula be t'ehudoosnih hubulhni.

34 'Et hoonts'i 'ilhozdílne ndun Lizwif 'unt'oh t'ehinanzin whe, nat sadzi hukw'u hoonist'o-un whutoh la 'on nus 'ahúldzul whe' hutni, “Ndun Ephesus 'et neyak'usda Artemis 'en za neba dízti' whe' 'unt'oh!”

35 'Et 'ants'iya keyoh huba 'uk'une'úguz-un 'il-hozdílne 'etsul 'uhudija ubulh'tsi 'ink'ez ubulh'ni, “Ephesus whut'enne soo zúlhts'ai, ts'iyawh ndul-cho whe t'ehonínzun nekeyoh Ephesus 'et ndun neyak'usda Artemis oolugliz whucho 'et huwu ts'inli whe' hoont'oh, 'ink'ez ndi tse dízti' ts'eke k'eltsi unli whe ndus de yak'uz ts'e hádílt's'ut 'i cha.

36 'Aw dune whuts'oododlai'ne hooloh, 'et huwa t'eduzahni 'ink'ez iloh te ne'óoh't'en junih!

37 Nduune dune 'aw lugliz whucho huwe' hutizdla iloh, 'ink'ez neyak'usda cha ch'az yalhúhulhduk, 'et hoont's'i njan whusábilhla.

38 Demetrius 'ink'ez yuba 'ut'enne 'uyoonne hoonli huwun buk'ehúhoota'alh de, dzin dune ba nahudeh-un whuz'ai, 'ink'ez nahíyilhne cha 'et dílt's'i. 'Enne bubut 'uhudooni' da!

39 'Et hoont's'i, 'on 'un cha hoonli hukwa' nahzun de, keyoh whut'enne 'ilhodulh te, 'et la ts'ih'un nohba nehóh'alh.

40 Tube neba huwa 'óodli whe' hoont'oh, 'andit dzin 'uhóoja-un lhtahuwhunt'ai-un. Roman bu-moodih wheni la nek'ého'alh. 'Aw 'et ndúhoneh huba lhe'hóot'oh. 'Aw di ha ts'uja 'uzdooni' aít'oh.”

41 'Et ndúdija hukw'elh'az ts'iyawh yanahódilh ubúlh'ni, 'et la whenáhidil.

20

Paul, Macedonia 'ink'ez Greece whulh doo cha za whuz nanátídalh

1 'Et 'awet 'etsul 'uhudíja whe, Paul, nyoonne Sizi Gri yugha hodul'ehne, “Anih,” hubudáni'. Khuni budzi be óolhtus-i be bubulh yaílhduk 'ink'ez, “Awet natisdalh,” ubúlh'ni. 'Et bughu whenája whe Macedonia ts'e whénya.

² 'Et lhat-un keyoh la whutoyalh whe dune 'oh whut'enne budzi oolhtus ha bubulh yálhduk whe la Greece ts'e oozya.

³ 'Ink'ez ta sanun 'et inda'. 'Et whuts'un la Syria yun k'ut ts'e tikelh huba lhadútneh whe Lizwifne hituzilhghelh huwu yahulhduk whulh 'údants'o, 'inka no Macedonia ts'e 'oh whéya lhunátidalh ninzun.

⁴ 'Et Sopater huyúlhni, 'en Pyrrhus ooye', Berea whut'en-un, 'en la yulh nátist'az, 'et Thessalonica whut'enne Aristarchus 'ink'ez Secundus bulh cha 'et Derbe whut'en-un Gaius huyúlhni, 'ink'ez Timothy cha 'et Asia whut'enne Tychicus 'ink'ez Trophimus, 'enne cha.

⁵ 'Enne ts'iyawh nus netso whehándil 'ink'ez Troas 'et neba halh'e'.

⁶ 'Et la lhes lhuntúldoh-i ut'alh-un, hukwelh'az 'et Philippi 'et nus nats'uski 'ink'ez kwulat dzin inle' 'et Troas 'et bughu nats'undil 'ink'ez 'ilhu lisman 'et uzdálts'i'.

Paul 'awet 'udek'ez Troas whut'enne buts'un nunasja

⁷ 'Et lisman 'udechoo dzin 'et la Sizi yugha hodul'ehne lhunahosdil lhes tahídanyuz nahitit'ulh huba. 'Ink'ez tuzniz whuts'un la Paul dune hubulh yálhduk 'om bun dzin bughu natidalh 'inka.

⁸ Dohyo ts'e 'ilhuts'odulh-un lhai be hóot'en-i dizk'un.

⁹ 'Ink'ez 'ilhoghun chilh, Eutychus huyúlhni-un, 'en la dadint'az k'et 'et la hukw'usda. 'Ink'ez la Paul yalhduk za utni ndun chilh Eutychus 'en dughu nantutih za 'ut'en. 'Udek'ez 'awet dughu nantisti whe tat lhando whuz'ai ts'e dohyo ndus de

whuts'un nadílduz. 'Ink'ez dazsai whe dunahidilhti.

¹⁰ 'Et Paul nyo whenya 'ink'ez dushih bé' yilchoot, “Ooghu ni uhli íloh 'awhuz khuna,” ubúlhni.

¹¹ 'Et 'ink'ez ndo dohyo ts'e whenaja. Lhes tadányuz 'ink'ez 'uhan'al. 'Et sa hatí'alh whuts'un bubulh yaílhduk 'ink'ez whenája.

¹² 'Et la nyoon chilh khuna whe ooyoh ts'e whuz bubulh naóosja 'ink'ez 'et huwa tube huhóont'i'.

Paul Troas whuts'un Miletus ts'e oozki

¹³ 'Et la nus butso ts'e ts'i ts'u náts'oodsil 'ink'ez Assos ts'e uztizki. 'Et Paul denáztihlhel wheni, 'et nduts'ooneh neúlhni 'ink'ez didut yun k'ut lhutíyálh ni.

¹⁴ 'Et keyoh Assos 'et neghu nanja whe denáts'alhti 'ink'ez keyoh Mitylene ts'e ts'oozki.

¹⁵ 'Et nus nats'uski 'ink'ez 'om bun Chios whanch'az 'et yats'uzki. 'Et 'om bun 'et Samos no nuts'uzki 'ink'ez Trogylium nézninki. 'Ink'ez 'om bun 'et 'awet Miletus ts'e ts'oozki.

¹⁶ 'Et Paul 'en keyoh Ephesus 'oh whuya lhutíkelh hukwa' ninzun tube 'aóodulni 'et huwa. 'Aw Asia yun k'ut ooda' hukwa lhe'nízun. Soo 'a cho Jerusalem ts'e ootáyálh hukwa 'ut'en soo tilah Pentecost dzin, 'et neóoya' hukwa' ninzun.

Ephesus 'et butso whudilh dzulhne Paul 'awet 'udek'ez whe bubulh yaílhduk, 'ink'ez bughu whenája

¹⁷ 'Et la Miletus usda whuts'un Ephesus ts'e Sizi gha 'ilhozdílné butso whúdilh dzulhne dudodódilh ubulhni whe buts'otl'a khuni in'ai.

¹⁸ 'Et highu nindil whe ubúlhni, “T'éoonáhzun dast'en whe nohtoh susda, 'udechoo dzin Asia yun k'ut nenúsya whuts'un.

19 Soo yo 'úduduzdzun 'ink'ez natsul too' hoonli whe neMoodihti be 'ut'en k'oh 'uhoos'en, dzoh nuszut-un, 'et whutoh sghá whults'ut ndunne Lizwif sotuzilhghelh huwu yahulhduk 'et huwa.

20 Nohnich'oh t'éoonáhzun whe nohla'oost'en-un nohch'a hóostun-un hooloh whe nohbulh yásduk, dune bez cha 'ink'ez nohyoh cha whunohodus'eh.

21 Lizwifne 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne 'alhgoh tube cho bugha dísní' Yak'usda ts'un dudeni nahondunooleh, 'ink'ez Sizi Gri neMoodihti 'en buba 'alha' yot'e'.

22 'Et 'andit tube cho whuts'u lhédusts'il whe Jerusalem ts'e tisyalh. 'Et datísnelh-un 'aw t'éoonuzúszun.

23 'Et za t'éoonúszun, keyoh totsuk Ndoni sgha khuni a'aih, 'Dzoh nutánzut 'ink'ez 'atalts'ulh 'et mba whuz'ai,' súlhni.

24 'Et hoonts'i 'et 'ants'i' hoont'oh, 'ink'ez si be khúsna-i cha sba 'ants'i unli, khun si ndi 'ut'en sghalts'út-i 'ink'ez Sizi Gri neMoodihti 'ut'en k'oh stl'ahón'ai-un cha, hoonúst'i' whe lhaóodoosdeh khuni unzoo-i be Yak'usda ye únzoo-i ghun whúbunoostun ha.

25 Soo ts'iyawh nohtoh nusúsyá Yak'usda dune k'úne' bul'en-un huwun nohbulh yásduk. 'Et 'awet t'éoonúszun 'aw doo cha za nasooht'en aít'oh.

26-27 'Aw Yak'usda ghun nohdutásnelh-un nohch'a hóostun iloh whe nohtoh usda'. 'Et huwa 'andit dzin soo cho nohdúsní, 'ilhoghun hoonts'i kwuncho yo ts'e whénya de, 'aw si sgha iloh 'utinelh.

28 Nohni cha soo cho khohdle' 'ink'ez ndai la Yak'usda be 'usbai Ndoni ooghohe' ha nohtl'ábanla njan Yak'usda gha 'ilhozdíne, 'enne 'us-

bai ghunline bubahli, duzkai' be duch'e' ubulhtsi inle' 'et huwa.

²⁹ T'éoonúszun whenásja de, dune untsi'ne, yus huske-i k'un'a 'unt'ohne, 'enne nohtoh nehútidulh, 'ink'ez nohóduntáldah, 'ink'ez 'aw nohgha' hole' ait'oh.

³⁰ 'Ink'ez 'ilhudzin whusaóotilts'ulh nohtuhaíndilne dune, 'enne la buba hodul'ehne ubahanoo'ah whe la nohch'az nahool'ah 'ink'ez la ts'u nebodolyelh.

³¹ 'Et 'inka nohdúzni, huwahli 'ink'ez whunaool-hnih, lhat snatsúl too' hoonli whe dzin 'ink'ez 'ulhdzis 'i bulh 'ilhone ahli whe tat yus k'ut 'et whunohodis'e'.

³² 'Ink'ez, sulhutsinke, 'andit 'et Yak'usda 'ink'ez ooghuni k'úne 'ooh't'en-un cha ootl'ánóhisdla. 'Et whe la nohdzi 'on nus úlhtus nohtilttselh, 'ink'ez la Yak'usda ba 'udun nelyane butoh, ndet la Yak'usda 'udun nohba neonin'a-un, 'et nohgha whútalts'ulh.

³³ 'Aw 'uyoonne buzooneya, silver k'us gold cha, k'us bunaih te buts'u dalheiduzni.

³⁴ Nohnich'oh t'éoonáhzun ndi sich'oh sla be 'ust'en. 'Ink'ez súlh nudilhne hik'uhuna-i huye ndunidzit-i ts'iyawh buba' yus'en.

³⁵ 'Ink'ez ts'iyantsuk whunóhnistan whe nduts'út'en 'i be mbene la 'aw 'oot'en ait'ohne, 'enne bula 'ts'oot'en. Sizi neMoodihti daja ni 'et whunats'oolnih, 'et nja dutni, 'Huwa' ts'a'aih te negha 'últs'uk-un whanus hoonzoo whe' hoont'oh.' ”

³⁶ 'Et Paul lhadúja whe, ts'iyawh bubulh dug-wutsi be nenínya 'ink'ez tenadidli.

³⁷ 'Et 'awet ts'iyawh hutso 'ink'ez dushih be' huyoltun whe, “Soo cho khondle',” huyúlhni.

38 “Aw 'on 'at nasulhtuziht'el,” ubulhni whe bubulh yaílhduk 'et huwa tube cho budzi únduda 'ink'ez ts'i ustan whuts'un huyúlh nunasdil 'ink'ez k'engahidil'en.

21

Paul Jerusalem ts'e nunátidalh

1 'Et 'awet bughu nus nats'uski. 'Et ts'ihyan lhunats'uski 'ink'ez Cos ts'e ts'oozki. 'Et 'om bun Rhodes nezninki, 'ink'ez 'et whuts'un Patara ts'e uztizki.

2 'Et la Phoenicia ts'e ts'utizkez-i, 'i be ts'andil 'ink'ez uztizki.

3 Soo noo k'ut Cyprus ts'onilh'en-un 'oh whuya intl'us ts'e nyoo ooghu lhuts'úzki, 'ink'ez Syria yun k'ut ts'e ts'oozki. 'Et keyoh Tyre 'et ts'i be ha' hutilelh whutoh 'et no uzdálts'i'.

4 'Et Sizi Gri yugha hodul'ehne buka' ts'oodulhkut whe nabuts'inla 'ink'ez 'ilhu lisman 'et buzih uzdálts'i', Ndoni be Paul Jerusalem ts'e tóoya' junih huyúlhni.

5 'Awet buzih lházduja, bughu whenáts'idil 'ink'ez nasztidil whe ts'iyawh du'atkoo te 'ink'ez duzkeh te nebulh lhunahusdil whe keyoh whuch'a nats'usdil. Taba 'et negwutsi be néznindil 'ink'ez tenazdidli.

6 'Et 'awet ts'iyawh lhk'enalhts'udil'en 'ink'ez ts'i be náts'idil whe didut cha duyoh ts'e whenáhidil.

7 'Et ts'ikelh za' ts'ut'en Tyre nus nats'uski whe Ptolemais ts'e ts'oozki. 'Et 'ilhu dzin za ooba 'alha' hoon't'ohne buzih uzdálts'i'.

8 'Et 'om bun dzin uztizdil whe Caesarea ts'e ts'oozdil. Khuni unzoo-i be yálhduk-un, Philip huyúlhni, 'en oots'ú ts'oozdil 'et oozih uzdutálts'ilh.

'En la Jerusalem lhtak'ant'ine 'utahálya inle'ne, 'enne butoh 'ilhoghun 'unt'oh.

⁹ 'Ink'ez Philip 'en la dine oots'e'ke, 'aw dune t'enuszun unline, 'enne la Yak'usda be nus hoo'enne hinli.

¹⁰ Lhat dzin 'et uzdáłts'i' whe 'ilhoghun Yak'usda be nus hoo'en-un, Agabus huyúlhni, 'en Judea yun k'ut ts'e hańya.

¹¹ Neghu ninya whe Paul se yets'ú dilh'oo, 'i yuts'u hayánla 'ink'ez 'i be duke 'ink'ez dula cha lhuyulhtl'oo 'ink'ez utni, “Et Ndoni ndutni, ‘Jerusalem whut'enne Lizwifne ndi se ooch'e' yinli-un whuz un'a huye hítilhghel, 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne butl'ahítihhtelh.’”

¹² 'Et whulh 'úzduzts'ai whe wheni cha 'ink'ez 'uyoonne cha 'et dilhts'íne Paul ooghu tezdudlih Jerusalem ts'e tooya' whuch'a.

¹³ 'Et 'uneúlhni, “Et di 'uhleh whe' dahní, ahtso 'ink'ez sdzi ts'odi ulh'i? Jerusalem sotilhghel 'et huba lhadúst'oh, 'et hoonts'i 'on 'un Sizi Gri neMoodihti 'en ooba 'et datísah huba lhadúst'oh whe' 'ust'oh.”

¹⁴ 'Et hoonts'i 'aw nek'oh ts'e lhé'inel 'inka, “T'ezdínél, nts'en'a la neMoodihti hukwa' ninzun k'un'a la 'ahóneh,” ts'utni.

¹⁵ 'Et hukw'elh'az 'atsulyaz 'et nazdáłts'i' 'ink'ez ndai la be' ts'int'oh-i lhanázdinla 'ink'ez Jerusalem ts'e nazitdil.

¹⁶ 'Et whulohne Sizi Gri yugha hodul'ehne Caesarea whut'enne, 'enne cha nebulh hótizdil. 'Enne ndun dune oozih uzdutálts'ilh-un hits'u néoozdla, Cyprus whut'en-un, Mnason huyúlhni, 'en la 'uda' whuts'un ooba 'alha' hoont'oh-un 'únt'oh.

Paul James ts'un nuséya

17 Jerusalem ts'e ts'oozdil whe, ooba 'alha' hoont'ohne neunahunilhni.

18 'Et 'om bun dzin Paul nebúlhtiz'az James uzti'elh wheni, 'ink'ez la ts'iyawh butso whudilhdzulhne, 'enne cha 'et hudilhts'i.

19 'Et Paul, "Hadih," ubúlhni. 'Ink'ez ts'iyawh nts'oh la 'udun yun k'ut whut'enne butoh oobe 'ut'en be Yak'usda ne'ust'en-un, 'et huwun ubulh náwhulnuk.

20 'Et hidánts'o whe ts'iyawh Yak'usda ba hodálhti' 'ink'ez Paul 'uhuyúlhni, "Neulhutsin whunilh'en la dáhoont'oh tube lhane Lizwifne ooba 'alha' hoont'oh suline hoonli 'ink'ez ts'iyawh Moses ooghuni 'uk'unusguz-i soo cho hik'úne' 'ut'en.

21 'Enne nyulh 'úhudants'o nts'en'a la Lizwifne 'udun yun k'ut hudilhts'i, 'enne whubodilh'eh. Moses ooghuni 'uk'unusguz-i hiladootnih, 'ink'ez duzkeh hika dune unli-i, 'i k'ut hubuhít'us-un, 'ink'ez Lizwif k'un'a dune hinli-un cha 'etsul 'uhooneh whuz un'a hubodilh'eh hutni.

22 Njan whusainya huwun t'ewhuntutidzeh whe' hoont'oh 'ink'ez dats'óoneh suba?

23 'Et huwa ne'úzduni' te ne'ónt'en. Dine dune Yak'usda ts'un nahizyanne, 'enne njan nezih hudilhts'i whe' hint'oh.

24 'Enne bubulh 'ínt'en 'ink'ez butsu'ú nedindaih 'ink'ez nts'en'a la duna'huldoh nyun buba 'uk'elháholhsti, 'et la soo dutsi náhunoozo. 'Et ndínja de, 'et whuz un'a nyunch'oh ndi Moses ooghuni 'uk'unusguz-i ook'úne' 'int'en hunoozin la. 'Ink'ez daja nyuhútni-un buba 'alha' lhe'whudoosnih.

25 'Et hoontsi' ndunne 'udun yun k'ut whut'enne ooba 'alha' hoont'oh suline butsu'ó k'e'ts'anguz

'ink'ez nts'en'a la 'uzdǎja-un, 'et ubuzdáni' ndai la t'alh-i buyak'usda k'eltsi ts'u hítulhdilh ooh'alh junih. Ts'ekoo k'us dune bulh ninta' 'ooht'en junih. Khuna ooze' 'úsguz-i 'ink'ez 'uskai' bulhítsus-i ooh'alh junih, 'ink'ez 'uskai' cha ooh'alh junih,” Paul hudáni'.

Paul lugliz whucho 'et huyílhchoot

²⁶ 'Et 'inka Paul nyoonne dine dune hubílhchoot 'ink'ez 'om bun dzin 'et nts'en'a la duna'huldoh 'et bubulh duna'ilde. 'Et 'awet bulugliz whucho danánja, 'et whe la 'awet Lizwifne k'un'a buna'ide. 'Ink'ez Lizwif lubretne ubudáni' dáwhuldzoh dzin 'et 'uhutit'elh njan 'et lhahódutileh whuts'un loodel k'ut 'ilhone hinli whe cha buba 'uhudutálhk'un.

²⁷ 'Et 'awet lhtak'ant'it dzin 'etsul 'uwhutánelh whe, whulohne Lizwifne, Asia yun k'ut ts'u haíndilne, Paul lugliz whucho 'et huyan'en. Whulohne 'ilhozdilne tubulh lhba hodit'ai whe Paul huyílhchoot.

²⁸ “Israel oots'u hainzutne, nela 'uhneh!” hutni whe huhuyih, “Ndun dune 'en 'unt'oh, whunílhcho nuya 'ink'ez Israel oots'u hainzutne Moses ooghuni 'uk'unusguz-i cha 'ink'ez nelugliz whucho cha ts'iyawh whuch'az yálhduk. 'Ink'ez 'andit 'udun yun k'ut whut'enne cha nelugliz whucho dábuninla 'et whe neba me whulhtsi!” hutni.

²⁹ ('Et ndun dune Trophimus, Ephesus whut'en-un, Jerusalem 'et la Paul bulh na'as whe hinilh'en inle'. 'Et Paul bulugliz whucho daínilhti huninzun 'inka' hutni.)

³⁰ Jerusalem ndulcho whe dune buba hót'e' hooyal. Ts'iyawh 'alhgoh 'ilhuhólhghaz,

Paul huyílhchoot, 'ink'ez bulugliz whucho 'et tenáhininguz. 'Et 'aho bulugliz whucho dána'dinkez.

³¹ Nduinne lhulh nudilhne Paul hizoolhghelh hukwa' hut'en whe la lhuganne moodih hudáni'. “Jerusalem whut'enne ts'iyawh lhtahawhant'ai!” hubuhútni.

³² 'Et 'aho lhuganne moodih 'uyoonne moodih 'ink'ez lhuganne cha hilhchoot 'ink'ez 'ilhozdíline butsu whe hilghaz. 'Et ndunne dune lhuganne bulh ubotilh'en whe 'et Paul njan hiyedúlh-un 'et-sul 'uhuyínla.

³³ 'Et lhuganne moodih Paul yuts'oozya, yílhchoot, 'ink'ez nanki lhuztih tl'ool be huyoolhghel hubulhni. 'Ink'ez uboodulhkut, “Ndun dune mbe 'unt'oh, 'ink'ez daja whe ninta 'unt'en?”

³⁴ 'Ilhozdíline ts'iyawh lhelhts'un un'a 'uhutni whe huhuyih, 'on nus huyan'un ha'dani' k'et lhuganne moodih dáhooja-un 'aw t'élhonízil. 'Et 'inka dudune'ne Paul lhuganne dilhts'i ts'e hitoolhte' ubúlhni.

³⁵ Soo ook'ut dughaíti ts'e huyoolhti 'et dune budádindil. 'Et 'on nus hiyulh húnilch'e, 'et huwa lhuganne hitilhti.

³⁶ Ts'iyawh huyunilwus 'ink'ez 'uhúldzul whe, “Sulhghe!” hutni.

Paul dubayanalduk

³⁷ 'Et 'awet Paul lhuganne dilhts'i ts'e hitilhti whe la lhuganne moodih bulh yátilduk, “Nyulh yatisduk hukwa' nuszun.”

'Et la lhuganne moodih yúlhni, “Greek k'un'a azih yailhduk!”

38 “Et de Egypt ts'e haínya-un dune 'en iloh lakw 'int'oh? Nyun tilah 'inja, ndunne 4,000ne lhuganne dudulh dune dzoh nuhulhdeh ubuzílhtsi? 'Ink'ez dune lhuhóot'ih ts'e whuz buba whénya, nyun tilah 'int'oh?” yúlhni.

39 'Et Paul utni, “Si Lizwif 'ust'oh. Tarsus, Cilicia yun k'ut whuz'ai, 'et keyoh whudízti', 'et whust'en. N dunne dune bubulh yatisduk-un, 'et sgha oonin'aih.”

40 'Et lhuganne moodih yugha óonin'ai 'inka Paul dughaíti usyin 'ink'ez dune buba núlhnih whe t'ehudínel 'ink'ez Paul Hebrew k'un'a bubulh yáwhenilhduk.

22

1 “Sulh dunene, sulhutsinke, 'ink'ez 'ubákene, soo zúlhts'ai, 'andit nohbulh duba yanatizduk!” ubúlhni.

2 'Et Hebrew k'un'a bubulh yawhénilhduk hid-its'o whe 'on nus t'ehudínel. 'Et Paul 'utni,

3 “Si Lizwif 'ust'oh. Tarsus, Cilicia yun k'ut whuz'ai 'et whuzúsdli. Jerusalem nísyai, Gamaliel 'en whusodalh'e' whe netsoda'ne hik'úne' 'ut'en-i soo cho yusodalh'e'. Nohni 'andit Yak'usda ba daht'oh la, whuz un'a nohunduzt'oh inle'.

4 Mbene la Sizi unidúlhne ts'iyawh dahútsah whuts'un bubezúsdla inle'. Dune cha ts'ekoo cha ts'iyawh abusdle inle'.

5 Lubret 'uk'enus dizti'-un 'ink'ez ts'iyawh dune tso whudilhdzulhne, 'enne ts'iyawh ts'ih'un 'udusni, 'enne cha la nohodóni', ndai la Lizwif didowhne Damascus dilhts'ine butsó k'ehuyanguz-i si stl'ahúyanla 'i gha dune buts'ú tisyá ubitáschulh 'ink'ez lhuztih

tl'ool be ubutisghel 'ink'ez Jerusalem ts'e dzoh nubotilhdzut wheni whuz whebusdlih ínle'.

Paul Sizi ts'u nálh'a-un huwu yalhduk

⁶ “‘Et 'oh whuya usyalh whe' hooja, 'awet Damascus whenghun dzetniz at'en khunsul ndus de kwun ulhtus-i hadanat, 'ink'ez snat núdiznat.

⁷ 'Ink'ez yun nadízduz 'ink'ez 'et la whudusts'o 'ink'ez nduwhutni-un whudusts'o, ‘Saul di ha dzoh sezínla whe 'int'en?’

⁸ ‘SMoodihti mbe inli?’ dusni whe ooduskut. ‘Sizi Nazareth whut'en-un usdli, si 'usilh'en sezínla,’ sulhni.

⁹ 'Ink'ez ndunne dune sulh nudilhne ndi kwun hiyan'en 'ink'ez whe hunuljut 'et hoonts'i ndun sulh yatilhduk-un 'aw lhuhidíts'il.

¹⁰ 'Et udusni, ‘SMoodihti datísnelh?’ 'Ink'ez neMoodihti usúlhni, ‘Dunadindaih, 'ink'ez Damascus ts'e inyalh 'ink'ez 'et la ts'iyawh nyodóni' ndet Yak'usda ba datánt'elh-un.’

¹¹ 'Et usja ndi kwun tube snat diznukw k'et whuzis'en susdli', 'inka ndunne sulh nudilhne sla hilhchoot 'ink'ez Damascus ts'e suhoolhya.

¹² 'Et 'ilhoghun dune Ananias huyúlhni-un, 'en Moses ooghuni 'uk'unusguz-i yuk'úne' 'ut'en 'ink'ez Lizwif Damascus whut'enne ts'iyawh hidílhti'.

¹³ 'Ink'ez 'et sghu ninya whe szih usyin 'ink'ez usúlhni, ‘Saul sulhutsin hoon'en naoodle!’ 'Et ndudija ibulh 'aho yutás'en 'ink'ez tís'en.

¹⁴ 'Ink'ez ndutni, ‘Netsoda'ne buYak'usda 'en 'utahányalhti Yak'usda be 'ut'en k'oh t'éoononzeh 'ink'ez Sizi Gri 'en ts'ih'un un'a yuba 'ut'en-un cha on'en 'ink'ez dich'oh cha nyulh yaóolhduk ha.

15 'Et la nyun ts'ih'un ndun Sizi ghun ubudutánelh ndet la hon'en 'ink'ez whudánts'o-un huwun.

16 'Ink'ez 'andit 'et 'on 'un huba silh'i íloh. Dudinyaih 'ink'ez too be' ilneh 'ink'ez 'en yé ulhtus-i gha nlubeshi nyunaooodeh!' ”

Paul, Yak'usda 'udun yun k'ut ts'e tilh'a'

17 'Et Paul 'on 'un ubúlhni, “'Et Jerusalem ts'e whenásja 'ink'ez nohlugliz whucho tenadusdli whutoh 'et njan senghun néwhults'ut,

18 whe neMoodihti 'en nus'en 'ink'ez 'usúlhni, 'Soo 'a njan Jerusalem whuch'a nasindaih. Si sghun yailhdúk-un 'aw nyuhoozólhts'ai' ait'oh 'et huwa.'

19 'Ink'ez udusni, 'NeMoodihti, soo cho t'ehonínzun lugliz totsuk 'ubus'en mbe la nyun ooba 'alha' 'int'ohne ts'iyawh ubuschuk 'ink'ez dzoh nubusdzut inle'.

20 'Ink'ez Stephen nyun nghun dune bubulh yálhduk 'et hukwa hizilhghi whe 'oh da' si cha 'et susyin inle', sba ts'ih'un 'uhut'en. Mbene la yuzilhghine buluglok nahuyits'uz-i buba ooghusdli.'

21 'Et hoonts'i neMoodihti súlhni, 'Inyalh, nilhdza' 'udun yun k'ut whut'enne butúz nyutis'alh!' ”

22 'Et dune 'ilhozdílne Paul huyoozílhts'ai 'et hoonts'i 'et ndúdija whe soo duyiz t'ahúzulh whe 'uhutni, “Nalhtelh, sulhghe, 'aw hoona' huba lhe'ít'oh!”

23 Soo 'uhultús-un whe dunaih k'uhídutulch'oolh 'ink'ez huske k'et lhez cha do hútutsuk.

24 'Et la Roman lhuganne moodih Paul lhuganne dilhts'i ts'e nahitoolhte' 'ink'ez huyoolhtsas whe

huyoodolhkut ndet huwa ndunne Lizwifne huyúlh 'aldzul ubúlhni.

²⁵ 'Et hoonts'i 'awet huyootalhtsus wheni huyulhghel whe nyoon Paul huwunli-un, 'et usyin 'en ulhni, “'Et nghá whunt'ai whe 'int'en, Roman yun k'ut whut'en-un 'aw ninta' 'unt'en hukwa ooba nalhuhídel 'et hoonts'i ootalhtsus hukwa' ninzun?”

²⁶ 'Et la ndun huwunlí-un whudánts'o whe lhuganne moodih yughu ninya 'ink'ez yoodulhkut, “Daint'en whe 'int'en? Ndun dune Rome yun k'ut whut'en-un 'únt'oh!” yúlhni.

²⁷ 'Inka dich'oh lhuganne moodih Paul yughu ninya 'ink'ez yoodalhtkut, “Rome yun k'ut whut'en inli eh?”

“A,” ni Paul.

²⁸ 'Et lhuganne moodih utni, “Si lhai whe sooneya hukw'elha susi whe Rome whut'en-un susdli' whe 'ust'oh.”

'Ink'ez Paul utni, “Si 'et whuzúsdi 'et huwa whuch'e' usdli.”

²⁹ 'Et ndunne dune mbene la Paul oodutalhtkutne 'aho hich'a nasdil 'ink'ez ndun lhuganne moodih t'éoonanzin Paul Rome yun k'ut whut'en-un 'únt'oh 'ink'ez lhe'yínla yulhghel cha 'uyinla 'et huwa whénilhjoot.

Paul nahíyilhne bubut usyin

³⁰ Ndun lhuganne moodih soo nahootá'alh hukwa' ninzun ndet huwa Paul huyulh huske, 'inka 'om bun 'et Paul lhuztih t'l'ool hits'ahanahayanla 'ink'ez lubret dízti'ne, nahíyilhne cha ts'iyawh 'ilhuhódilh ubúlhni 'et Paul bubut nénilhti.

23

¹ Paul soo cho 'ubunilh'en 'ink'ez ubúlhni, “Sulhutsinkene neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i* 'i gha Yak'usda but 'ahoolhyiz wheni be khusna-i ts'ih'un un'a 'ust'oh.”

² Lubret 'uk'enus dízti'-un, Ananias huyúlhni, 'en Paul zih usyinne hize hookuk ubulhni.

³ 'Et Paul uyúlhni, “Yak'usda 'en cha la nyunookuk. Sih dutsun-i nadistl'us-i le'int'oh whe nyo 'et sinda 'ink'ez ndai la Yak'usda ye nébalhúhizye'-i, 'i gha sba nahutanyeh 'et hoonts'i sonookuk huwa bilh'a, 'et whuz un'a Yak'usda ooghuni k'uninyis whe' dini!”

⁴ Nyoonne dune Paul zih nudilhyanne 'uhuyúlhni, “Nyoon Yak'usda oolubret 'uk'enus dízti'-un ooba dzoh 'udinja.”

⁵ 'Et Paul utni, “Sulhutsinke 'aw t'éoonuzúszun 'en lubret 'uk'enus dízti'-un unli. Yak'usda ooghuni 'uk'unusguz-i k'ut ndutni, 'Nohmoodih 'en dzoh ts'e ooghu yaoolhduk junih.’”

⁶ 'Et la Paul hubunilh'en 'ilhozdílne whulohne Sadduceene 'uhint'oh 'ink'ez whulohne cha Phariseene 'uhint'oh whe la tube cho bubulh yátilhduk, “Sulhutsinke si cha Pharisee 'ust'oh! Pharisee ye' usdli, 'ink'ez sba 'alha' hoont'oh yaidlanne dunáhudutádulh 'et huwa njan sba nahutideh-un huba susda!”

⁷ 'Et ndúdija ibulh Phariseene 'ink'ez Sadduceene te lhéwhhundunidulh 'et huwa 'ilhozdilne nawh hutizkat suli'.

* **23:1** Ndi khuni, 'neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i,' 'i hoonli ts'ih'un un'a k'us tank'us 'úhoont'oh-un, 'i gha t'ets'oninzun ts'utni whe' ts'utni.

8 'Et la Sadduceene yaidlánne dunahudutádulh 'ink'ez lizas cha, nudúdehne cha hoonli 'et 'aw buba 'álha lhe'hóot'oh, 'et hoonts'i Phariseene nahoolt'oh 'et buba 'álha' hoont'oh.

9 'Et 'on nus 'ulcho-i be 'awhehúnilzul 'ink'ez Moses ooghuni 'uk'unéyuzguz-i hodulh'ehne, Pharisee didowhne, 'enne dodindil 'ink'ez tube cho whuch'a' hutni, “Ndun dune 'aw hoontsi'-un ooghú nalhts'uhóo'al. Lizas tilah k'us nududeh-i tilah yulh yálduk whu tilah utni! 'Et huwa Yak'usda bulh dulhyoh uzdooni' ait'oh.”

10 Whuz tube lhdulhyoh 'uhutni k'et, Roman lhuganne moodih whénilhjoot Paul yahayidólhch'oolh la ninzun 'inka dulhuganne Paul bugha hanáhuyoltelh 'ink'ez lhuganne dilhts'i ts'e whuz hitoolhte' ubúlhni.

11 'Et 'ulhdzis za neMoodihti Paul yuzih usyin 'ink'ez uyúlhni, “Ndo 'udunilt'i. Njan Jerusalem nts'en'a la si sghun ts'ih'un ubudáni' 'et Rome cha whuz un'a za 'udutánelh.”

Whulohne Lizwifne Paul hituzilhghelh hukwa' huninzun

12 'Et 'om bun budada' whulohne Lizwifne 'ilhúhozdil 'ink'ez 'alghoh nahúhizya whe nduhútni, “Lhé'ts'oos'al 'ink'ez too cha lhts'oosnai' Paul ts'utuzilhghelh whuts'un.”

13 'Alghoh dit whunizyanne 'on 'un 'uhunilsuk 'enne hukw'u núhuhilhye'.

14 'Et la 'awet Lizwif lubret 'uk'enus dízti'ne 'ink'ez butso whúdilhzulhne cha bugho nindil 'ink'ez ubuhútni, “Ts'iyawh 'alghoh nats'úhizya 'aw hoonli lhts'utis'ulh Paul ts'utuzilhghelh whuts'un.

15 'Et huwa 'andit 'et nohni 'ink'ez nahíyilhne tubulh ndun Roman lhuganne moodih 'en oots'ótl'a

khuni uh'aih 'onilha Paul ndiz náhitoolhte' 'on nus soo cho be 'ut'en k'oh t'ewhutihzeh 'et wheni doohni' la. 'Et la wheni ooba lhazdoot'e' njan nenátidalh whuts'o la ts'uzoolhghelh," hubuhútni.

16 'Et hoonts'i Paul bulhtus ooye' 'en la khunabundunáts'o 'inka lhuganne dilhts'i ts'e oozya 'ink'ez Paul dáni'.

17 'Et la Paul 'ilhghun neilhchuk-un, "Anih," yudáni' 'ink'ez uyúlhni, "Ndun chilh lhuganne moodih ts'u nílhtelh hoonliyaz yudutánelh."

18 'Et la neilhchuk-un yílhchoot 'ink'ez lhuganne moodih ts'u wheyalhti 'ink'ez uyúlhni, "Paul 'adin'ai-un, 'anih sulhni 'ink'ez ndun chilh nts'u tóoste' súlhni, hoonliyaz nyudutánelh 'inka."

19 'Et nyoon lhuganne moodih yula ilhchoot 'ink'ez disoh ts'e neínilhti 'ink'ez yoodulhkut, "Dahoont'oh-un huwun sudutánelh?" yúlhni.

20 'Et uyúlhni, "Nyoonne Lizwif moodihne bunde nyuhóodútálhkut Paul nahíyilhne ts'un tolhte' nyodutánelh, 'onilha 'on nus soo cho highu t'ewhutihzeh, 'et wheni hudutinelh.

21 'Et hoonts'i khun te uboozólhts'ai' junih! Dit whunizyanne 'on 'un Lizwifne, 'enne ti hika óodilhts'i, 'enne ts'iyawh hitizilhghelh whuts'un 'aw lhe'hutis'ulh 'ink'ez too lhotisnel hutni whe nahúhizya. 'Andit 'aho 'uhutinelh huba lhahúdint'oh nyun nahútanyeh-un za ubahilh'i," yúlhni.

22 'Et lhuganne moodih utni, "Khun te 'uyoonne dóni' junih, njan sudáni'-un huwun." 'Et 'awet chilh whenáyalh'a'.

Paul Felix yun moodih ts'u whehúyalhti

23 'Et ndun lhuganne moodih neilhchukne moodih nane, 'enne buka' dani 'ink'ez ubúlhni, “200ne lhuganne lhábudahleh keyoh Caesarea ts'e tidulhne, lhtak'ant'i whunizyane yeztli be nudilhne cha, 'ink'ez 200ne sohtuz nudúlene cha, 'ulhdzis de 'ilho hooloh sadzi hukw'éhunint'o de at'en (9:00) 'et whe húdutadulh wheni lhahúdoot'e'.

24 Paul cha yeztli ooba lhadáhleh soo cho ooghohe' whe Felix, yun moodih, 'en ooghu yólhtelh.”

25 'Et 'ink'ez lhuganne moodih yuts'o k'eyanguz-i ndutni,

26 “Felix yun moodih dízti'-un si Claudius Lysias nts'ó k'e'usges, hadih. 27 Lizwifne ndun dune huyílhchoot 'ink'ez hituzilhghelh ínle'. Rome keyoh whut'en-un unli 'et whulh 'údusts'o 'inka sulh lhuganne úschoot 'ink'ez bugha hunaínuzti. 28 Ndet huwa huyílhchoot 'et nahootás'alh 'inka bunahíyilhne ts'u whésti.

29 'Aw hoonliyaz tank'us 'út'en-un ooghu nálhuwhús'al datítsa k'us huwa 'átílt's'ulh huba. 'Ants'i duk'un'a hiba nahooyeh hukwa' hutni. 'Et huwa hich'az yálhduk. 30 'Ink'ez ndet la Lizwifne ndun dune hituzilhghelh-un huwa yahulhduk sodáni' whe, 'aho nts'u tóostelh nuszun. 'Ink'ez mbene la yuch'az yalhdukne cha, nyun whulh nts'o tooya' ubudúsni. 'Awet za.”

31 'Et lhuganne dahóot'en ubúlhni te, 'oh te ne'hust'en, Paul huyílhchoot 'ink'ez 'et 'ulhdzis za keyoh Antipatris huwhút'ni ts'e huyoolhti.

32 'Et 'om bun lhuganne núdilhne ts'iyawh lhuganne dilhts'i ts'e nahoosdil 'ink'ez yeztli be

'út'enne za 'enne Paul bulh hútoodilh ha.

³³ 'Et keyoh Caesarea ts'e huyóolhti, 'et yun moodih cha yuts'ó k'eyanguz-i hitl'áhayan'ai, 'ink'ez Paul cha hitl'aháyalhti.

³⁴ 'Et la yun moodih nyoo yuts'o k'eyanguz-i yuk'uyailhduk 'ink'ez Paul oodulhkut, “Nts'ez de yun k'ut haínya?” yúlhni. 'Et yun k'ut Cilicia huwhútni ts'e haínya t'éoonanzin whe,

³⁵ 'et la utni, “Nyoonne nch'az yálhdukne whusahándil de, 'et la nyoozósts'ai'.” 'Et Paul Herod ooyoh whucho ts'e hitoolhte', 'ink'ez highole' 'ubúlhni.

24

Lizwifne Paul ch'az yahalhduk

¹ 'Et 'awet kwulat dzin inle' whe la lubret 'uk'enus dízti'-un, Ananias huyúlhni, butso whúdilhádzulhne te, 'ink'ez 'ilhoghun dune yalhduk-un, Tertulus huyúlhni-un, 'enne ts'iyawh Caesarea ts'e hoozdil. 'Enne la yun moodih, Felix huyúlhni-un, hibut 'et Paul ch'az yáhalhduk.

² 'Et la Paul dáhinilhti 'ink'ez la nyoon Tertulus dune yalhduk-un, Paul ch'az yáwhenilhduk whe ndutni,

“Uk'enus dízti'-un hoonih whe neghinli 'et huwa sa' whe neyun k'ut whudizghelh 'et ndúhont'e' 'ink'ez lhat-un cha neyun k'ut whe' ts'oot'e'-un neba na'hóonla.

³ 'Et huwa 'ahoolhyiz ts'uhóont'i' neyilh'i tube k'eke-un nts'uyútni.

⁴ 'Aw sda sa' nyostun aít'oh 'et hoonts'i hoondukw-unyaz yaztílhduk-un neoozílhts'ai nts'u tédusdlih.

⁵ T'éts'onínzun ndun dune tube wheóonujut whe ntsi'-un dune unli. Yun k'ut ndulcho whe 'en gha Lizwifne cha lhtáhúwhút'aih 'ink'ez Nazarenne butso nuyá-un 'ududil'i.

⁶ 'Ink'ez Lizwif bulugliz whucho 'et cha me neba whulhsti 'inka ts'ílhchoot whenich'oh nek'un'a ooba nats'otiyeh hukwa' uzninzun.

⁷ 'Et hoonts'i ndun lhuganne moodih, Lysias huyúlhni, danínya 'ink'ez negha hanáyulti.

⁸ 'Et Lysias 'en ndun Paul ch'az yálhdukne nyun nts'ó toodilh ubúlhni. 'Et nyunch'oh ndun dune oodilhkut de tube lhat-un whe óoghu yats'ulhduk-un la t'éwhunonzeh.”

⁹ 'Et Lizwifne cha la Paul ch'az yalhduk-un ts'iyawh 'alha' hutni, hutni la.

Felix oobut Paul duba yanalduk

¹⁰ 'Et la yun moodih Paul yatilhduk-un yutl'ahón'ai whe ndutni,

“T'éoonúszun ndi yun k'ut lhat naoodizut 'et nahíyilh-un inle' 'et huwa hoonúst'i' mbut duba yanazduk.

¹¹ 'Et nyunch'oh la nahón'alh 'aw whunizyat 'on 'at nat dzin at'en inle' teni ntisdzilh ha Jerusalem ts'e tisyá.

¹² 'Aw Lizwif bulugliz whucho 'et dune dulhyo 'úduzni whe Lizwif sulh úhis'en, 'ink'ez bulugliz cha, 'ink'ez bukeyoh 'et dune lhebusdulh whe cha sulh úhis'en.

¹³ 'Aw daja suhútni-un ts'ih'un mba nehúho'alh aít'oh.

¹⁴ 'Et njan nyudúzni nyoonne Sizi k'un'a 'un-inzunne 'et whuz un'a si cha netso whudilhdzulhne buYak'usda oots'un teni nusdzun, 'et hoonts'i

ndunne Lizwifne whuch'az yáhalhduk. 'Ink'ez cha Moses ooghuni 'uk'unusguz-i 'ink'ez Yak'usda be nus hoo'enne 'uk'unuhúyuzguz-i cha sba 'alha' 'unt'oh.

¹⁵ Ndunne yaidlánne unzoo k'us ntsi' inle'ne ts'iyawh dunahudutádulh Lizwifne buba 'alha' hoont'oh, whuz un'a si cha Yak'usda sba 'alha' 'unt'oh.

¹⁶ 'Et huwa si 'ahoolhyiz Yak'usda ts'un 'ink'ez dune cha ts'un neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i* 'i gha ts'ih'un un'a oost'e' hukwa 'ust'en.

¹⁷ 'Et lhat nawhudizut Jerusalem whuch'oh 'ist'en inle' whe sulh whut'enne ba ndai sooneya buba lhunayost'ai-i buts'u naítis'ai 'ink'ez Yak'usda ts'un loodel k'ut 'udutásk'un wheni whuz naoozúsja.

¹⁸ 'Et bulugliz whucho Lizwifne bubuna'udeh k'un'a lhaóodusdla inle'. 'Et whutoh ndust'en whe suhan'en. 'Aw dune 'ilhozdil 'ink'ez 'aw lhts'u dé'hadulh iloh inle'.

¹⁹ 'Et la whulohne Lizwifne Asia yun k'ut whut'enne cha 'et hudilhts'i 'enne mbut nehóodilh huba' hoont'oh 'ink'ez sch'az yáhoolhduk hoonliyaz whe sdulhyoh 'úhint'oh de.

²⁰ K'us ndunne te nyodóni' ndet whe ninta' nust'éen-un sghu náháhóon'ai bunahíyilh-un but susyin whe,

²¹ 'et hoonts'i 'ilhoghun za la disni' nahíyilh-un but susyin whe, 'Yaidlánne dunahudutádulh sba 'alha' hoont'oh,' 'et huwa 'andit dzin 'et sba nahinyeh."

* **24:16** Ndi khuni, 'Neyo ts'e oogha t'ets'oninzun-i,' 'i hoonli ts'ih'un un'a k'us tank'us 'úhoont'oh-un, 'i gha t'ets'oninzun, ts'utni whe' ts'utni.

22 'Et Felix ndai la Sizi k'un'a 'unt'oh-i ghun soo t'eóoninzun. 'Et Paul yuba nahooyeh hukwa lhe'nízun 'inka ubúlhni, “K'at le lhuganne moodih Lysias whusaínya de la mba nahoosyeh.”

23 'Et la Paul neilhchuk-un yughunli-un 'ulhni, “Ahoohyiz ooghinli hoonts'i, 'on nusyaz k'úne' oot'en whute ook'ekoone hits'ú k'unaoodulh 'ink'ez ye ndunidzit-i be highole' ha.”

Paul Felix 'ink'ez Drusila bubut nenínya

24 'Et la dzoh lhat dzin inle' whe Felix du'at Drusila bulh whúsain'az, 'en cha Lizwif 'unt'oh. 'Et la Paul hikunáwhulh'a', nts'en'a la Christ ooba 'álha' 'unt'oh-un 'et huwun bubulh yálhduk, 'et la huyoozílhts'ai.

25 'Et hoonts'i Paul, be ts'ih'un un'a 'uhoont'oh-un, 'ink'ez whenich'oh khuts'udli-un cha, 'ink'ez neba nahutideh dzin whusáwhutilts'ulh de huwun whúbunoolhtun hukwa' utni. 'Et la Felix nílhjoot 'ink'ez utni, “Awet 'andit naindalh, doo cha la nkana'doosni' sghá whults'ut de.”

26 'Et yalhduk whutoh la, “Khun tilah Paul sooneya sgha óo'alh, 'et la oolanadoosnih,” ninzun. 'Et huwa za lhghunsul yuka'dunih 'ink'ez yulh yálhduk.

27 Nat yus k'ut naoodizut inle' la, Porcius Festus huyúlhni-un, 'en Felix yun moodih k'enádija. Felix 'en la Lizwifne dune unzoo donózin ninzun 'et huwa za Paul 'aidilh'ai.

25

Paul lerwe 'uk'enus dízti'-un but neóoya'-un yuts'u húkwa' utni

1 'Ink'ez tat dzin inle' Festus yun moodih Judea yun k'ut ts'e oozya. 'Et la keyoh Caesarea whédinya 'ink'ez Jerusalem ts'e oozya.

2 'Et la lubret 'uk'enus dízti'-un 'ink'ez Lizwif bumoodihne Festus ts'u hoozdil whe Paul hich'az yálhduk 'ink'ez Festus highu tédudlih,

3 Paul Jerusalem ts'e naitoolh'a' hukwa' hunínzun 'et whe dula 'ooneh huyúlhni, 'onilha highun lhaóodinla 'oh whuya uyalh de 'et hituzilghelh 'et wheni.

4 'Et Festus utni, “Paul Caesarea 'et 'adin'ai-un unli whe 'unt'oh. 'Et sich'oh cha 'aho 'et whuz natísdalh.

5 'Inka nohmoodihne sulh náhutoodilh 'et la hich'az yaóolhduk Paul ninta' 'unt'en-un hoonli de,” ubúlhni.

6 'Et whunizyat dzin at'en 'et butoh nada' 'et 'ink'ez Caesarea ts'e whenya. 'Et 'om bun 'awet dune ba nahidilh-un hukw'étl'adida' 'ink'ez, “Paul daháyolhtelh,” ubúlhni.

7 'Et Paul danínya whe Lizwifne Jerusalem ts'e haíndilne higha óozdil 'ink'ez lhat-un hooncha 'et ninta' 'unt'en huyúlhni whe hich'az yálhduk 'aw ts'ih'un 'alha' hutni huhoolhtselh aít'oh.

8 'Et hoonts'i Paul duba yanalduk whe 'uyúlhni, “Aw Lizwifne be buba nahisda-i cha, 'ink'ez bulgliz whucho cha, 'ink'ez Romanne bulerwe cha buts'un cha ninta lhe'ust'el.”

9 'Et Festus Lizwifne soo cho soo nubana'a 'inka Paul yoodulhkut, “Jerusalem ts'e ndi hiye nch'az yálhduk-i, 'i gha whuz sbut tanyin hukwa' ninzun eh?”

10 Paul utni, “Njan lerwe 'uk'enus dízti'-un dich'oh nahíyilh-un, 'et mbut susyin 'et sba nahoodeh huba' 'ust'oh. Lizwifne buts'un nintalhe'úst'el nyunch'oh soo cho t'eoonínzun.

11 'Et be ba nahisda-i k'unusyuz de k'us hoonliyaz hukw'elha daóosah huba' hoont'oh-un 'usja de, 'aw whuch'a ne'óost'en aít'oh. 'Et 'aw daja soo útni-un 'alha lhe'hóot'oh de 'aw dune butl'asóolhtelhne hooloh. Lerwe 'uk'enus dízti'-un 'en but neóosya' 'et nts'u húkwa' dusni.”

12 'Et Festus dugha utníne naboodalkut hukw'elh'az, 'et Paul 'ulhni, “Lerwe 'uk'enus dízti'-un but netányalh-un hukwa' ninzun 'et huwa lerwe 'uk'enus dízti'-un, 'en la but neóonya!” yúlhni.

Festus Lerwe Agrippa 'en Paul ghun yulh yálhduk

13 'Aw sa' iloh hukw'elh'az Lerwe Agrippa huyúlhni-un 'ink'ez ts'eke yúlh na'as-un, Bernice huyulhni-un cha, Caesarea ts'e hooz'az Festus k'eke hidutatnelh wheni.

14 'Awet lhat dzin hanke' hukw'elh'az Festus Lerwe Agrippa Paul ghun dáhoont'oh ts'iyawh yulh náhoolnuk, “Njan 'awhuz 'ilhoghun 'adin'ai-un 'et usda, 'en la Felix 'ayan'ai ínle'.

15 'Ink'ez Jerusalem ts'e oozúsyá whe Lizwif lubret 'uk'enus dizti'ne 'ink'ez butso whudilhdzulhne cha hich'az yálhduk 'ink'ez datítsah huba ooba nahoosyeh ha sts'u téhududlih.

16 'Et hoonts'i ubudusni, 'Romanip buk'un'a 'et ndúhoont'oh, dune ninta' 'unt'en dáhni-un 'udechoo yuch'az yálhdukne bubut inyin 'ink'ez bubut la la'dootni' huba' hoont'oh 'aw 'et de za ooba nahutideh.’”

17 'Et whusahándil whe 'om bun 'ahoh dune ba nahudeh-un, 'et nátl'adisda' 'ink'ez, 'Nyoon dune daháyolhtelh,' ubudúsni.

18 'Et yuch'az ditnine dodindil tube la' hidóni' nuszun whe 'aw daja luhidínel.

19 Lizwif dulugliz huwun 'ink'ez 'ilhoghun dune Sizi huyúlhni-un dazsai inle' 'et hoonts'i Paul utni, 'Khuna,' ni. 'Oh huwun za lhdulhyoh 'uhuditni'.

20 'Aw whe náhos'alh ts'e hooloh njan 'uwhutni-un huwun, 'inka Paul oodaskut, soo tilah Jerusalem ts'e tooya' 'et nahíyilh-un but ootáldzih huba.

21 'Et Paul buts'u húkwa' dani' 'adodoolh'a' 'ink'ez lerwe 'uk'enus dízti'-un, 'en duba nahooyeh ni, 'inka lerwe 'uk'enus dízti'-un, 'en ts'un tís'alh 'et whuts'un 'adoo'a' dusni," ni Festus.

22 'Et Agrippa Festus ulhni, "Ndun dune sich'oh ootuzasts'ilh hukwa' nuszun," yúlhni.

'Et Festus utni, "Bunde la oozólhts'ai'," yúlhni.

23 'Et 'om bun Agrippa Bernice bulh soo buba hodílhti' whe whusahán'az. 'Et lhugan moodihne 'ink'ez keyoh whumoodihne cha dune 'ilhodulh-un 'et bulh dahánindil. 'Et Festus, "Paul daháyolhtelh," ubúlhni, 'inka dáhinilhti.

24 Festus utni, "Lerwe Agrippa 'ink'ez nohni dune njan dilhts'ine ts'iyawh ndun dune nulh'en. Lizwifne njan 'ink'ez Jerusalem cha sulh náwhuhulnuk whe Paul tank'ús ne'ust'en, hutni. Soo tube cho 'uhutni, 'aw khoona' huba lhe'ít'oh.

25 'Et hoonts'i 'aw tank'us ne'ust'en-un hukw'elha daóotsah-un ooghu nalhuwhús'al 'ink'ez dich'oh lerwe 'uk'enus dízti'-un yuts'u húkwa' dani' 'et huwa 'en oots'ítis'alh.

26 'Et lerwe 'uk'enus dízti'-un oots'o k'etisgus hoonts'i 'aw Paul whe tank'us 'uja-un ts'ih'un ooghun náluwhús'al. 'Et huwa njan nohbut nenústi, nyun soo Lerwe Agrippa mbut nenústi, khun si hoonli ooghun náwhuh'ai de, 'et la 'uk'ehóosges.

27 'Aw ndun dune hoonli ooghun nalhts'oo'hóo'al whe whuz whe ts'álh'a' de 'aw ts'ih'un sba lhe'hóot'oh.”

26

Agrippa oobut 'et Paul duba yanalduk

1 'Et Agrippa Paul ulhni, “Duba yanatalduk 'et ngha óonus'ai.” Paul dudilne 'ink'ez duba yanawhénilduk whe ndutni,

2 “Lerwe Agrippa, Lizwifne lhat-un sk'ehúhoonla-un huwun, sich'oh mbut duba yanatizduk 'andit dzin sgha óonin'ai 'et huwa tube sba' hóolya nuszun.

3 'Et njan 'alha' hoont'oh nyunch'oh soo t'eóoninzun nts'en'a la Lizwif duk'oh ts'e dune hinli 'ink'ez huwulh dulhyoh 'uhudutni 'oh cha 'et huwa soo cho soo zólhts'ai'-un nts'u húkwa' dusni.

4 Usóol da' whuts'un nts'en'a la yinka susda-un Lizwif ts'iyawh t'éhonínzun soo 'udéchoo whuts'un sich'oh skeyoh 'ink'ez Jerusalem cha 'oh za dune usdli 'et t'éhonínzun.

5 'Udechoo whuts'un soo 'uk'enus dulugliz hukw'un né'ut'enne, Phariseene, 'enne bubulh dísdoh 'et t'éhonínzun 'et huwa hukwa' huninzun de 'et da' sla'hudooni' oole'.

6 Ndai la Yak'usda netsodá'ne buts'ú yoozi-i, si cha ooká tse hóosdli 'et huwa 'andit njan ootázdzih ha mbut susyin.

7 Whunizyat 'on 'at nawh didowhne dune,* 'enne ndi khuni buts'ú yoosdzi bugha ítalts'ulh 'et hukwa tse huhooli dzin 'ink'ez 'ulhdzis whulh Yak'usda ts'u téni' 'uhunilhdzun-un whutoh 'ink'ez lerwe dínti'-un, ndet la ndunne Lizwifne, hukwa tse húhooli-un si cha hukwa tse hoosdli, 'et hukwa sk'ehúhoon'ai.

8 'Et ndet huwa nohba 'alha' hot'e' aít'oh njan Yak'usda yaidlánne dunabudile-un huwun?

9 Ndun Sizi Nazareth whut'en-un ts'iyantsuk whe ooch'az dosni nuszun ínle'.

10 Jerusalem 'et ndust'en ínle', lubret 'uk'enus dízti'ne stl'aháhon'ai whe lhane Yak'usda ooch'e'ne abisdla 'ink'ez yahitáda wheni buba nahisda whe, si cha buch'az dasni'.

11 Si 'udusni huwa lugliz totsuk dune dzoh nubuhulhdeh Sizi Gri hích'az naóol'ah hukwa' bus'en. Whuz tube bubulh húnuzch'e k'et nilhdza' keyoh hoonts'i bubúnunúsya dzoh nubutisdzut ha.”

Paul Sizi ts'un dudzi náhunduniz'ai-un hukw'u náwhutlnuk

12 “Njan 'et wheni lubret 'uk'enus dízti'ne stl'ahóhon'ai 'inka Damascus ts'e tísyá.

13 'Ink'ez lerwe dínti'-un, dzetniz at'en 'et ti ts'idulh whe kwun dult'oh-i sa anus 'ultus-i, 'i dune sulh 'udulhne bulh nenat núdiznat.

14 'Et ts'iyawh yun nats'ánkat whe Hebrew k'un'a sulh yáztihduk whe nduwhútni, 'Saul, di ha 'int'en, dzoh nusíldzut? Mbe la tutsus nulé-un ook'únulhe'zint'en de nyunch'oh za dzoh nuná'dudutaldzut,' súlhni.

* 26:7 Ndunne whunizyat 'on 'at nawh didowhne, 'enne Jacob buzkehne 'uhant'e'. Lizwifne, 'enne ndunne buts'u hahánde whe hint'oh.

15 'Et ooduskut, 'Moodihti mbe inli?' dúsni. 'Si Sizi 'ust'oh. Si 'usilh'en sezínla.

16 'Et hoonts'i dudinyaih 'ink'ez sinyin, njan nyunalhts'et hasya sba 'int'en nyutiselh ha. 'Andit dzin san'en 'ink'ez 'udun cha nus de whúnyuntistun, 'et cha huwun 'uyoonne ubudóni'.

17 Lizwif 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne, 'enne buts'un 'únyutis'alh. Dzoh nunyotilhdzut 'et hoonts'i nla'tist'elh.

18 Whúbuntalhtun nts'en'a la tsálh'gus yáhahudutidulh 'ink'ez hoot'en-un nehútidulh 'ink'ez 'ants'i hitán'en le'huja de Satan uboontúnne Yak'usda ts'un 'unáhutilyalh. 'Enne si buba 'alha' 'ust'oh huwa bulubeshi bubunaitidoh 'ink'ez Yak'usda ba 'udun nebuninlane butoh 'et bugha óotalts'ulh,' súlhni.

Paul dude 'ut'en k'oh huwu yalhduk

19 "Et huwa, Lerwe Agrippa, njan ndus de kwun diznukw-un 'ink'ez whudasts'o-un 'aw whudulhyoh lhe'úsnel.

20 Udechoo Damascus 'et 'ink'ez Jerusalem cha 'et hukw'elh'az Lizwifne buyun k'ut ndulcho whe, 'udun yun k'ut whut'enne butoh cha, dudeni nahondunooleh huba' hoont'oh 'ink'ez Yak'usda ts'u náhooleyeh 'ink'ez dudzi náhondunizdla ts'e whuz un'a za ne'hóot'en, ubudúsní.

21 'Et njan huwa lugliz whucho 'ust'en whe Lizwifne suhílhchoot 'ink'ez sozoolhghelh hukwa' hít'en.

22 'Et 'oh da' 'andit dzin whuts'un Yak'usda sla'ít'en. 'Ink'ez 'andit njan nohbut susyin ts'iyanne dósni' ha, tel'enne cha 'ink'ez dízti'ne cha. 'Ink'ez daja dusni-un Yak'usda be nus

hóo'enne 'ink'ez Moses cha daóotanelh hutni-un, 'et za 'uwhudúsní.

23 Christ 'en dzoh nutizut 'udéchoo dune utinilh, datítsah, 'ink'ez 'ilhiz dunadutádalh whuz un'a ooneh huba' hoont'oh. 'Et whe la Lizwif 'ink'ez 'udun yun k'ut whut'enne hudutijih. 'Ants'i be hoot'en-un le'hooja, 'i be ndi tsálhgus hiyáhanadutidulh.”

24 'Et Paul whuz un'a la' dutni whe, 'et Festus yúlh dilhtulh, “Paul nyeni hooel! 'on nus hodil'eh k'et, nyeni hooloh sulí!”

25 'Et Paul utni, “Festus dízti'-un 'aw seni hooloh iloh, ndi khuni be yásduk-i, 'i khuni 'álha' 'unt'oh-i 'unt'oh 'ink'ez ts'ih'un un'a 'udusni.

26 Lerwe Agrippa soo ts'et whucho nyudúsní, nyunch'oh cha soo t'éooninzun hoonliyaz nts'oh te ne'whust'en soo ts'iyawh nyunalh 'úhoot'en, 'aw whunist'i whe 'et ndulhúhoot'el.

27 Lerwe Agrippa, Yak'usda be nus hóo'enne khuni 'uk'unuhúyuzguz-i mba 'álha' utni eh? T'éoonúszun mba 'álha' whutni.”

28 'Et Agrippa Paul ulhni, “Andit 'atsulyaz 'et 'ankw'us Sizi Gri uniyálh-un susílhtsi.”

29 'Et Paul utni, “Dawhulduk k'us dawhuldzoh nyun cha 'ink'ez mbene la soo zílhts'aine ts'iyawh sundulht'oh uncha nuszun whe nohba tenadus-dli. Ndi lhuztih tl'ool be suzghel-i, 'i za nohba ooka lhe'núszun.”

30 'Et 'awet lerwe, 'ink'ez yun k'ut moodih, 'ink'ez Bernice, 'ink'ez 'uyoonne cha ts'iyawh dunahudidil,

31 'et whenáhidil hukw'elh'az 'ulhodútní, “Ndun dune 'aw hoonli hukw'elha datítsah k'us 'aduti'alh-un lhe'ínel.”

³² 'Ink'ez Agrippa Festus ulhni, “Ndun dune lerwe 'uk'enus dízti'-un yubut ooyin-un hukwa lhe'dínel de, 'uda' da' oolanazditni óole'.”

27

Paul Rome ts'e whehúyalhti

¹ 'Et 'awet lhgha 'úhudija whe Italy ts'e luwel be uztóoke' hutni. 'Inka Julius huyúlhni 'en Roman lhuganne moodih unli, nyoonne lhuganne, 'enne lerwe dízti'-un oodune'ne lhuganne ubuhútni, 'en Paul 'ink'ez 'uyoonne 'adinlane cha, Julius 'en hitl'ábanla.

² Ts'i cho, keyoh Adramyttium ts'e haínkez, 'i Asia ts'e yatoo ba ts'i yanákuk-un whutunutíkwus, 'i be ts'ándil 'ink'ez 'awet uztizki. 'Ihoghun dune Aristarchus huyúlhni-un, 'en keyoh Thessalonica Macedonia yun k'ut whuz'ai ts'e whuz de haínya, 'en cha nebulh 'úja.

³ 'Om bun 'et 'awet keyoh Sidon ts'e ts'ozki. Julius 'en Paul ts'un unzoo duk'ekene naboot'en ha 'et yugha óonin'ai, ndai la ye ndunindzit-i higha óolelh 'et wheni.

⁴ 'Et whuch'a ts'uzki whe nedudzits'i 'et whuch'a noo Cyprus 'i oo'ih lhuts'úzki.

⁵ Yatoo Cilicia 'ink'ez Pamphylia huyúlhni 'ohwhi hukw'u ts'oozki 'ink'ez keyoh Myra, 'et Lycia yun k'ut whuz'ai, 'et yats'úzki.

⁶ 'Et nyoon lhuganne moodih ts'i cho keyoh Alexandria ts'e haínkez-i, Italy ts'e tíkwus, 'i ye néanla.

⁷ Lhat dzin 'et nánilhntsa za ts'ikelh tube huwa whulna' whe ts'ikelh. 'Et 'udek'ez keyoh Cnidus 'et whuzih lhuts'úzki. Nedudzits'i huwun 'aw 'á

uztooke' ait'oh. 'Et huwa nus si noo cho Crete huyúlhni 'i oots'un 'úts'uja, Salmone huwhútni, 'oh whuya lhuts'úzki, 'ink'ez noo oo'ih za ts'ut'en whe,

⁸ no whuzih za ts'íkelh, tube huwa whulna' whe Tl'oh Dizghel huwhútni-un, 'et keyoh Lasea huwhútni-un, 'et huwu nilhdza' iloh, 'et yats'úzki.

⁹ 'Et sa' whe 'et 'uzdálts'i'. 'Et 'awet Lizwifne soo húhooni-un dzin 'et cha 'uda' whengho dizut, tube huwa 'óodli-un whudizulh nuts'úke huba.* 'Inka Paul bugha dáni' whe njan ndúbuhni,

¹⁰ “Dunene 'awet njan whuts'un tube huwa 'oodli tileh. Ts'i cha 'ink'ez be yuzdla-i cha ninta' tit'elh, 'ink'ez whulohne cha yaitádlah whe' hoont'oh.”

¹¹ 'Et hoonts'i nyoon lhuganne moodih Paul yuba 'alha lhe'dusnih. Ts'i niz ts'e usda-un, 'ink'ez ts'i ooch'e' yinlí-un, 'enne za hiba 'álha' utni.

¹² Nyo hudilhts'í-un khit hudutálts'ilh huba nek'e' hoot'oh. 'Inka nyoonne dune k'us lhane, 'enne nus hutikelh hukwa' huninzun, soo' hutinelh de keyoh Phoenix ts'e hutikelh hutni. 'Et noo cho k'ut tl'oh whucho whuz'ai, yándzuz nilhts'i 'ink'ez nus nilhts'i cha ch'a whu'ih whuz'ai, 'et khit hutileh hukwa' huninzun.

Yatoo k'ut whudutilhts'ut

¹³ 'Et nánilhtsulyaz yandzuz tizts'i 'ink'ez nyoonne dune soo' hutinelh huninzun 'inka ts'i bulh too us'ai-i too hanahayan'ai 'ink'ez nus huzki 'ink'ez noo cho Crete 'i soo oozih k'ut za hutizki.

¹⁴ 'Et 'aw lhotuszit whuza nilhts'i ulhtus, ndaz danus huyúlhni-i, noo soo oots'u haínts'i whe tizts'i.

* 27:9 'Et soo dak'et 'uhoont'oh.

15 Ts'i udilh'ts'uk whe 'aw nilh'ts'i dulhyoh uz-tooke' aít'oh suli'. 'Inka hukwa' ts'ut'en-un 'etsul 'uts'uja 'ink'ez whute nilh'ts'i be uzdutílhduz.

16 'Uyoo nooyaz Clauda huyúlhni-i, 'i oo'ih ts'ánki, 'et 'ankw'usyaz neba' hónt'e'. 'Et soo 'uznut'en whe ts'iyaz dézdilt'i-i duts'o ts'úlhtsi,

17 'ink'ez dets'ántan. 'Et ts'i cho tl'oolh be oonane'ts'uzguz. Luwel nanáhayánla, Lybia 'oh ho taba desk'ut 'ink'ez teh whudutle 'i hik'étaaluh 'et whe hunuljut 'et huwa. 'Ink'ez 'ants'i nilh'ts'i be uzdildus.

18 Whéwhunujut whe nilh'ts'i za' whut'en 'inka 'om bun ts'i be usdla-i ooloh táwhehiníhdil.

19 'Et doo cha whulh tat dzin nyoo ts'i bet be ne'whut'en-i cha whenich'oh tats'álhdil.

20 Lhat dzin inle' 'et sa cha 'ink'ez sum cha 'aw lhts'ís'en 'ink'ez whuz tube nílh'ts'i za' whut'en. 'Edek'ez 'awet uzdutijih-un whulanízdunande.

21 'Et sa' whe dune 'aw lhe'hus'al whe Paul butoh usyin 'ink'ez ubúlhni, "Dunene soo sólh'ts'ai' huba' hoont'oh, noo cho Crete 'aw whuch'a ts'ooke' huba lhe'hóot'oh. 'Et 'uts'úja de, 'et de da' 'aw hoonli nech'a ninta lhe'oost'el 'ink'ez nintalhe'ts'ílel oole' da'.

22 'Et hoonts'i 'andit nohghu tédusdlih, nohdzi ulhtus cho ulh'i! 'Aw nohtoh 'ilhoghun hoonts'i dálhtisa, ts'i za ninta' tit'elh.

23 Yak'usda ooch'e' usdli-un, 'ink'ez ooba ne'ust'en-un, 'en 'ulhdzis da' oolizas 'en szih be hódiltsai

24 'ink'ez utni, 'Paul whéniljut iloh! Lerwe dízti'-un oobut tanyin whe' hoont'oh, 'ink'ez Yak'usda nyudánt's'o whe ye únzoo-i, 'i gha la nyulh dédilhts'ine yalhotásdla.'

25 'Et huwa dunene nohdzi ulhtus cho oole! 'Et sba 'álha' hoont'oh nts'en'a la Yak'usda 'usúlhni, whuz un'a la 'uhót'e'.

26 'Et hoonts'i 'ilho nooyaz k'ut 'et yázdutaldus."

27 'Awet nat lisman inle' 'et Adria yatoo k'ut 'awhuz uzdildus. 'Et tuzniz at'en nyoonne ts'i bet 'ut'enne yun enghoh 'uts'ut'en huninzun.

28 Tl'oolh ndaz-i huyé dinguz 'ink'ez tahúyan'ai. 'Et nahuhoon'ai tube takhulh 120 feet 'et ta'dikhulh. 'Et hukw'elh'az 'et doo cha za whunduna'hoohlhdzai, 'et 90 feet ta'dikhulh.

29 Tse k'ehítal'ulh-un whéznuljut 'inka dunghi ts'i bulh too usdla-i, 'i ts'i niz ts'e taháyanla 'ink'ez soo 'a úncha yulhkai húninzun.

30 Ts'i bet 'ut'enne neghu déhahunool'ilh hukwa' hút'en. Ts'iyaz tahítitelh 'ink'ez ts'i bulh too usdla-i nus tahítilelh nahahoolh'i.

31 'Et Paul nyoonne lhuganne 'ink'ez bumoodih cha ubúlhni, "Ndunne dune 'ut'enne 'aw ts'i be lhódilts'ih de, 'aw doohjih aít'oh."

32 'Inka nyoonne lhuganne tl'oolh k'uhinínt'az 'ink'ez ts'iyaz hiladitni.

33 'Awet yutílhkalh whe Paul ubúlhni, "Uhoo'alh, 'awet nat lisman hubalh'e' 'et ndúhoolyiz whe 'aw hoonli lhuzah'al.

34 Nohghu tédusdlih 'ah'alh! 'Et whut'az dutihjih whe' hoont'oh. Nohtsigha' 'ilho hoonts'i nintalh-dutáskwus."

35 'Et ndudáni' hukw'elh'az, Paul lhes yílhchoot ts'iyawh bubut Yak'usda ts'un, "Musi," dani', taídanyuz 'ink'ez whe nin'al.

36 'Et budzi ulhtus násdli' 'ink'ez 'ilhoghun hinli whe 'úhan'al.

37 'Alhghoh 276ne ts'inli whe ts'i bez dilhts'i.

38 Ts'iyanne soo 'ultsuk nahít'al hukw'elh'az, ts'i ndza oole' ha, lhes haníyeh-i desdzaí-i tahúyalhdil.

Desk'éhinki whe tatsi be ts'i yaijut

39 'Et 'awet yulhkai whe ts'i bet 'út'enne no yun nalhúhuhóoltsulh. Tl'oh taba hoonli-un, 'et hotilh'en, soo' hutinelh de whute ts'i yahítajooch huninzun.

40 'Et 'inka ts'i bulh too yuzdla-i k'unuhúyuzt'az 'ink'ez nyo 'awet hiladitni. Tl'oolh ts'i be nuhunukes-i be dint'i 'i cha k'unuhúyuzt'az 'ink'ez nus luwel 'i whe náhidintsi nilhts'i be no yádoldis ha. 'Et 'awet no hudutilhduz.

41 Nyo lhedli dúwhult'oh sai dutlé-i haín'a 'i ts'i yuk'énzez 'ink'ez nus ts'i bintsit duts'o súli 'aw nuhóotnah aít'oh. 'Ink'ez niz ts'e 'et 'awet tatsi be yawhínan'il.

42 'Et la lhuganne nyoonne 'adinlane hubotighan ha lhahódinla, doo ka la yaháhl'il 'ink'ez ninta nahoolghas.

43 'Et hoonts'i lhuganne moodih Paul yutilhyih hukwa' ninzun 'inka, “Dah,” bubúlhni. “Mbene la dune núl'ilh t'éwhunínzonne, ts'iyawh 'enne cho tahóollhat 'ink'ez no hútool'ilh,” bubúlhni.

44 'Et 'onghunne, 'enne dzihtel k'us ts'i oots'u há nidistuk-i 'ohwhi hit'az yahúhl'il. 'Et whuz un'a ts'iyawh dálhts'inel whe yats'úzdil.

28

Paul Malta whut'enne bula 'tit'elh

1 Soo yats'úzdil ndi noo 'i Malta huyúlhni 'et t'ets'onanzin.

2 'Et whut'enne tube nets'un hínzoo. Náwhewhunilhtan 'ink'ez whuzk'uz. Kwun neba húdulhk'an 'ink'ez soo cho nene'hulh'en.

3 Paul tsuz naidalhdzoo-i nus tsídule whe tl'ughus 'oolhch'oolh-i kwun be nilghaz whe Paul yula súlhch'ulh.

4 'Et whut'enne nyoo tl'ughus Paul yula yé dint'i hinilh'en 'et 'ulhodútni, “Ndun dune ughan-un la 'unt'oh. Wheni neyak'usda, 'en boози', 'i 'ahoolhyiz 'uk'elháhoolh'i-un ts'útni, 'en hutinalh-un yughá ho'alh aít'oh, yatoo k'ut dujih hóonts'i.”

5 'Et hoonts'i Paul 'aw dálhinel whe kwun k'ut dula yuzghat 'et tl'ughus 'oots'ahayánkat.

6 Hibasulh'i 'ólk'et tilah k'us khunsul tilah nadílduz 'ink'ez daóotsah. Sa' hiba ilh'e' hukw'elh'az 'aw hoonli lhe'ínel 'inka 'uts'un un'a na'hunudzun 'ink'ez ndun duyak'usda bulh 'ilhoghun la 'unt'oh huninzun.

7 'Aw bughu nilhdza' iloh 'et tl'o k'ut whuzdla, noo k'ut whudayi, Publius huyúlhni, 'en ooch'e' hoonli. Soo oo'ih te ooghu dálnindil 'ink'ez tat dzin oozih uzdálts'i'.

8 Publius oobá lili k'ut sulhti dada be cha 'ink'ez dubut k'e dzoh nuzut. Paul sulhti-un, 'et yughu danínya 'ink'ez tenadidli, yuk'událni, 'ink'ez soo ná'yinla.

9 'Et ndúhooja hukw'élh'az noo k'ut whut'enne ndudáne ts'iyawh whusahándil 'ink'ez 'enne cha soo ná'huja.

10 Hoonliyaz lhai nets'ótilhdil 'ink'ez uztizki whe ndai la ooka' ts'untizilh-i cha netl'anáhayilya.

Malta whuts'un Rome ts'e hutizki

11 Ta sanun inle' hukw'elh'az, keyoh Alexandria ts'e haínkez-i, 'i Lhulhutsin Lht'udánke' huyúlhni, 'i ts'i khít noo k'ut intan, 'i be uztízki.

12 Keyoh Syracuse huwhútni 'et uzninki 'ink'ez tat dzin 'et uzdáłts'i'.

13 'Et whezdinki 'et doo cha keyoh Rhegium huwhútni-un whuz ts'oozki. 'Et 'om bun 'et n'az ha tists'i 'et nat dzin inle' 'et keyoh whuyaz Puteoli huwhútni 'et yats'úski.

14 Whulohne ooba 'álha' hoont'ohne nabuts'ínla whe 'ilhoh lisman 'et duzih uzdólts'i' nehútni. 'Et 'awet no 'uts'uja whe Rome ts'e ts'oozdil.

15 Nduenne neulhutsínkene Rome 'et nebulh 'úhudants'o whe, 'e'óoket-un, Appius huwhútni-un, 'ink'ez ts'uztez bayoh cha tat-un 'ut'alh-un huwhútni-un, 'et lhe'hooldzoh ts'e whuz nedodizdil. 'Et Paul ubutilh'en whe, Yak'usda, "Musí," yudáni' 'ink'ez 'awet oodzi doná'uja.

Paul Rome 'et Sizi Gri ghun dune bubulh yáłhduk

16 'Et Rome ts'e ts'oozdil whe Paul whute lhugan-un 'ilhoghun za yughunli whe dich'oh whút'i-un higha óonin'ai.

17 'Et hukw'elh'az tat dzin inle' whe Paul 'et whut'enne Lizwif dune unchane bubulh yáłihduk ha usda ts'e duts'ó toodilh ubúlhni. Whusahándil whe 'et ubúlhni, "Dunene 'ink'ez sulh Lizwifne 'aw hoonli sulh didowhne buch'a nulhé'ust'el 'ink'ez netsodá'ne buk'oh ts'e né'whut'en-un 'oh cha whuch'a nulhé'ust'el. 'Et hoonts'i Jerusalem 'et 'asodilh'ai 'ink'ez Rome whut'enne, 'enne butl'ásahalhti.

18 'Et 'enne suhoodalhkut 'ink'ez hoonli whe nínta' nust'en-un hukw'elha datísah sghun

nálhuhuhóo'alh 'et huwa sla nahudutitnih hukwa' huninzun.

¹⁹ 'Et hoontsi'i Lizwifne whanch'az nehúnindil 'ink'ez sulh dunene 'aw whe tank'us un'a bughu yaosduk ait'oh 'et hoontsi'i 'oosneh huba' hoont'oh 'et huwa lerwe dízti'-un oobut netísyalh 'ink'ez oots'u tédutisdlih.

²⁰ Mbe la Israel oots'u hainzutne hika tse hóoli-un, 'en sba 'álha 'unt'oh huwa ndi lhuztih tl'ool be suzghel. 'Et huwa nohtis'elh 'ink'ez nohbulh yátisduk-un hukwá' dízni'."

²¹ 'Et nja duhúyulhni, "Aw nyun nghun yun k'ut Judea whuts'un 'udustl'us nets'ó tl'alhúhusdloh, 'aw neulhutsinkene cha whuz de haíndilne cha nyun hoontsi' k'un'a nghu yalhuhulhduk.

²² 'Et hoontsi'i daja dutanelh-un nts'u yootuzalhts'ilh hukwa' ts'uninzun. T'ets'onínzun dune'ne butsu'ú dintnine ndulcho whe yunka buch'az yáhalhduk 'et huwa."

²³ 'Et Paul ts'un lhahódinla ndet dzin hits'u tídulh-un. 'Et 'on nus 'ultsukne, 'enne 'et dzin hits'u whúsaindil. 'Et bundada' hulgha whuts'un Yak'usda dune k'úne' bul'en-un huwun hubodulh'eh. Yak'usda be nus hoo'enne 'uk'unuhúyuzguz 'ink'ez Moses 'uk'unúyuzguz-i cha 'i gha Sizi buba 'alha' 'oot'e' hoole' ubúlhni.

²⁴ Whulohne buba 'alha' dija 'et hoontsi'i 'onghunne, 'enne 'aw buba 'alha' lhe'dusnih.

²⁵ 'Et Lizwifne lhdulhyo 'uhudutni. 'Et 'az náhidulh whe Paul njan dúbulhni, "Dalcho-i be Ndoni 'en Yak'usda be nus hoo'en-un Isaiah huyúlhni-un, yudáni' ndi khuni nohtsodá'ne butl'aído'o'alh ha.

²⁶ 'Et utni,
'Inyalh 'ink'ez ndunne dune ndubudini,

soo cho 'oozúlhts'ai 'et hoonts'i 'aw
t'éoonoohzeh aít'oh;

soo cho whunulh'en 'et hoonts'i lhozhí'en.

²⁷ Ndunne dune bubeni dúts'o,
dudzeh cha whudá'hudinla,
'ink'ez hunílhts'ul cha 'uhint'oh.

'Et njan 'aw ndulhúhit'oh de soo da' huhoo'en,
'ink'ez 'uhudóts'o, 'ink'ez bubeni cha da'
t'éoonoozeh óole'.

'Et de da' sts'un náhalhya 'ink'ez da' soo
ná'boosdeh, ni Yak'usda.' ”

²⁸ 'Ink'ez Paul 'udek'ez ubúlhni, “Njan t'éoonohzin
huba' hoont'oh, Yak'usda ooghuni be uzdujih-i
'udun yun k'ut whut'enne, 'enne buts'o tl'aidan'ai.
Huyoozólhts'ai' la!”

²⁹ 'Et Paul 'et ndudáni' hukw'elh'az tube cho
lhdulhyo 'uhudutni whe Lizwifne whenáhidil.

³⁰ Nat yus k'ut 'et Paul nyo hukw'elha hoolh'i-
un 'et hoot'e'. Mbene la yughundilhne du'ih te
bubutulh'ih.

³¹ Soo ts'et whucho Yak'usda dune k'úne' bul'en-
un, 'ink'ez Sizi Gri neMoodihti 'en ghun cha dune
hodulh'eh. 'Aw dune whuch'a lhinúsyoot whe
ndutni.

Yak'usda Ooghuni
New Testament in Carrier (CA:crx:Carrier)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carrier

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carrier

crx

Canada

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carrier

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6f908c0c-fba2-5da5-b9d2-a7770ec96862